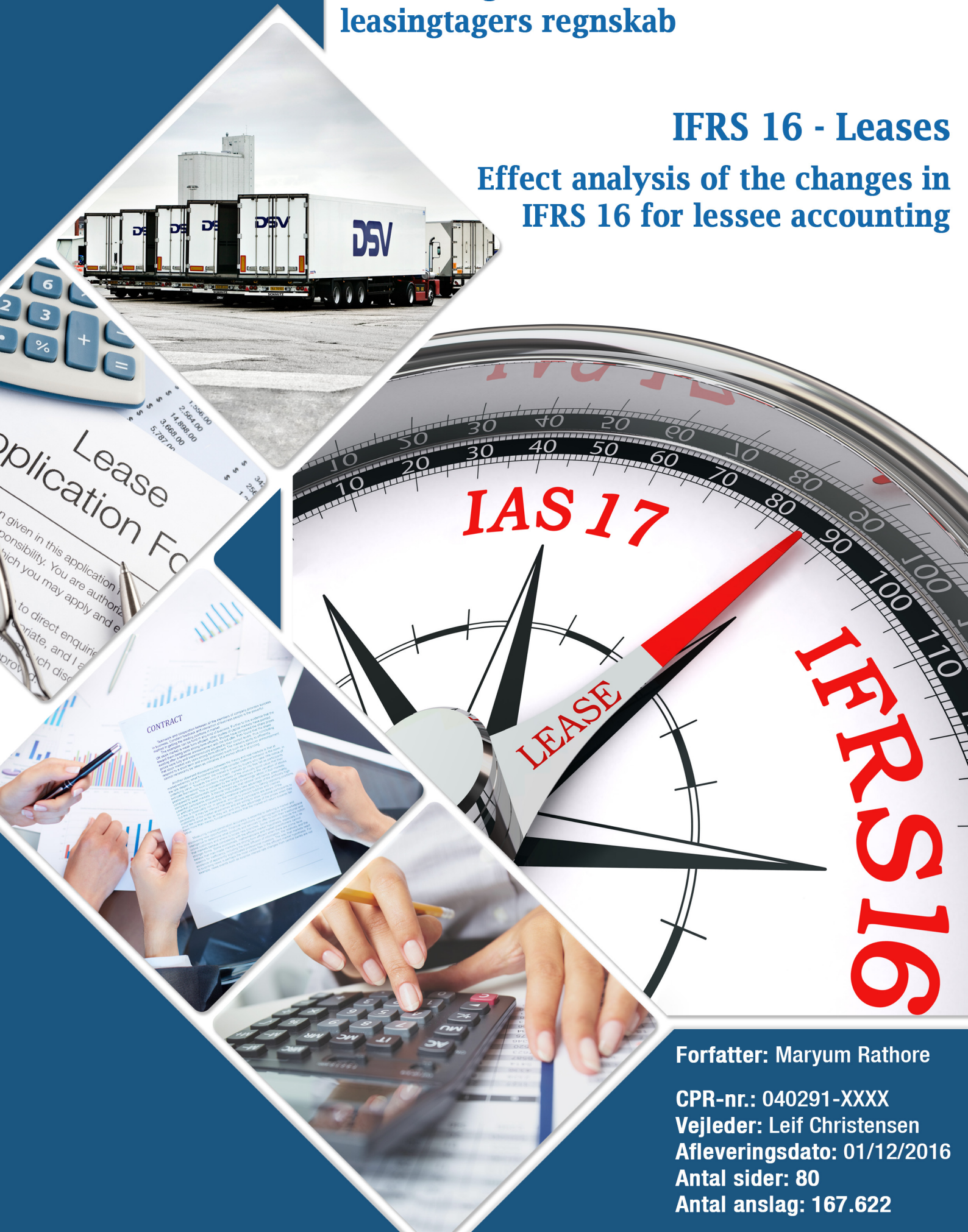

IFRS 16 - Leasing

Effektanalyse ved implementering
af ændringerne i IFRS 16 for
leasingtagers regnskab

IFRS 16 - Leases

Effect analysis of the changes in
IFRS 16 for lessee accounting

Forfatter: Maryum Rathore

CPR-nr.: 040291-XXXX

Vejleder: Leif Christensen

Afleveringsdato: 01/12/2016

Antal sider: 80

Antal anslag: 167.622

Executive summary

Leasing is an important financial solution used by many corporations because it enables companies to obtain access to assets without having to incur large initial cash outflows and reduce the company's exposure to the risks related to owning the asset. The increased use of leasing means that it is important that users of the financial statements have a complete and understandable picture of a company's lease arrangements. The existing accounting model for leases IAS 17 "Leases" has been criticized for failing to meet the needs of users of the financial statements, mainly because it operates with two different accounting model for financial leases and operating leases, which means not all material lease arrangements are recognized in the balance sheet. The distinction between the two accounting models has been criticized for its complexity, structuring possibilities and the risk of inconsistent classification, which reduce the comparability for users of the financial statements. Furthermore, some users of the financial statements have argued that the accounting model for leases is conceptually flawed because an operating lease contract meets the definitions of assets, liabilities and the recognition criteria in the conceptual framework, but is not recognized in the balance sheet.

The International Accounting Standards Board (IASB) has issued IFRS 16 "Leases" (IFRS 16), which provides new guidance for the accounting of lease arrangements. The purpose of this thesis is to analyze the financial effects caused by the implementation of IFRS 16 in the financial statements of the lessee. Through a comparative analysis, the thesis examines the differences between financial reporting according to IAS 17 and IFRS 16 in the lessee accounting model and assesses whether IFRS 16 addresses the criticisms of IAS 17.

This analysis shows that the most significant effect of IFRS 16 will be an increase in lease assets and financial liabilities, which will result in a change to key financial metrics. IFRS 16 is a significant improvement of IAS 17 because IFRS 16 introduces a single lessee accounting model that eliminates the distinction between finance and operating leases. This means that the majority of lease arrangements will be recognized in the balance sheet, which will increase the comparability between companies. However, IFRS 16 contains exemptions for short-term leases and leases of low value and distinctions in accounting areas that need professional judgments and can lead to structuring opportunities, complexity and a risk of inconsistent classification, which may reduce comparability to a limited extend.

Indholdsfortegnelse

Executive summary.....	1
1. Indledning	4
1.2 Problemstilling.....	6
1.2.3 Problemformulering	6
1.2.4 Undersøgelsesspørgsmål.....	6
1.3 Afgrænsning.....	6
1.4 Metode	7
1.4.1 Undersøgelsesdesign	7
1.4.2 Dataindsamling	9
1.4.3 Kildekritik	10
1.5 Opgavens struktur	11
2. Rationalet for indgåelse af leasingkontrakter	12
2.1 Definition af leasing.....	12
2.2 Likviditetsmæssige motiver	13
2.3 Omkostningsmæssige motiver	14
2.4 Regnskabsmæssige motiver	15
2.5 Andre ikke økonomiske motiver.....	15
3. Nuværende regulering af leasing – IAS 17	16
3.1 Informationsværdien af det eksterne regnskab.....	16
3.2 Formål med IAS 17.....	18
3.3 Anvendelsesområde	18
3.4 Leasingperiode	18
3.5 Klassifikation af leasingkontrakter	19
3.6 Regnskabsmæssig behandling af leasingkontrakter	21
3.6.1 Finansiell leasing.....	21
3.6.2 Operationel leasing.....	23
3.7 Præsentations- og oplysningskrav.....	24
3.8 Delkonklusion	26
4. Kritik af IAS 17	27
4.1 Regnskabsbrugernes informationsbehov.....	28
4.2 To forskellige regnskabsmodeller.....	28
4.2.1 Komplexitet ved klassifikation og indregning af leasingkontrakter.....	29
4.2.1 Strukturering af leasingkontrakter	29
4.3 IAS 17 harmonerer ikke med begrebsrammen	29
4.4 Delkonklusion	30
5. IFRS 16 – den nye leasingstandard	31

5.1	Anvendelsesområde	32
5.1.1	Lempelsesregler.....	32
5.2	Definition	33
5.1	Adskillelse af leasingaftaler og service aftaler.....	35
5.3	Leasingperiode	35
5.4	Regnskabsmæssig behandling af leasingkontrakter	35
5.5	Præsentation	36
5.6	Oplysningskrav.....	37
5.7	Overgangsregler	37
6	Analyse af effekten ved vedtagelse af IFRS 16	38
6.1	Anvendelsesområde	38
6.1.1	Interessenternes holdninger	40
6.2	Definition	41
6.2.1	Interessenternes holdninger	42
6.3	Leasingperiode	44
6.3.1	Interessenternes holdninger	45
6.4	Indregning og måling	46
6.5	Efterfølgende måling	49
6.5.1	Interessenternes vurderinger af effekten ved ændret indregningsmetode	50
6.6	Effekter på regnskabet som følge af ændret indregningsmetode	52
6.7	Effekter på nøgletal som følge af ændret indregningsmetode	52
6.8	Præsentation og oplysningskrav.....	53
6.9	Delkonklusion	54
7	Effektanalyse af IFRS 16 ud fra DSV's årsrapport	55
7.1	Reformulering af DSV's koncernregnskab for analyseformål.....	57
7.2	Konsekvensanalyse af ændringerne for koncernregnskabet	64
7.3	Nøgletalsanalyse.....	65
7.4	Delkonklusion	69
8	Vurdering af IFRS 16 ift. problematikker i IAS 17	69
8.1	Regnskabsbrugernes informationsbehov.....	70
8.2	To forskellige regnskabsmodeller.....	71
8.3	IAS 17 harmonerer ikke med reglerne i begrebsrammen	73
9	Konklusion.....	77
10	Perspektivering	80
11	Litteraturliste	81
12	Bilagsoversigt	85

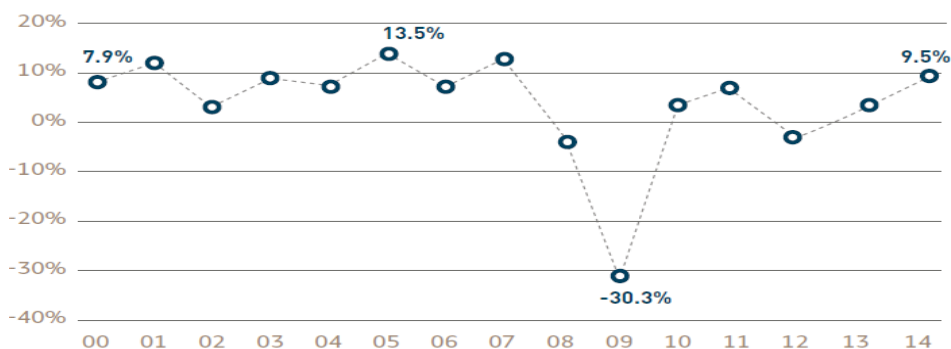
1. Indledning

Leasing er gennem de senere år blevet en betydelig finansieringsform, når virksomhedernes behov for anskaffelse af aktiver i form af fx biler og maskiner opstår. Ved valg af leasing som finansieringsform af virksomhedens aktiver, opnår virksomhederne brugsretten over et aktiv for en given leasingperiode, hvor de som modydelse er forpligtet til at betale leasingydelser¹. Årsagen til at virksomhedernes brug af leasing som finansieringskilde har været stigende gennem årene og især efter finanskrisen skyldes, at virksomhederne opnår en likviditetsmæssig fordel, da leasingydelserne fordeles over en aftalt leasingperiode. Virksomhedernes brug af leasing som finansieringsform giver dem et bedre cash-flow, hvor større anskaffelsessummer kan nedbrydes til faste månedlige udgifter, eller i større omfang kan skræddersys til virksomhedens behov². Dette giver virksomhederne mulighed for et bedre økonomisk og likviditetsmæssigt overblik fremfor køb ved optagelse af lån.

En opgørelse fra brancheorganisationen Lease Europe viser, at den årlige vækst ved indgåelse af nye leasingkontrakter stort set har været positiv fra år 2000-2014 i Europa, når man ser bort fra år 2008 og 2009, hvilket skyldes finanskrisen³. Leasing er en væsentlig finansieringsform i Europa, som er i vækst.

Figur 1: Årlig vækst i % ved indgåelse af nye leasingkontrakter i Europa

Total new leasing volumes (annual growth rates)

Kilde: <http://www.leaseurope.org>⁴

Virksomhedernes markant stigende anvendelse af leasing som finansieringskilde har medført, at den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter er yderst relevant. Den nuværende leasingstandard IAS 17 skelner mellem operationelle og finansielle leasingkontrakter, hvor

¹ IAS 17, punkt 4

² Hedegaard, Ove (2009): "Strategisk investering og finansiering", side 217

³ <http://www.leaseurope.org>: "Leaseurope's Facts & Figures, 2014"

⁴ <http://www.leaseurope.org>: "Leaseurope's Facts & Figures, 2014"

operationelle leasingkontrakter ikke indregnes i balancen, men blot noteoplyses i årsrapporten⁵. Dette kvalifikationselement har skabt stor kritik af standarden, da regnskabsbrugere herunder investorer og aktieanalytikere er af den opfattelse, at alle leasingkontrakter bør indregnes i balancen, og udeladelse af dette medfører, at vigtige informationer vedrørende væsentlige leasingaktiver og leasingforpligtelser således ikke præsenteres i balancen⁶. Den manglende indregning af væsentlige operationelle leasingkontrakter påvirker virksomhedernes nøgletal, hvorfor sammenligneligheden af årsrapporter på tværs af virksomheder og brancher reduceres⁷. Den nuværende leasingstandard IAS 17 er desuden blevet kritiseret for dens kompleksitet, struktureringsmuligheder samt manglende opfyldelse af indregningskriterierne for aktiver og forpligtelser i overensstemmelse med begrebsrammen.

IAS 17 har været genstand for megen kritik, hvorfor IASB og FASB i marts 2009 udsendte et diskussionsoplæg omkring en ny standard, der skal erstatte IAS 17. IASB har efter flere års samarbejde med FASB udgivet IFRS 16, som er den nye internationale regnskabsstandard for leasing, der træder i kraft den 1. januar 2019. IFRS 16 har til formål at forbedre den finansielle rapportering af leasingkontrakter i årsregnskaberne og øge sammenligneligheden ved at afhjælpe de kritikpunkter IAS 17 har været genstand for⁸.

Ifølge IFRS 16 skal operationel og finansiell leasing regnskabsmæssigt behandles på samme måde i leasingtagers årsregnskab. Formålet med dette er at skabe en mere transparent balance for regnskabsbrugere, for derved at understøtte regnskabsbrugernes økonomiske beslutningsgrundlag samt øge sammenligneligheden af virksomhedernes finansielle gearing på tværs af virksomheder og brancher⁹. IFRS 16 vil have en væsentlig indflydelse på resultatopgørelse, balance samt nøgletal for virksomheder med væsentlige operationelle leasingkontrakter. Den regnskabsmæssige effekt på virksomhedernes nøgletal kan have en væsentlig effekt på virksomhedernes aftalte låneklausuler¹⁰.

⁵ Se bilag 1 for anvendte forkortelser

⁶ IASB staff (2012): "*Investor Spotlight - Potential changes to lessee accounting*", side 1

⁷ IASB (2016): "*Effects Analysis – IFRS 16 Leases*", side 3

⁸ IASB (2009): "*Discussion Paper, DP/2009/1 – Leases, Preliminary Views*", afsnit 1.12

⁹ IASB (2016): "*Effects Analysis – IFRS 16 Leases*", side 5

¹⁰ PwC (2016): "*Hvad betyder den nye leasingstandard, IFRS 16 for din virksomhed*", side 3

1.2 Problemstilling

Kritikken af IAS 17 er endt ud i udstedelsen af IFRS 16 "Leases", som ifølge IASB forbedrer den finansielle rapportering af leasingkontrakter i virksomhedernes årsrapporter og opfylder begrebsrammens bestemmelser bedre end før.

For at undersøge hvorvidt IFRS 16 forbedrer den finansielle rapportering af leasingkontrakter, er det interessant at undersøge og analysere, hvilken effekt implementeringen af den nye internationale leasingstandard IFRS 16 vil have for virksomheder der benytter sig af leasing, samt vurdere, hvorvidt IFRS 16 afhjælper de kritikpunkter, som IAS 17 har givet anledning til. IFRS 16 vil have en væsentlig påvirkning på resultatopgørelse, balance og nøgletal for virksomheder med væsentlige operationelle leasingkontrakter, hvorfor det er relevant at forstå hvad den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter iht. IFRS 16 kommer til at betyde for leasingtager.

1.2.3 Problemformulering

For at undersøge ovenstående problemstilling er der udarbejdet følgende problemformulering med dertilhørende undersøgelsesspørgsmål:

Hvilke effekter vil implementering af IFRS 16 have for den regnskabsmæssige behandling af leasing for leasingtager i forhold til IAS 17?

1.2.4 Undersøgelsesspørgsmål

Hvordan er den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter efter IAS 17?

Hvilke problematikker var der ved IAS 17, som er forsøgt ændret ved udstedelse af IFRS 16?

Hvilke ændringer er der i IFRS 16 i forhold til den nuværende leasingstandard IAS 17?

Hvilken effekt vil IFRS 16 have på et årsregnskab og nøgletal?

Vil implementeringen af IFRS 16 resultere i et mere retvisende billede af årsregnskabet ved afhjælpning af de kritikpunkter, som IAS 17 har været genstand for?

1.3 Afgrænsning

Der fokuseres udelukkende på IFRS 16 "Leases" i leasingtagers årsregnskab samt effekten af ændringerne fra regnskabsaflæggelse efter IAS 17 til IFRS 16. Der indgår et særskilt afsnit i IAS 17 og IFRS 16 omkring "sale and leaseback" af leasingaktiver, der ikke vil blive behandlet i afhandlingen, da dette udgør en mindre del af leasingstandarderne og ikke er relevant for opgavens

problemstilling. Der afgrænses ydermere fra problemstillinger omhandlende leasing af investeringsejendomme, da opgaven ville blive for omfattende, såfremt dette emne var inddraget.

Ændringerne i IFRS 16 for leasinggivers regnskab er minimale, hvorfor ændringerne for leasinggiver ikke inddrages i opgaven.

Oplysningskravene i IAS 16, IAS 36, IAS 38, IAS 40 og IAS 41 vedrørende leasingtagers finansielt leasede aktiver, vil ikke blive gennemgået, da det ikke vurderes relevant for besvarelsen af afhandlingens problemstilling.

Da afhandlingen har fokus på de internationale regnskabsregler for leasingkontrakter inddrages årsregnskabsloven, US GAAP samt de danske regnskabsvejledninger ikke i opgaven. Der vil i opgaven heller ikke tages højde for skattemæssige og momsmæssige forhold, da de ikke er en del af afhandlingens fokusområde.

DSV A/S' koncernregnskab for år 2015 vil udelukkende blive anvendt til analyseformål, hvor de faktuelle værdier, som er oplyst i årsrapporten, vil blive anvendt i de praktiske eksempler i afhandlingen og ved reformulering af koncernregnskabet.

Ifølge IAS 17 og IFRS 16 er det leasingtagers opgave at vurdere nedskrivningsbehovet af leasingaktiver. Afhandlingen afgrænser sig fra denne del af standarderne, da det ikke er relevant for opgavens problemstilling.

1.4 Metode

Dette afsnit har til formål at give læseren af afhandlingen et overblik over de metodiske overvejelser, der er gjort for at tilvejebringe data til besvarelse af den stillede problemformulering, samt hvordan problemstillingen vil besvares. I dette afsnit beskrives de dataindsamlingsmetoder, der er anvendt for at indsamle datamaterialet i afhandlingen, herunder en begrundelse af de valgte dataindsamlingsteknikker. De videnskabsteoretiske overvejelser vil blive beskrevet således, at de gennemskueliggøres i forhold til opgavens undersøgelsesfelt og verdensbillede.

1.4.1 Undersøgelsesdesign

Formålet med afhandlingen er at undersøge, hvilken effekt den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter i overensstemmelse med reglerne i IFRS 16 vil have på leasingtagers regnskab, og hvorvidt IFRS 16 afhjælper de fremførte kritikpunkter af IAS 17 i forhold til den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter.

Da afhandlingen primært beskæftiger sig med de internationale regnskabsregler vedrørende leasing i IAS 17 og IFRS 16, vil afhandlingen anskues ud fra en deduktiv metode, da eksisterende teori og viden vil blive brugt til at generere viden om, hvilke konsekvenser ændringerne i IFRS 16 vil få for leasingtagers årsregnskab ud fra en begrænset mængde empiri i form af et litteratur review¹¹.

Afhandlingens problemstilling undersøges ved indsamling af historisk sekundær data, hvor igennem der forsøges at undersøge effekten på leasingtagers årsrapport med udgangspunkt i reglerne fra IAS 17 og IFRS 16. Det undersøgelsesdesign, som nærværende afhandling anskues ud fra, er et statistisk studie, hvor forhold der er knyttet til et konkret historisk tidspunkt undersøges.

Afhandlingens undersøgelsesdesign er overvejende forklarende, da formålet er at analysere hvilken effekt implementeringen af IFRS 16 vil have på leasingtagers årsrapport, samt vurdere om IFRS 16 afhjælper de kritikpunkter, der er blevet fremsat af IAS 17¹². For at kunne forklare effekten ved implementering af IFRS 16 i leasingtagers årsrapport er det nødvendigt at kunne forstå den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter ifølge IAS 17 og IFRS 16, hvorfor afhandlingen kræver en indledende redegørelse, som har en beskrivende karakter¹³.

For at kunne analysere, hvilke effekter ændringerne i IFRS 16 vil have for leasingtager og dennes regnskab, vil der udvælges en virksomhed med væsentlige operationelle leasingkontrakter, da IFRS 16 vil have størst effekt på virksomheder med større operationelle leasingkontrakter. Da det af ressourcemæssige begrænsninger og opgavens omfang taget i betragtning ikke er muligt at udvælge totalpopulationen for at eksemplificere, hvilke effekter ændringerne i IFRS 16 vil have for leasingtager, vil der blive foretaget en stratificeret udvælgelse¹⁴, baseret på IASB's effektanalyse. I denne analyse fremgår, hvilke brancher operationelle leasingkontrakter er koncentreret omkring. Disse brancher vil danne grundlaget for udvælgelse af en virksomhed ved screening af C-20 indekset.

¹¹ Andersen, Ib (2009): Den skinbarlige virkelighed, side 35

¹² Andersen, Ib (2009): Den skinbarlige virkelighed, side 23

¹³ Andersen, Ib (2009): Den skinbarlige virkelighed, side 21

¹⁴ Andersen, Ib (2009): Den skinbarlige virkelighed, side 112

De udvælgelseskriterier, der ligger til grund for udvælgelsen, er følgende:

- Branchen skal være omtalt i IASB's effektanalyse.
- Virksomheden i den gældende branche skal have væsentlige operationelle leasingkontrakter
- Årsregnskabet aflægges efter IFRS, som er godkendt af EU.

På baggrund af ovenstående udvælgelseskriterier er DSV A/S udvalgt som casevirksomhed. Den anvendte finansielle rapportering er den seneste offentliggjorte, hvorved denne vil være årsrapporten aflagt pr. 31. december 2015. Da alle de nødvendige oplysninger ikke er offentliggjort i årsrapporten for år 2015, vil det være nødvendigt at anvende estimater, antagelser og vurderinger til at udføre de ønskede analyser, der besvarer afhandlingens problemstilling. Der vil i opgaven blive beskrevet, når der foretages antagelser, estimater og vurderinger.

Ovenstående forudsætninger for udvælgelseskriterierne vil blive behandlet og begrundet nærmere i analyseafsnittet 7.

1.4.2 Dataindsamling

Dataindsamling kan overordnet opdeles i kvantitativ og kvalitativ data¹⁵. Kvantitative data repræsenteres ved tal, mens kvalitative data repræsenteres ved alt andet end tal. For at belyse afhandlingens problemstilling er det vurderet mest hensigtsmæssigt at anvende en kombination af kvantitative og kvalitative data.

Kvantitative data er anvendt i afhandlingen i form af DSV's årsrapport for at belyse og analysere den talmæssige effekt ved implementering af IFRS 16 ift. IAS 17, mens kvalitative data er indhentet for at opnå en dyberegående forståelse af regnskabsstandarderne, regnskabsbrugernes og regnskabsaflæggernes holdninger til den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter. Kvalitative data består af materialer, der eksisterede forud for denne undersøgelse, som de bliver en del af, hvilket ikke er ensbetydende med, at de alle er objektive og neutrale¹⁶. Disse materialer er IASB's høringsudsendelser, revisionsstandarderne, publikationer, rapporter, undersøgelser og faglitteratur.

Revisionsstandarden IAS 17 er inddraget i afhandlingen som led i besvarelsen af problemformuleringen, da det er relevant at kunne forstå den regnskabsmæssige behandling af

¹⁵ Andersen, Ib (2009): Den skinbarlige virkelighed, side 150

¹⁶ Andersen, Ib (2009): Den skinbarlige virkelighed, side 123

leasingkontrakter og herunder kritikpunkterne vedrørende IAS 17 for derefter at kunne sammenligne denne med den regnskabsmæssige behandling efter IFRS 16 og analysere effekten af ændringerne i leasingtagers årsrapport.

Discussion Paper - DP/2009/1 er en høringsudsendelse fra IASB, der er inddraget i afhandlingen for at belyse dialogen mellem standardudstederen og regnskabsbrugerne, for at beskrive den kritik som IAS 17 har været genstand for, og afslutningsvis vurdere, hvorvidt udgivelsen af IFRS 16 afhjælper disse kritikpunkter. For at vurdere, hvorvidt IFRS 16 afhjælper de kritikpunkter IAS 17 har været genstand for, inddrages publikationer, effektanalyser af IFRS 16 og artikler fra de fire store revisionshuse PWC, Deloitte, EY og KPMG. Dette skyldes, at disse aktørers vejledninger og holdninger har stor indflydelse på regnskabsaflæggelsen hos børsnoterede virksomheder.

Herudover er IASB's egen effektanalyse inddraget i afhandlingen, da standardudstederens vejledning og fortolkning er afgørende for at kunne forstå den regnskabsmæssige effekt på leasingtagers regnskab. EFRAG's effektanalyse af IFRS 16 er ligeledes inddraget i afhandlingen for at analysere svagheder og forbedringer i IFRS 16, hvilket vurderes relevant da EFRAG er rådgiver for Europa Kommissionen.

1.4.3 Kildekritik

Under indsamling af empiri til brug for besvarelse af afhandlingens problemformulering, har indgangsvinklen til dataindsamlingen været objektiv for at kunne bevare en neutral holdning til emnet. Afhandlingens teoretiske fundament er baseret på internationale regnskabsstandarder samt en international begrebsramme, der er udstedt af IASB i samarbejde med FASB. Den teoretiske del af afhandlingen, bestående af den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter iht. IAS 17 og IFRS 16, vurderes at være baseret på objektiv og pålidelig dokumentation, idet dokumentationen kommer fra standardudstedende organer, der er indbyrdes uafhængige.

De anvendte videnskabelige undersøgelser og faglitteratur vurderes, at have en høj grad af troværdighed og vurderes at være objektive materialer, da disse er videreformidler af økonomisk teori.

De udvalgte publikationer fra de fire store revisionshuse PWC, Deloitte, EY og KPMG er udstedt efter udgivelsen af IFRS 16 og indeholder en mindre grad af subjektivitet, da disse analyser er baseret på de enkelte revisionshuses fortolkninger af IFRS 16. Effektanalyserne udarbejdet af PwC, Deloitte, EY, KPMG og EFRAG vurderes at være mere pålidelige og objektive ift. udtalelser fra de

enkelte virksomheder som fx DSV A/S, da disse er udarbejdet af en række fagspecialister på området.

1.5 Opgavens struktur

Dette afsnit har til hensigt at give et overblik over metoden og strukturen i afhandlingen samt fremhæve de afsnit, der vil blive lagt særlig vægt på. På denne måde får læseren en forståelse for opbygningen og sammenhængen mellem de enkelte afsnit af kandidatafhandlingen. Overordnet kan afhandlingen opdeles i tre dele bestående af en redegørende, analyserende og et vurderingsafsnit.

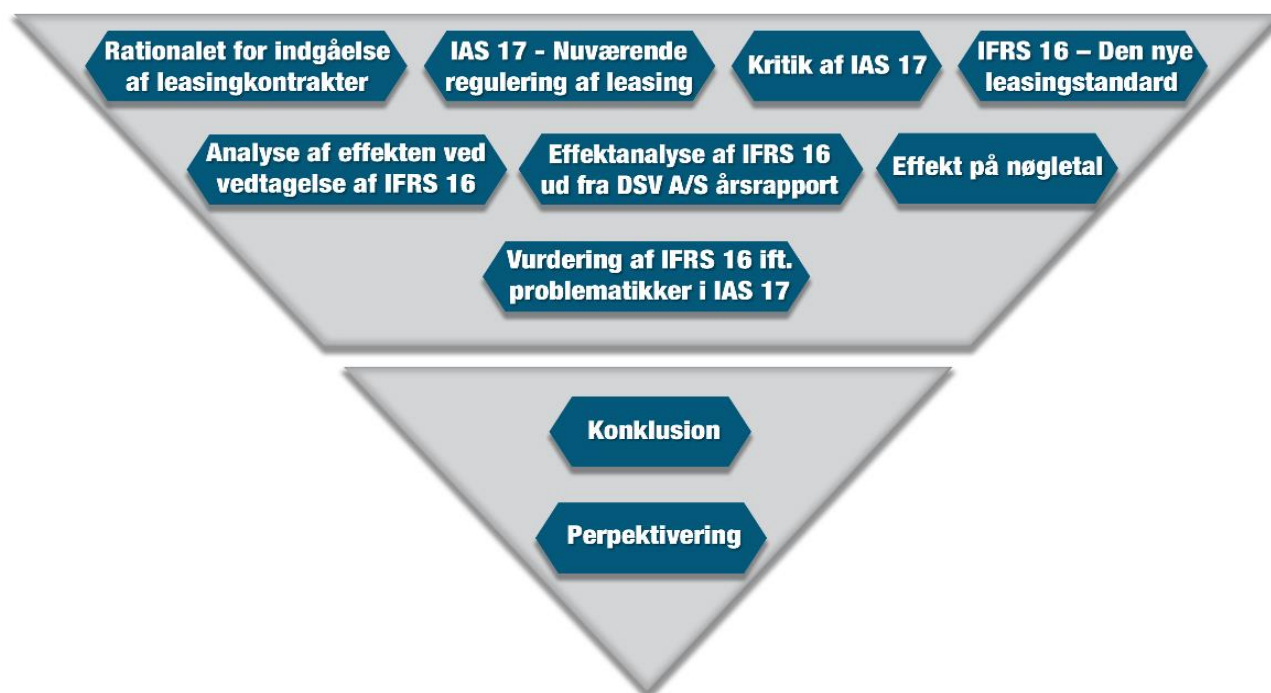
Den redegørende del består af en redegørelse af rationalet for hvorfor virksomheder vælger at lease deres aktiver fremfor at købe sine aktiver, hvilket er relevant for at kunne forstå hvorfor leasing kan være en attraktiv finansieringsform. Dernæst vil der redegøres for den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter iht. IAS 17 samt identificeres de kritikpunkter der er blevet fremsat af IAS 17. Herefter vil der redegøres for den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter ifølge IFRS 16, der har til formål at danne grundlag for analyseafsnittet.

Analyseafsnittet består af en komparativ analyse af IAS 17 og IFRS 16, for at analysere forskellene og årsagerne til at den regnskabsmæssige behandling er ændret. Herefter vil der foretages en effektanalyse af DSV A/S, for at analysere effekten ved implementering af IFRS 16 på en leasingtagers årsregnskab og nøgletal.

Vurderingsafsnittet består af en stillingtagen til hvorvidt IFRS 16 afhjælper de fremsatte kritikpunkter af IAS 17, hvor inddragelse af afhandlingens redegørende teori og analyser vil inddrages.

Med udgangspunkt i afhandlingens redegørelse, analyse og vurdering vil der foretages en samlet konklusion af opgavens problemformulering. Det sidste afsnit i opgaven består af en perspektivering, som består af andre områder afhandlingens problemstilling kan give anledning til at undersøge. Nedenstående figur illustrerer hovedafsnittene, som nærværende afhandling består af.

Figur 2: Afhandlingens struktur

Kilde: Egen tilvirkning

2. Rationalet for indgåelse af leasingkontrakter

Dette afsnit har til formål, at fastlægge hvad leasing er, og skabe en forståelse for, hvorfor virksomheder vælger at lease sine aktiver.

2.1 Definition af leasing

Begrebet leasing svarer grundlæggende til begrebet leje. Leasing er en udbredt finansieringsform, som giver virksomhederne muligheden for at anskaffe virksomhedens aktiver uden at skulle ud og anskaffe den fulde anskaffelsessum for aktiverne¹⁷. IAS 17 definerer en leasingkontrakt som:

” En leasingkontrakt er en aftale, ifølge hvilken leasinggiver for en aftalt periode overdrager brugsretten til et aktiv til leasingtager mod en eller flere betalinger ”¹⁸.

Af definitionen fremgår det, at en leasingaftale overdrager brugsretten til et aktiv for en aftalt periode og ikke ejendomsretten som ved køb af et aktiv.

¹⁷ Hedegaard, Ove (2009) ”Strategisk investering og finansiering”, side 217

¹⁸ IAS 17, punkt 4

Leasingaftaler kan regnskabsmæssigt klassificeres som finansielle leasingkontrakter eller operationelle leasingkontrakter. En finansiell leasingkontrakt er en leasingkontrakt, hvor alle væsentlige risici og afkast forbundet med ejendomsretten til et aktiv overdrages, uanset om ejendomsretten overdrages ved leasingperiodens slutning eller ej¹⁹. Operationel leasing er alle øvrige kontrakter, der ikke kan klassificeres som finansielle leasingkontrakter²⁰. Ved risici forstås fx risikoen for tab ved ledig kapacitet, teknologisk forældelse og varierende rentabilitet grundet skiftende økonomiske forhold. Fordele omfatter fx muligheden for gevinst ved værdistigning på aktivet²¹.

Rationalet for, at flere virksomheder vælger at lease aktiver frem for at købe sine aktiver, kan være mange og kan med fordel opdeles i likviditetsmæssige, omkostningsmæssige, regnskabsmæssige samt andre ikke-økonomiske motiver.

2.2 Likviditetsmæssige motiver

Den væsentligste grund til, at virksomheder vælger at lease aktiver skyldes, at virksomhederne kan frigøre arbejdskapital og opnå en likviditetsmæssig fordel ved at nedbryde købssummen for et aktiv til faste månedlige ydelser, og undgå anskaffelse af den fulde finansiering for aktivet grundet likviditetsmæssige begrænsninger²².

En række empiriske undersøgelser har forsøgt at forklare brugen af leasing som finansieringsform ved at undersøge forholdet mellem virksomhedernes gearingsniveau og anvendelse af leasing. Disse undersøgelser har fundet en korrelation mellem gearing og leasing, der viser, at jo højere gearet en virksomhed er, desto større sandsynlighed er der for, at virksomheden anvender leasing som finansieringsform frem for andre former for finansiering af virksomhedens aktiver²³.

Dette skyldes blandt andet, at gearede virksomheder er eksponeret over for finansielle begrænsninger, der gør brugen af operationelle leasingkontrakter mere attraktiv, da leasingtager ikke skal stille samme sikkerhed for brugsretten over aktivet. Ved leasing af virksomhedens aktiver bevarer leasinggiver ejendomsretten over aktivet og har en højere prioritet ved konkurs, hvilket betyder, at leasinggiver ikke har behov for at få sikkerhed i aktivet som ved et lånefinansieret køb²⁴.

¹⁹ IAS 17, punkt 4

²⁰ IAS 17, punkt 4

²¹ PwC (2002): "Leasing i leasingtagers årsrapport – årsregnskabsloven og IAS 17", side 12

²² Hedegaard, Ove (2009) "Strategisk investering og finansiering", side 217

²³ Morais, Isabel Ansa (2013): "Why companies choose to lease rather than buy", side 7

²⁴ Morais, Isabel Ansa (2013): "Why companies choose to lease rather than buy", side 7

2.3 Omkostningsmæssige motiver

Valg af leasing som finansieringsform af virksomhedens aktiver kan også besluttes ud fra omkostningsmæssige motiver, såfremt dette er det mest fordelagtige investeringsalternativ for leasingtager. Ud fra et omkostningsmæssigt rationale er den billigste finansieringsform den mest attraktive for virksomheden. For at vurdere om en virksomhed skal lease eller købe et aktiv, kan virksomheden benytte en af følgende metoder: annuitetsmetoden, den effektive rente eller kapitalværdimetoden²⁵.

I mange tilfælde består en betalingsrække af en række lige store beløb pr. termin. Denne betalingsform kaldes en annuitet. Dette betalingsmønster forekommer i mange tilfælde ved afvikling af lån og leasingaftaler²⁶. Ved brug af annuitetsmetoden til vurdering af alternative investeringer, er det en forudsætning, at investeringsalternativerne har samme levetid. Af en række gensidigt udelukkende alternative investeringer med samme levetid er den mest fordelagtige den investering, der har den laveste annuitet²⁷.

Ved brug af den effektive rente til vurdering af alternative investeringer er den mest fordelagtige investering, den som har den laveste effektive rente. Den effektive rente er den rente, der medvirker til at nutidsværdien af betalingsstrømmene er lig låntagers nettoprovenu²⁸. Årsagen til, at den effektive rente skal være mindst mulig, skyldes at den effektive rente er et udtryk for låntagers gennemsnitlige pris for en kroners kredit pr. termin.

En tredje måde at vurdere det mest fordelagtige investeringsalternativ på kan være ved at sammenligne kapitalværdien af en given aftales betalingsstrømme med kapitalværdien af andre aftaler. Ved vurdering af alternative investeringer på baggrund af kapitalværdimetoden, er den mest fordelagtige investering, den der har den laveste kapitalværdi²⁹. Årsagen til, at kapitalværdien skal være mindst mulig, skyldes at investeringen derved har kostet virksomheden færrest penge.

I praksis kan virksomheder ved indgåelse af leasingaftaler opnå fordelagtige priser, da erhvervsleasingselskaber kan indkøbe aktiver til gode indkøbspriser på grund af deres høje indkøbsvolumen.

²⁵ Hedegaard, Ove (2009) "Strategisk investering og finansiering", side 218

²⁶ Hedegaard, Ove (2009) "Strategisk investering og finansiering", side 37

²⁷ Hedegaard, Ove (2009) "Strategisk investering og finansiering", side 87

²⁸ Hedegaard, Ove (2009) "Strategisk investering og finansiering", side 197

²⁹ Hedegaard, Ove (2009) "Strategisk investering og finansiering", side 76

2.4 Regnskabsmæssige motiver

Leasingkontrakter behandles regnskabsmæssigt forskelligt fra lånefinansieret køb af aktiver, hvorfor virksomheder kan have et incitament til at anskaffe aktiver, der understøtter ledelsens interesser³⁰ og får virksomheden til at fremstå mere solid.

Finansielle leasingkontrakter indregnes i virksomhedens balance som et aktiv og en forpligtelse, hvor den finansielle forpligtelse amortiseres med afdragsdelen af leasingydelsen, mens renteomkostninger og afskrivningerne indregnes i resultatopgørelsen i lighed med lånefinansieret køb. Operationelle leasingkontrakter indregnes ikke i virksomhedens balance, men omkostningsføres i virksomhedens resultatopgørelse i takt med, at leasingydelserne forfalder til betaling. Forskellen i den regnskabsmæssige behandling har effekt på nøgletal som afkastningsgraden, soliditetsgraden og den finansielle gearing, hvilket vil analyseres nærmere i afhandlingens afsnit 7.3.

I virksomheder, hvor ledelsen performance-aflønnes ift. virksomhedens opnåede resultater, kan virksomhedens opnåede nøgletal i form af fx afkastningsgrad have en betydning for ledelsens aflønning, hvilket vil afspejles i virksomhedens valg af finansieringsform ved anskaffelse af dennes aktiver³¹. Afkastningsgraden og aktivernes omsætningshastighed vil alt andet lige blive negativt påvirket, såfremt aktivsummen øges. En række empiriske undersøgelser belyser, at der er en sammenhæng mellem ledelsens interesser og valget af operationel leasing som finansieringsform, da virksomhedens kan opnå det samme driftsmæssige resultat, uden at aktiverne forøges³².

Virksomhedens soliditetsgrad påvirkes negativt, såfremt virksomhederne vælger at købe eller anvende finansiell leasing som finansieringsform ift. operationel leasing, da virksomhedens gældsforpligtelser alt andet lige stiger. Dette kan have betydning for virksomhedens låneklausuler³³ og regnskabsbrugernes opfattelse af virksomheden som værende mere risikofyldt.

2.5 Andre ikke økonomiske motiver

Leasing som finansieringsform muliggør, at virksomhederne sikre sig mod teknologisk forældelse og herved undgår at eje teknologisk forældet udstyr³⁴. Virksomhederne kan i større grad sikre sig

³⁰ Morais, Isabel Ansa (2013): "Why companies choose to lease rather than buy", side 10

³¹ Morais, Isabel Ansa (2013): "Why companies choose to lease rather than buy", side 10

³² Morais, Isabel Ansa (2013): "Why companies choose to lease rather than buy", side 10

³³ PwC (2016): "Hvad betyder den nye leasingstandard, IFRS 16 for din virksomhed", side 3

³⁴ <http://www.leaseurope.org/index.php?page=rental-leasing-introduction>

mod teknologisk forældelse ved at indgå en leasingkontrakt, hvor leasingperioden afspejler virksomhedens forventede brugstid af aktivet, hvilket er særlig relevant for driftsmateriel, da brugstiden ofte er kortere end den teknologiske levetid³⁵. Empirisk forskning understøtter, at der kan være en korrelation mellem aktivets art og valget af leasing som finansieringsform³⁶.

Virksomheder er tilbøjelige til at lease aktiver, som er mindre specialiseret og kan anvendes til et mere generelt formål, som eksempelvis biler, kopimaskiner og computere. Dette skyldes, at aktiver, som er mindre specifikke i deres anvendelse, er let omsættelige, hvorfor der eksisterer et større leasingmarked for disse typer af aktiver³⁷, og det herved er nemmere at tilbagelevere aktivet. En empirisk analyse af 14.000 fly foretaget af Alessandro Gavazza af flybranchen viser, at flyselskaber med likvide aktiver, som anvendes til et generelt formål, er mere tilbøjelige til at indgå operationelle leasingkontrakter, som har kortere leasingperioder, hvilket kan forklare hvorfor leasing af aktiver er koncentreret omkring specifikke brancher såsom flybranchen, transportbranchen og detailbranchen³⁸.

3. Nuværende regulering af leasing – IAS 17

Dette kapitel har til formål at beskrive den nuværende internationale regnskabsregulering af leasingkontrakter.

Kapitlet vil indledningsvis beskrive begrebsrammen under IFRS samt informationsværdien af det eksterne regnskab. Dernæst vil kapitlet beskrive den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter i overensstemmelse med IAS 17.

3.1 Informationsværdien af det eksterne regnskab

Det standardudstedende organ IASB har for at sikre regnskabets anvendelighed for regnskabsbrugerne indført en begrebsramme³⁹. Begrebsrammen fastsætter nogle retningslinjer for, hvordan den eksterne kvalitative information bør udformes. Det er således ikke en regnskabsstandard, men defineres ifølge Jens O. Elling som den finansielle rapporterings ”grundlov”⁴⁰.

³⁵ Hedegaard, Ove (2009) ”Strategisk investering og finansiering”, side 99

³⁶ Morais, Isabel Ansa (2013): ”Why companies choose to lease rather than buy”, side 7

³⁷ Morais, Isabel Ansa (2013): ”Why companies choose to lease rather than buy”, side 7

³⁸ Barone, Birt, Moya (2014): ”Lease accounting: A review of recent literature”, side 44

³⁹ Elling, Jens O. (2012): Finansiell rapportering, teori og regulering”, side 194

⁴⁰ Elling, Jens O. (2012): Finansiell rapportering, teori og regulering”, side 194

Det eksterne regnskab har overordnet til formål at afdække regnskabsbrugernes finansielle informationsbehov. Regnskabet anvendes til at vurdere en virksomheds økonomiske situation, som danner grundlag for blandt andet virksomhedens lånemuligheder, investeringer og relaterede økonomiske beslutninger.

Det er vigtigt, at der er et fælles regelsæt, der danner grundlag for den finansielle rapportering, således at regnskabsbrugernes nytteværdi øges⁴¹, herunder konsistens og sammenlignelighed. Dette vil resultere i, at der forekommer en reduktion i andre former for analyser samt analyseomkostninger i forbindelse med løsning af tvivlsspørgsmål⁴². Herudover vil det forøge tilliden og forståelsen af årsrapporten.

Det er relevant at bemærke, at ændringerne mellem IAS 17 og IFRS 16 er foretaget for at skabe bedre verificerbarhed, sammenlignelighed og forståelighed. IASB vil med IFRS 16 indføre en ensartet regnskabsmæssig tilgang for operationelle og finansielle leasingkontrakter, der kræver, at virksomhederne indregner de rettigheder og forpligtelser, der relaterer sig til virksomhedens leasingkontrakter. En ensartet tilgang vil ifølge IASB give regnskabsbrugerne større informationsværdi om en virksomheds leasingkontrakter, ved at øge verificerbarheden, sammenligneligheden og forståeligheden af en rapportering af disse kontrakter⁴³. For at få en bedre forståelse af arten og omfanget samt de finansielle virkninger af de aktiviteter, som en virksomhed udfører gennem leasing, har IASB øget oplysningskravene som en del af IFRS 16⁴⁴.

Virksomhedernes mulighed for at undlade at indregne operationelle leasingkontrakter i balancen efter IAS 17 var med til at reducere sammenligneligheden. Implementeringen af IFRS 16 vil resultere i færre analyseomkostninger for analytikere og regnskabsbrugere, da sammenligneligheden på tværs af virksomheder, der har leasingkontrakter øges⁴⁵. Regnskabsbrugere skal ikke længere omarbejde en resultatopgørelse og balance, hvor større operationelle leasingkontrakter ikke er indregnet i balancen, for at komme frem til samme resultat som en anden virksomhed, der har indregnet sine leasingkontrakter i balancen.

⁴¹ Se bilag 2 for forståelse af nytteværdi i begrebsrammen

⁴² Elling, Jens O. (2012): *Finansiell rapportering, teori og regulering*, side 178

⁴³ IASB (2016): *"Effects Analysis – IFRS 16 Leases"*, side 5

⁴⁴ IASB (2016): *"Effects Analysis – IFRS 16 Leases"*, side 5

⁴⁵ IASB (2016): *"Effects Analysis – IFRS 16 Leases"*, side 5

3.2 Formål med IAS 17

Formålet med regnskabsstandarden IAS 17 defineres i standardudgivelsen som:

“Formålet med denne standard er at foreskrive en hensigtsmæssig regnskabspraksis for leasingtager og leasinggiver samt angive de oplysninger, der skal gives i forbindelse med leasingkontrakter”⁴⁶

IAS 17 er det regelsæt, der regulerer reglerne for indregning af leasingkontrakter for både leasinggiver og leasingtager.

3.3 Anvendelsesområde

IAS 17 finder som udgangspunkt anvendelse på alle leasingaftaler, dog med undtagelse af⁴⁷:

- Leasingkontrakter vedrørende efterforskning og udvinding af olier, naturgas og lignede ikke-gendannelige forekomster.
- Licensaftaler vedrørende eksempelvis film, videooptagelser, skuespil, manuskripter, patenter og copyright-rettigheder.

Herudover finder IAS 17 ikke anvendelse som målegrundlag på følgende aktiver, men anvendes i disse tilfælde kun indledningsvis til klassifikation af leasing⁴⁸:

- Investerings ejendomme hos leasingtager, hvis ejendomme leases i henhold til finansielle leasingkontrakter (IAS 40).
- Investerings ejendomme hos leasinggiver, hvis ejendomme leases ud i henhold til operationelle leasingkontrakter (IAS 40).
- Biologiske aktiver hos leasingtager, hvis aktiverne leases i henhold til finansielle leasingkontrakter (IAS 41).
- Biologiske aktiver hos leasinggiver, hvis aktiverne leases ud i henhold til operationelle leasingkontrakter (IAS 41).

3.4 Leasingperiode

IAS 17 definerer leasingperioden således:

”Leasingperioden er den uopsigelige periode, i hvilken leasingtager har forpligtet sig til at lease aktivet, og eventuelle yderligere perioder med eller uden yderligere betaling, for hvilke leasingtager

⁴⁶ IAS 17, punkt 1

⁴⁷ IAS 17, punkt 2

⁴⁸ IAS 17, punkt 2

*har ret til at fortsætte med at lease aktivet, når det blot ved leasingkontraktens indgåelse er rimeligt sikkert, at leasingtager vil udnytte retten*⁴⁹.

Det fremgår af definitionen, at leasingtager skal tage højde for den yderligere periode, hvor leasingtager har ret til at lease aktivet, når det ved kontraktens indgåelse er *rimelig sikkert*, at leasingtager vil udnytte denne ret. Dette kunne være i tilfælde af, at leasingtagers fortsatte drift er afhængig af, at virksomheden forsætter med leasingaftalen efter den uopsigelige periodes udløb⁵⁰.

3.5 Klassifikation af leasingkontrakter

IAS 17 skelner mellem to typer leasingkontrakter: finansiell leasing og operationel leasing. Disse to typer leasingkontrakter behandles regnskabsmæssigt forskelligt, hvorfor det er nødvendigt for virksomhederne at vurdere, hvorvidt der er tale om en leasingkontrakt, der skal klassificeres som finansiell eller som operationel leasing. Klassifikation af en leasingkontrakt foretages på tidspunktet for kontraktens indgåelse.

Hvorvidt en leasingkontrakt er en finansiell leasingkontrakt eller en operationel leasingkontrakt afhænger af selve leasingkontraktens indhold og ikke kontraktens form og formalia. I bilag 3 fremgår et beslutningstræ til brug for leasingtager, for at gøre vurderingen mere overskuelig⁵¹. For at vurdere om hvorvidt der er tale om en finansiell leasingkontrakt, er der i IAS 17 oplyst følgende kriterier, som individuelt eller tilsammen skal være opfyldt⁵²:

- Ejendomsretten over aktivet overgår ved leasingperiodens udløb fra leasinggiver til leasingtager.
- Leasingtager har en købsoption på det leasede aktiv til en så gunstig pris, at det ved leasingarrangementets indgåelse skønnes at være overvejende sandsynligt, at optionen efter leasingperiodens ophør, udnyttes.
- Leasingperioden gælder for hovedparten af aktivets økonomiske levetid.
- Ved indgåelse af leasingkontrakten svarer nutidsværdien af minimumsleasingydelse til hovedparten af dagsværdien af det leasede aktiv.
- Det leasede aktiv er så specialiseret, at det kun kan benyttes af leasingtager, medmindre der foretages væsentlige ændringer.

⁴⁹ IAS 17, punkt 4

⁵⁰ PwC (2002): "Leasing i leasingtagers årsrapport – årsregnskabsloven og IAS 17", side 17

⁵¹ Se bilag 3

⁵² IAS 17, punkt 10

Herudover er der i IAS 17 oplistet nogle kriterier, som enkeltvis eller samlet kan indikere, at der er tale om en finansiel leasingkontrakt. Disse kriterier er følgende⁵³:

- Hvis leasingtager kan opsige leasingkontrakten, bærer leasingtager det tab, der måtte forekomme leasinggiver ved en førtidig opsigelse af leasingkontrakten.
- Leasingtager bærer risikoen/gevinstmuligheden forbundet med restværdien ved leasingperiodens ophør.
- Leasingtager har mulighed for at forlænge leasingkontrakten til en leje, der er væsentlig under markedslejen.

Leasingkontrakter hvor de økonomiske fordele og risici forbundet med aktivet i størstedelen af dets levetid tilkommer leasingtager, karakteriseres som finansiel leasing. Ovenstående kriterier er blot eksempler på værktøjer i IAS 17 til at kunne vurdere, om hvorvidt der er tale om en finansiel leasingkontrakt. Ved klassifikation af leasingkontrakter er det vigtigt, at foretage en helhedsvurdering af leasingkontraktens reelle indhold, da det har afgørende betydning for den regnskabsmæssige behandling. Selvom de kriterier der er oplistet i standarden, kan være opfyldt, kan der forekomme nogle forhold i en leasingkontrakt, der medfører, at ikke alle væsentlige økonomiske fordele og risici forbundet med aktivet er overgået til leasingtager, hvorfor aktivet skal klassificeres som operationel leasing⁵⁴.

Der vil i sådan en situation være tale om subjektive vurderinger af nogle specifikke forhold i kontrakten mellem leasingtager og leasinggiver, som har afgørende betydning for den korrekte regnskabsmæssige klassifikation af kontrakten. Dette medfører, at der er en gråzone der kan føre til inkonsistente klassifikationer af lignende kontrakter på tværs af virksomheder. Denne gråzone har medført stor kritik af den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter iht. IAS 17, da den utilstrækkelige præcisering og muligheden for subjektive vurderinger ved klassificering skaber struktureringsmuligheder og kompleksitet, hvilket resulterer i mindre sammenlignelighed af årsrapporter på tværs af virksomheder. Dette skyldes, at det er muligt på baggrund af subjektive vurderinger at undlade at indregne leasingkontrakter i balancen ved at klassificere dem som operationelle leasingaftaler.

⁵³ IAS 17, punkt 11

⁵⁴ IAS 17, punkt 12

3.6 Regnskabsmæssig behandling af leasingkontrakter

Nærværende afsnit redegøre for den regnskabsmæssige behandling af henholdsvis finansielle- og operationelle leasingkontrakter i leasingtagers regnskab.

3.6.1 Finansiell leasing

En finansiell leasingkontrakt betragtes regnskabsmæssigt som et lånefinansieret køb af et anlægsaktiv, hvorfor dette skal indregnes i leasingtagers balance.

Indregning og måling

Ved tidspunktet for leasingaftalens indgåelse indregnes i leasingtagers balance et aktiv, og den dertilhørende leasingforpligtelse indregnes som en gældsforpligtelse. Finansielle leasingkontrakter skal måles til kostpris ved første indregning. Kostprisen opgøres som den laveste værdi af dagsværdien af det leasede aktiv og nutidsværdien af minimumsydelserne med tillæg af direkte startomkostninger⁵⁵. Minimumsydelserne er i IAS 17 defineret som de ydelser, som leasingtager er eller kan blive forpligtet til at betale i leasingperioden. Nutidsværdien af minimumsleasingydelserne beregnes ved at tilbagediskontere leasingydelserne ved anvendelse af den interne rente i leasingkontrakten. Den interne rente defineres i IAS 17 som den tilbagediskonteringsfaktor, der ved leasingkontraktens indgåelse får nutidsværdien af minimumsleasingydelserne til at være lig med dagsværdien for aktivet⁵⁶. Alternativt skal virksomhedens lånerente anvendes, såfremt den interne rente ikke kendes. Den alternative lånerente defineres i IAS 17 som den rente, leasingtager skal betale på en tilsvarende låneaftale med de samme forudsætninger, da dette anses for det bedste estimat.

Brancheforeningen for leasingselskaber har oplyst FSR, at leasinggiver normalt ikke oplyser om leasingaftalernes interne rentesatser⁵⁷. Det betyder, at det i praksis kan være svært for leasingtager at fastsætte den interne rente, da det kræver kendskab til leasinggivers reelle anskaffelsespris for aktivet.

Leasingaktivet og leasingforpligtelsen vil som udgangspunkt indregnes til samme værdi i balancen, hvis ikke leasingtager har afholdt direkte omkostninger til indgåelse af leasingaftalen, i form af at forhandle og etablere leasingaftalen, da disse omkostninger aktiveres som en del af leasingaktivet.

⁵⁵ IAS 17, punkt 20

⁵⁶ IAS 17, punkt 20

⁵⁷ PwC (2002): "Leasing i leasingtagers årsrapport – årsregnskabsloven og IAS 17", side 18

Efterfølgende måling

Leasingforpligtelsen amortiseres i takt med, at leasingydelserne betales. Minimumsleasingydelserne skal fordeles mellem finansieringsomkostninger bestående af renter, der indregnes i resultatopgørelsen, og afdrag, der reducerer leasingforpligtelsen⁵⁸. Renten skal allokeres, så der indregnes en konstant periodisk rente på restgælden i hvert regnskabsår i leasingperioden.

Finansielt leasede aktiver skal indregnes og måles efter samme regnskabspraksis som tilsvarende aktiver, der ejes af virksomheden i overensstemmelse med anvendt regnskabspraksis⁵⁹. Dette betyder, at et finansielt leaset aktiv skal afskrives på samme måde som tilsvarende aktiver virksomheden har købt, såfremt disse er afskrivningsberettigede. Afskrivningerne skal foretages lineært i overensstemmelse med IAS 16 ”Materielle anlægsaktiver” og IAS 38 ”Immaterielle aktiver”.

Aktivet skal dog afskrives fuldt ud over leasingperioden, hvis leasingaktivet skal tilbageleveres til leasinggiver ved aftalens udløb. Hvis det er *rimelig sikkert*, at leasingtager overtager ejendomsretten over leasingaktivet ved udløb af leasingperioden, afskrives aktivet over dets brugstid⁶⁰.

Værdien af aktivet og leasingforpligtelsen vil i praksis ofte udvikle sig forskelligt over leasingperioden, afhængigt af leasingaktivets afskrivningsperiode og –profil samt beregnede afdrag på leasingforpligtelsen⁶¹. Det betyder, at de indregnede værdier af leasingaktivet og leasingforpligtelsen sjældent er identiske gennem leasingperioden grundet amortiseringsprincippet. Det er derfor uhensigtsmæssigt at indregne de betalte leasingydelser som ordinære driftsomkostninger i resultatopgørelsen, som er tilfældet ved operationel leasing.

Eksempel på indregning og måling af finansiell leasingaftale

I dette afsnit vil et eksempel på indregning af en finansiell leasingkontrakt illustreres for at belyse den regnskabsmæssige effekt på balancen og resultatopgørelsen. ”En virksomhed leaser en maskine i 5 år, som har en årlig leasingydelse på 350.000 kr., hvor virksomhedens alternative lånerente er 5,37 %”.

Virksomhedens lånerente er beregnet ved at tilbagediskontere leasingydelserne, således at disse er lig dagsværdien for aktivet ved tidspunktet for kontraktens indgåelse. Det antages, at der ikke er

⁵⁸ IAS 17, punkt 25

⁵⁹ IAS 17, punkt 27

⁶⁰ IAS 17, punkt 28

⁶¹ Se figur 3

nogle startomkostninger forbundet med indgåelse af leasingaftalen, hvorfor leasingaktivet og leasingforpligtelsen optages til samme værdi i balancen.

Figur 3: Regnskabsmæssig behandling af finansielle leasingkontrakter

Balance							Resultatopgørelse		
Aktiver			Passiver				Resultateffekt		
År	Leasingaktiv	Afskrivninger	Leasingforpligtelse	Renteomkostninger	Afdrag	Leasingydelse	Afskrivninger	Renteomkostninger	Resultateffekt
0	1.500.000		1.500.000						
1	1.200.000	300.000	1.230.529	80.529	269.471	350.000	300.000	80.529	380.529
2	900.000	300.000	946.591	66.062	283.938	350.000	300.000	66.062	366.062
3	600.000	300.000	647.410	50.819	299.181	350.000	300.000	50.819	350.819
4	300.000	300.000	332.167	34.757	315.243	350.000	300.000	34.757	334.757
5	0	300.000	0	17.833	332.167	350.000	300.000	17.833	317.833
I alt	1.500.000		1.500.000	250.000	1.500.000		1.500.000	250.000	1.750.000

Kilde: Egen tilvirkning

Leasingaktivet indregnes som et anlægsaktiv under aktiverne og afskrives med de årlige afskrivninger på 300.000 kr., som er beregnet ved at fordele anskaffelsessummen over leasingperioden. Leasingforpligtelsen indregnes under passiverne som en gældsforpligtelse, der skal præsenteres som en langfristet gældsforpligtelse og en kortfristet del af den langfristet gæld.

Leasingforpligtelsen nedbringes med afdraget på leasingforpligtelsen, mens renteomkostningerne føres i resultatopgørelsen. Den samlede resultateffekt af leasingkontrakten udgør 1.750.000 kr., som består af de årlige afskrivninger og renteomkostninger.

Fordeling af leasingforpligtelsen vil præsenteres som vist i nedenstående tabel, hvor den kortfristet del udgør afdraget for det efterfølgende år.

Figur 4: Præsentation af finansiell leasingforpligtelse i balancen

År	Langfristet gæld	Kortfristet gæld
0	1.230.529	269.471
1	946.591	283.938
2	647.410	299.181
3	332.167	315.243
4	0	332.167
5	0	0
		1.500.000

Kilde: Egen tilvirkning

3.6.2 Operationel leasing

Substansen i operationelle leasingkontrakter har karakter af leje af et aktiv, hvilket afspejles i den regnskabsmæssige behandling.

Indregning og måling:

Operationelle leasingkontrakter skal indregnes, som en omkostning i resultatopgørelsen over leasingperioden og skal således ikke optages i balancen. Omkostningerne skal indregnes systematisk og lineært over leasingperioden i takt med betalingen af leasingydelserne, medmindre en anden systematisk indregningsmetode giver et mere retvisende billede af det tidsmæssige mønster af leasingtagers fordele⁶². Indregningsmetoden fastlægges uafhængigt af betalingsmønsteret. Serviceomkostninger såsom vedligeholdelse og forsikring indregnes dog i det regnskabsår omkostningen vedrører.

Eksempel på indregning og måling af operationel leasingkontrakt

For at belyse den regnskabsmæssige behandling af operationelle leasingkontrakter i leasingtagers årsregnskab vil et eksempel på indregning af en operationel leasingkontrakt illustreres på baggrund af datagrundlaget fra eksemplet vedrørende finansiel leasing. Leasingforpligtelsen er beregnet på baggrund af de årlige leasingydelser på 350.000 kr.

Figur 5: Regnskabsmæssig behandling af operationel leasingkontrakt

Resultatopgørelse		Noteoplysning		
År	Leasingydelse	Fremtidige leasingydelser		
		Mindre end 1 år	Mellem 1-5 år	Efter 5 år
0	0	350.000	1.400.000	0
1	350.000	350.000	1.050.000	0
2	350.000	350.000	700.000	0
3	350.000	350.000	350.000	0
4	350.000	350.000	0	0
5	350.000	0	0	0
1.750.000				

Kilde: Egen tilvirkning

De årlige leasingydelser skal årligt indregnes lineært i resultatopgørelsen, mens leasingrestgælden skal noteoplyses i årsregnskabet. Noteoplysningerne er ligeledes illustreret, hvor der er foretaget en opdeling af, hvornår de fremtidige leasingydelser forfalder til betaling i overensstemmelse med oplysningskravene⁶³.

3.7 Præsentations- og oplysningskrav

IAS 17 indeholder ingen regler omkring præsentationskrav, da reglerne omkring præsentation i årsregnskabet fremgår af IAS 1. I overensstemmelse med reglerne om præsentation i IAS 1 skal

⁶² IAS 17, punkt 33

⁶³ IAS 17, punkt 35

leasingtager præsentere et finansielt leasingaktiv under materielle anlægsaktiver i balancen sammen med de øvrige materielle anlægsaktiver. Tilsvarende skal leasingforpligtelsen indregnes under passiverne i balancen og fordeles som en hhv. kortfristet og langfristet gældsforpligtelse. Noterne i årsrapporten har til formål at forsyne regnskabsbrugerne med relevant information, der sætter dem i stand til at adskille finansielt leasede aktiver fra de aktiver, som reelt ejes af virksomheden.

Ifølge IAS 17 skal leasingtager give følgende oplysninger om finansielle leasingkontrakter⁶⁴:

- Den regnskabsmæssige nettoværdi ved regnskabsårets afslutning for hver kategori af aktiver,
- En afstemning af de samlede fremtidige minimumsleasingydelser ved regnskabsårets afslutning og deres nutidsværdi. Desuden skal virksomheden give oplysning om de samlede fremtidige minimumsleasingydelser ved regnskabsårets afslutning og deres nutidsværdi for hver af følgende perioder:
 - o inden for 1 år,
 - o mellem 1 og 5 år,
 - o senere end 5 år,
- Variable leasingydelser indregnet som omkostning i regnskabsåret,
- De samlede fremtidige minimumsfremleje ydelser, som forventes modtaget i henhold til uopsigelige fremlejekontrakter ved regnskabsårets afslutning,
- En generel beskrivelse af leasingtagers væsentlige leasingordninger, herunder blandt andet:
 - o Grundlaget for opgørelsen af betingede leje ydelser,
 - o Tilstedeværelsen af og vilkårene for forlængelse eller købsret og prisstigningsklausuler, og
 - o Begrænsninger i leasingtagers dispositionsmuligheder som følge af indgåede leasingordninger, eksempelvis restriktioner vedrørende udbetaling af udbytte, påtagelse af yderligere forpligtelser eller leasingforpligtelser.

Oplysningskravene vedrørende operationelle leasingkontrakter er på en række punkter identiske med oplysningskravene for finansielle leasingkontrakter og adskiller sig på nogle områder, da den regnskabsmæssige behandling er forskellig.

⁶⁴ IAS 17, punkt 31

Leasingtager skal give følgende oplysninger om operationelle leasingkontrakter⁶⁵:

- De samlede fremtidige minimumsleasingydelser i henhold til uopsigelige operationelle leasingkontrakter for hver af følgende perioder:
 - inden for 1 år,
 - mellem 1 og 5 år,
 - senere end 5 år,
- De samlede fremtidige minimumsfremleje ydelser, som forventes modtaget i henhold til uopsigelige fremlejekontrakter ved regnskabsårets afslutning,
- Leasing- og fremleje ydelser indregnet som omkostning i regnskabsåret, med angivelse af separate beløb for minimumsleasingydelser, betingede leje ydelser og fremleje ydelser,
- En generel beskrivelse af leasingtagers væsentlige leasingordninger, herunder blandt andet:
 - Grundlaget for opgørelsen af betingede leje ydelser,
 - Tilstedeværelsen af og vilkårene for forlængelse eller købsret og prisstigningsklausuler, og
 - Begrænsninger i leasingtagers dispositionsmuligheder som følge af indgåede leasingordninger, eksempelvis restriktioner vedrørende udbetaling af udbytte, påtagelse af yderligere forpligtelser eller leasingforpligtelser.

Et af de gennemgående kritikpunkter, der er blevet fremsat af IAS 17, vedrører oplysningskravene for operationelle leasingkontrakter, da disse ikke giver regnskabsbrugerne tilstrækkelig information til at foretage indregning af de operationelle leasingkontrakter i balancen. Dette vil gennemgås nærmere i afhandlingens kapitel 4.

3.8 Delkonklusion

IAS 17 er den gældende leasingstandard for regnskabsmæssig behandling af leasingkontrakter og skal anvendes af virksomheder, der aflægger årsregnskab efter IFRS. En leasingkontrakt er en kontrakt, der overfører brugsretten for et aktiv fra leasinggiver til leasingtager for en aftalt leasingperiode, hvor leasingtager forpligter sig til at betale et vederlag for denne brugsret.

Den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter iht. IAS 17 afhænger af klassifikationen af kontrakten som enten finansiel eller operationel. Finansielle leasingkontrakter minder i praksis om lånefinansierede køb af anlægsaktiver, da alle væsentlige fordele og risici forbundet med

⁶⁵ IAS 17, punkt 35

ejendomsretten til det leasede aktiv overdrages ved indgåelse af leasingkontrakten. Operationelle leasingkontrakter minder om leje af et aktiv, da væsentlige fordele og risici forbundet med overdragelsen af brugsretten ikke overføres til leasingtager.

Klassifikationen af en leasingkontrakt foretages ved indgåelsestidspunktet. For at kunne klassificere en leasingkontrakt er der oplistet en række kriterier i IAS 17, som har til formål at hjælpe regnskabsaflæggerne, med at foretage en korrekt vurdering af klassificeringen af de indgåede leasingkontrakter. Kriterierne er ikke udtømmende, men blot hjælpeværktøjer, da klassifikationen afhænger af en helhedsvurdering af leasingkontrakternes reelle indhold frem for form og formalia. Det betyder, at subjektive vurderinger kan have afgørende betydning for klassifikationen af en leasingkontrakt.

Den primære forskel på den regnskabsmæssige behandling af finansielle og operationelle leasingkontrakter er, at finansielle leasingkontrakter skal indregnes i virksomhedens balance, mens operationelle leasingkontrakter ikke skal indregnes i balancen, men blot noteoplyses. Finansielle leasingkontrakter skal indregnes i balancen som et leasingaktiv, og en tilhørende forpligtelse, som afskrives og amortiseres. Afskrivninger og renteomkostningerne udgiftsføres i resultatopgørelsens, mens afdraget modregnes i leasingforpligtelsen. Leasingydelserne fra operationelle leasingkontrakter skal indregnes lineært i resultatopgørelsen over leasingperioden, medmindre en anden systematisk metode bedre afspejler leasingtagers fordele forbundet med brugsretten over leasingaktivet. IAS 17 stiller en række oplysningskrav til leasingtagers årsrapport vedrørende de indgåede finansielle og operationelle leasingkontrakter, som har til formål at forsyne regnskabsbrugerne med relevant information omkring virksomhedens leasingkontrakter.

4. Kritik af IAS 17

Leasing er en udbredt finansieringsform i erhvervslivet. Det er derfor vigtigt, at den regnskabsmæssige behandling af leasingaktiver i årsregnskabet giver regnskabsbrugerne et retvisende og forståeligt billede af en virksomheds leasingkontrakter. IAS 17 har været genstand for en del kritik fra regnskabsbrugerne, som ikke mener, at de bliver forsynet med tilstrækkelig information omkring virksomhedernes leasingaktiviteter i årsregnskabet.

Som resultat af kritikken har IASB fundet behov for at udarbejde en ny standard og startede processen ved at udsende en høringsrunde i form af et Discussion Paper - DP/2009/1, hvor regnskabsbrugerne havde mulighed for at kommentere på den regnskabsmæssige behandling af

leasingkontrakter⁶⁶. Nærværende kapitel omhandler en beskrivelse af disse kritikpunkter, som vil blive gennemgået med udgangspunkt i reglerne beskrevet i kapitel 3.

4.1 Regnskabsbrugernes informationsbehov

IAS 17 er blevet kritiseret af regnskabsbrugere for ikke at opfylde regnskabsbrugernes informationsbehov i årsrapporten. Mange regnskabsbrugere er af den opfattelse, at operationelle leasingkontrakter bør indregnes som et aktiv og en forpligtelse, da forpligtelsen er reel og vil komme til at påvirke virksomhedens fremtidige pengestrømme og likviditet⁶⁷. Aktiver og forpligtelser fra operationelle leasingkontrakter skal iht. IAS 17 ikke indregnes i virksomhedernes balance, hvilket påvirker virksomhedernes nøgletal, som regnskabsbrugere bruger i deres vurdering af virksomheder og deres økonomiske situation.

Det betyder, at regnskabsbrugere i form af fx långivere og investorer bliver nødt til at foretage justeringer i balancen for at indregne nutidsværdien af de fremtidige minimumsleasingydelser. Dette skyldes et behov for at medtage effekten af operationelle leasingaktiver og forpligtelser i balancen⁶⁸. Tilpasningen skal sikre et mere retvisende billede af virksomhedens nøgletal og finansielle situation, som danner grundlag for regnskabsbrugernes økonomiske beslutningsgrundlag. Ofte er noteoplysningerne i årsregnskabet ikke tilstrækkelige og fyldestgørende, hvilket er en udfordring, når der foretages disse justeringer af balancen. Dette medfører, at justeringerne af balancen kan blive upålidelige som følge af et begrænset informationsgrundlag og skaber derved ikke et retvisende sammenligningsgrundlag mellem de årsrapporter, der analyseres.

Herudover er oplysningskravene også blevet kritiseret, da disse ikke giver tilstrækkelige oplysninger vedrørende operationelle leasingkontrakter, der skal anvendes, til at indregne værdien af virksomhedernes operationelle leasingkontrakter i balancen.

4.2 To forskellige regnskabsmodeller

IAS 17 er blevet kritiseret for at have to meget forskellige regnskabsmodeller til regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter. Klassifikation af en leasingkontrakt som enten operationel eller finansiell leasing er kompleks, og der er en uklar linje mellem, hvornår en kontrakt klassificeres som

⁶⁶ IASB (2009): "Discussion Paper, DP/2009/1 – Leases, Preliminary Views

⁶⁷ IASB (2009): "Discussion Paper, DP/2009/1 – Leases, Preliminary Views", afsnit 1.12 (a)

⁶⁸ IASB staff (2012): "Investor Spotlight - Potential changes to lessee accounting", side 1

henholdsvis finansiell og operationel, da definitionen lægger op til en subjektiv vurdering ved klassifikation af leasingkontrakter⁶⁹. Dette øger risikoen for, at den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter bliver tilfældig og inkonsistent, hvilket øger risikoen for fejlagtig klassifikation, og herved reducerer sammenligneligheden af årsrapporter.

4.2.1 Komplexitet ved klassifikation og indregning af leasingkontrakter

Revisorer og regnskabsaflæggere har kritiseret IAS 17 for sin kompleksitet, da det er svært at fastsætte en klar skillelinje ved klassifikation af leasingkontrakter, da standarden lægger op til en samlet vurdering af klare retningslinjer og subjektive vurderinger samt skøn. Subjektive vurderinger af nogle specifikke forhold i kontakten, kan således have afgørende betydning for den regnskabsmæssige klassifikation af leasingkontrakter. Dette øger risikoen for inkonsistens klassifikation af leasingkontrakter, da ensartede kontrakter kan behandles forskelligt, hvilket reducerer sammenligneligheden af årsrapporter på tværs af virksomheder.

4.2.1 Strukturering af leasingkontrakter

IAS 17 gør det muligt for leasingtager at strukturere leasingkontrakter som operationelle leasingkontrakter og dermed undgå indregning af leasingkontrakter i balancen alt efter virksomhedernes ønsker⁷⁰. Dette skyldes, at en leasingkontrakt kan udformes eller justeres, så den ikke opfylder kravene til en finansiell leasingkontrakt og dermed undgår at blive indregnet i balancen, til trods for substansen i kontrakten er finansiell leasing. Dette forhold er et problem, da relevant information holdes ude af balancen og ikke afdækker regnskabsbrugernes informationsbehov.

4.3 IAS 17 harmonerer ikke med begrebsrammen

Nogle regnskabsbrugere har kritiseret den nuværende regnskabsmodel for at være begrebsmæssigt fejlbehæftet, da den er i modstrid med definitionen på et aktiv og forpligtelse iht. begrebsrammen. Aktiver defineres i begrebsrammen som: *”Ressourcer, der er under virksomhedens kontrol som et resultat af tidligere begivenheder, hvorfra fremtidige økonomiske fordele forventes at tilflyde virksomheden”*⁷¹.

Ved indgåelse af en leasingkontrakt opnår leasingtager brugsretten over aktivet ved underskriftstidspunktet, hvorfor dette kan anses for værende under virksomhedens kontrol som et resultat af tidligere begivenheder. Det må antages, at det er overvejende sandsynligt, at fremtidige

⁶⁹ IASB (2009): “Discussion Paper, DP/2009/1 – Leases, Preliminary Views”, afsnit 1.12 (b)

⁷⁰ IASB (2009): “Discussion Paper, DP/2009/1 – Leases, Preliminary Views”, afsnit 1.12 (c)

⁷¹ IASB (2010): “The Conceptual Framework for Financial Reporting”, pkt. 4.4 (a)

økonomiske fordele vil tilflyde virksomheden ved anvendelse af leasingaktivet, hvorfor en leasingkontrakt opfylder definitionen på et aktiv ifølge begrebsrammen. Det er desuden muligt at opgøre nutidsværdien af de fremtidige leasingydelser pålideligt, hvorfor der kan indregnes et leasingaktiv i balancen.

Forpligtelser defineres i begrebsrammen som: *"En aktuel forpligtelse, der hidrør fra tidligere begivenheder, hvis indfrielse forventes at medføre afståelse af fremtidige økonomiske fordele⁷²".*

Ved indgåelse af leasingkontrakten påtager leasingtager sig en forpligtelse til at betale leasingydelser, som er et resultat af en tidligere begivenhed, der tillige medfører afståelse af økonomiske fordele og resulterer i et træk på virksomhedens likvide beholdninger. Det er muligt, at opgøre leasingforpligtelsen pålideligt, da leasingydelserne fremgår af kontrakten. Som et resultat heraf bør alle leasingkontrakter indregnes i virksomhedernes balance, da det er i overensstemmelse med IASB's begrebsramme.

Såfremt det vurderes, at kontrakten ikke opfylder definitionen for finansiel leasing, skal den klassificeres som operationel leasing, hvorved hverken aktivet eller den tilhørende forpligtelse indregnes i balancen, hvilket er i uoverensstemmelse med IASB's begrebsramme.

4.4 Delkonklusion

IAS 17 har i en årrække været genstand for megen kritik fra regnskabsbrugere og regnskabsaflæggerne. Kritikken vedrører primært regnskabsbrugernes informationsbehov, en to-delt kompleks regnskabsmodel samt for at være fejlbehæftet i forhold til begrebsrammen. Mange regnskabsbrugere er af den opfattelse, at operationelle leasingkontrakter bør indregnes i balancen, da virksomhederne er forpligtet til at betale leasingydelser over en given periode for at opnå brugsretten over et aktiv, hvilket er i overensstemmelse med begrebsrammen. Dette har medvirket til, at flere regnskabsbrugere indregner operationelle leasingkontrakter i virksomhedens balance, samt justerer leasingydelserne i resultatopgørelsen, således at den afspejler tilpasningen i balancen. Da oplysningskravene i noten for operationelle leasingkontrakter er utilstrækkelige til at kunne foretage en nøjagtig indregning af effekten i balancen, baseres indregningen på antagelser, skøn og estimer.

Klassificering af leasingkontrakter har afgørende betydning for den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter, og er af regnskabsaflæggere og revisorer blevet kritiseret for at være

⁷² IASB (2010): *"The Conceptual Framework for Financial Reporting"*, pkt. 4.4 (b)

kompleks, da klassificeringen baserer sig på en subjektiv vurdering af, om alle væsentlige risici og fordele i en leasingkontrakt er overdraget til leasingtager. Subjektiviteten kan medføre, at ensartede kontrakter behandles regnskabsmæssigt forskelligt, hvilket skaber inkonsistens og kompleksitet. Desuden er IAS 17 blevet kritiseret for at indeholde struktureringsmuligheder, hvor indholdet i leasingkontrakter bevidst kan struktureres og klassificeres for at tilgodese leasingtagers behov. På baggrund af dette, er IAS 17 blevet kritiseret for, at regnskabsbrugerne ikke opnår den største nytteværdi ved anvendelse af den finansielle rapportering for virksomheder med leasingaktiviteter.

5. IFRS 16 – den nye leasingstandard

IASB har gennem en årrække arbejdet intensivt på at udstede en ny standard for indregning og måling af leasingkontrakter i årsregnskaber aflagt efter IFRS og har den 13. januar 2016 udsendt den nye leasingstandard IFRS 16 ”Leases”. IFRS 16 træder i kraft for det regnskabsår, der begynder den 1. januar 2019 eller senere med mulighed for førtidsimplementering, såfremt den nye standard IFRS 15 ”Omsætning fra kontrakter med kunder” ligeledes implementeres.

IFRS 16 skelner ikke mellem operationelle og finansielle leasingkontrakter, hvilket betyder, at alle leasingkontrakter, herunder ”right-of-use” aktiver og leasingforpligtelser med en leasingperiode på mere end 12 måneder, skal indregnes i leasingtagers balance, medmindre der er tale om aktiver med en lav værdi⁷³. Denne regnskabsmodel kalder IASB ”a single lessee accounting model”. Dette kommer til at have stor betydning for leasingtager, da stort set alle operationelle leasingaftaler skal indregnes i balancen, samtidig med at IFRS 16 stiller øget oplysningskrav til regnskabsaflæggerne.

Formålet med den ændrede regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter i IFRS 16 er, at virksomhedernes leasingtransaktioner præsenteres mere retvisende iht. begrebsrammen og giver regnskabsbrugerne et bedre grundlag til at kunne vurdere leasingaftalernes indvirkning på virksomhedens finansielle stilling og indtjening⁷⁴. Den nye leasingstandard har væsentlig indflydelse på leasingtagers årsrapport, mens ændringerne for leasinggiver er beskedne.

Dette afsnit har til formål at beskrive, hvordan leasingkontrakter regnskabsmæssigt skal behandles i overensstemmelse med IFRS 16.

⁷³ IASB (2016): ”Effects Analysis – IFRS 16 Leases”, side 4

⁷⁴ IASB (2016): ”Effects Analysis – IFRS 16 Leases”, side 4

5.1 Anvendelsesområde

IFRS 16 finder anvendelse på alle leasingkontrakter med følgende undtagelser⁷⁵:

- Leasingkontrakter vedrørende efterforskning og udvinding af olier, naturgas og lignende ikke-gendannelige ressourcer
- Leasingkontrakter vedrørende biologiske aktiver (IAS 41)
- Service koncessionsaftaler der behandles under IFRIC 12
- Licensaftaler vedrørende ejendomme, som indgår i anvendelsesområdet for IFRS 15 ”Omsætning fra kontrakter med kunder”
- Immaterielle aktiver (IAS 38)

5.1.1 Lempelsesregler

IFRS 16 indeholder en mulighed for at undlade at indregne to typer leasingkontrakter i balancen, hvilket afhænger af anvendt regnskabspraksis⁷⁶. Leasingtager kan undlade at indregne kortfristede leasingaftaler, som er en aftale, der løber maksimalt 12 måneder, og leasingaktiver med en lav værdi. Såfremt leasingtager vælger at undlade at indregne kortfristede leasingaftaler eller leasingaktiver med en lav værdi i balancen, skal leasingtager indregne leasingydelserne lineært i resultatopgørelsen henover leasingperioden. Leasingtager skal i noterne til regnskabet oplyse, om årets omkostninger og at undtagelsesreglerne benyttes.

Kortfristede leasingaftaler

Ved vurdering af om der er tale om en kortfristet leasingaftale, er der i IFRS 16 et krav om, at en kortfristet leasingaftale ikke må indeholde en forlængelsesoption, og herudover må leasingaftalen ikke indeholde en option på at købe aktivet efter leasingperiodens udløb. Såfremt der foreligger en mulighed for, at forlænge leasingperioden eller købe aktivet efter leasingperiodens udløb, er der ikke tale om en kortfristet leasingaftale.

Valget af anvendt regnskabspraksis skal for kortfristede leasingaktiver foretages for hver type aktiv, fx kopimaskiner og biler.

Leasingaktiver med lav værdi

Et leasingaktiv med lav værdi vurderes ud fra leasingaktivets nyværdi, selvom leasingaftalen omfatter et brugt aktiv. Herudover skal leasingtager iht. IFRS 16 basere vurderingen på en absolut værdi af leasingaktivet. Vurderingen må ikke afhænge af virksomhedens størrelse eller art og heller

⁷⁵ IFRS 16, punkt 3

⁷⁶ PwC (2016): ”Hvad betyder den nye leasingstandard, IFRS 16 for din virksomhed”, side 5

ikke af, hvorvidt leasingaktivet er væsentligt for virksomheden. Forskellige virksomheder med forskellig størrelse og inden for forskellige brancher skal komme frem til samme vurdering af, hvornår et leasingaktiv er et aktiv med lav værdi, for at bevare sammenligneligheden på tværs af brancherne⁷⁷. Leasingaktiver med lav værdi er ikke kvantitativt defineret i IFRS 16, men i bemærkningerne til standarden fremgår det, at IASB havde tænkt, at aktiver med en lav værdi udgør mindre end USD 5.000. Valg af anvendt regnskabspraksis skal for leasingaktiver med en lav værdi, som fx telefoner og pc'er foretages individuelt for hver enkel leasingaftale.

5.2 Definition

En kontrakt skal regnskabsmæssigt behandles som en leasingkontrakt i overensstemmelse med IFRS 16, når følgende kriterier er opfyldt⁷⁸:

- 1) Et identificeret aktiv skal stilles til rådighed og
- 2) kontrakten overdrager retten til, at kontrollere brugen af det identificerede aktiv for en given periode mod at forpligte sig til at betale fremtidige leasingydelser

Såfremt ovenstående kriterier er opfyldt, skal leasingparterne indregne værdierne fra den indgået kontrakt⁷⁹.

Et identificeret aktiv

Det første krav, der skal være opfyldt, såfremt der er tale om en leasingkontrakt, er at der skal stilles et identificeret aktiv til rådighed for leasingtager. I praksis er det i mange tilfælde ikke svært at identificere et aktiv, da det er identificeret eksplicit i leasingkontrakten. Såfremt leasinggiver har retten til at substituere aktivet i leasingperioden, og der er substans bag denne ret, indeholder aftalen ikke et identificeret aktiv, som leasingtager kontrollerer brugsretten over, hvorfor der ikke er tale om en leasingaftale.

Substitutionsrettighederne af aktivet har substans for leasinggiver, hvis følgende kriterier begge er opfyldt⁸⁰:

- 1) Det er praktisk muligt for leasinggiver at bytte aktivet ud igennem leasingperioden, hvilket eksempelvis kunne være i tilfælde af at leasingtager ikke kan forhindre leasinggiver i at ombytte aktivet og at alternative aktiver er til rådighed hos leasinggiver, som kan opfylde aftalen.

⁷⁷ PwC (2016): "Hvad betyder den nye leasingstandard, IFRS 16 for din virksomhed", side 6

⁷⁸ IFRS 16, punkt 9

⁷⁹ Se bilag 4

⁸⁰ IFRS 16, punkt B14

2) Leasinggiver kan opnå en økonomisk fordel fra at udnytte sin substitutionsret.

Der kan opstå situationer, hvor en del af et aktiv kan være et identificeret aktiv, såfremt det er fysisk muligt at adskille komponenterne, hvilket fx kunne være en etage fra en bygning. I øvrige situationer, hvor det ikke fysisk kan adskilles, er det ikke et identificerbart aktiv, medmindre det udgør størstedelen af aktivet, samt at leasingtager besidder retten til at opnå de økonomiske fordele ved brug af aktivet⁸¹.

Retten til at opnå de økonomiske fordele

Leasingtager skal have retten til at opnå stort set alle de økonomiske fordele forbundet med brugsretten over aktivet i leasingperioden for at have retten til at kontrollere det identificerede aktiv⁸². For at vurdere om leasingtager har retten til stort set alle økonomiske fordele i leasingperioden, skal der fokuseres på det primære output og på evt. biprodukter ved brugen af aktivet. De økonomiske fordele kan fremkomme på mange måder, fx ved direkte brug af aktivet eller ved at leje aktivet ud til andre⁸³.

Retten til at bestemme over brugen af aktivet

Leasingtager skal besidde retten til at bestemme over brugen af aktivet i leasingperioden.

Leasingtager har retten til at bestemme over brugen af aktivet, hvis enten en af følgende betingelser er opfyldt⁸⁴:

- 1) Leasingtager har retten til at bestemme hvordan og til hvad aktivet anvendes i brugsperioden, eller
- 2) Beslutningen om hvad aktivet skal anvendes til i brugsperioden, er forudbestemt og
 - a) Leasingtager har retten til at anvende aktivet eller fastlægge, at andre kan anvende aktivet i brugsperioden uden leasinggivers involvering, eller
 - b) Leasingtager har designet aktivet, så det er specialiseret til leasingtagers anvendelse

For at vurdere hvorvidt leasingtager har retten til at bestemme over brugen af aktivet, kan der ved vurderingen lægges vægt på, om leasingtager har retten til at bestemme, hvad der produceres med aktivet, hvornår og hvordan det produceres, samt hvor og hvor meget der produceres, og om der overhovedet skal produceres noget⁸⁵. I bilag 6 fremgår en model, der skaber et overblik over de

⁸¹ IFRS 16, punkt B20

⁸² IFRS 16, punkt B21

⁸³ PwC (2016): "Hvad betyder den nye leasingstandard, IFRS 16 for din virksomhed", side 4

⁸⁴ IFRS 16, punkt B24

⁸⁵ PwC (2016): "Hvad betyder den nye leasingstandard, IFRS 16 for din virksomhed", side 4

forskellige udfald beslutningen om hvem der kontrollerer brugsretten kan have af konsekvenser⁸⁶. Ovenstående betingelser skal være opfyldt, før der er tale om en leasingkontrakt iht. IFRS 16. Såfremt en aftale ikke opfylder betingelserne og dermed definitionen på leasing, er der tale om en serviceaftale⁸⁷.

5.1 Adskillelse af leasingaftaler og service aftaler

IFRS 16 kræver at sammensatte kontrakter der består af en leasingaftale og en serviceydelser beløbsmæssigt skal adskilles i de enkelte transaktioner, hvilket fx kunne være leasing af en bil inkl. serviceaftale. Årsagen til at leasingelementer skal adskilles fra serviceelementer skyldes at de regnskabsmæssigt behandles forskelligt. Det er udelukkende leasingelementet i en aftale, der skal indregnes i balancen. Leasingtager kan dog vælge at indregne værdien af leasingaftalen som en samlet aftale i balancen.

5.3 Leasingperiode

Leasingtager skal fastsætte leasingperioden som den uopsigelige periode for leasingkontrakten kombineret med:

- Perioder, hvor leasingtager har en option til at forlænge leasingperioden, og hvor det er rimelig sikkert, at leasingtager vil udnytte denne option, og
- Perioder, hvor leasingtager har mulighed for at opsige leasingaftalen, men hvor det er rimeligt sikkert, at leasingtager ikke vil udnytte optionen.

5.4 Regnskabsmæssig behandling af leasingkontrakter

Indregning og måling

Ved tidspunktet for leasingkontraktens indgåelse indregnes i leasingtagers balance, retten til at bruge et leaset aktiv, og den dertilhørende betalingsforpligtelse indregnes som en gældsforpligtelse⁸⁸. Leasingaftalens påbegyndelsestidspunkt er det tidspunkt, hvor leasinggiver stiller det underliggende aktiv til rådighed for leasingtager.

Første indregning og måling

Ved første indregning måles ”right-of-use” aktivet til kostpris i balancen. Aktivets kostpris er en opgjort værdi af brugsretten til aktivet, der indgår i leasingaftalen⁸⁹. Der indregnes tilsvarende en

⁸⁶ Se bilag 5

⁸⁷ PwC (2016): ”Hvad betyder den nye leasingstandard, IFRS 16 for din virksomhed”, side 3

⁸⁸ IFRS 16, punkt 23

⁸⁹ IFRS 16, punkt 24

leasingforpligtelse i balancen samt eventuelle direkte omkostninger ved anskaffelse og bortskaffelse af det underliggende aktiv iht. de vilkår og betingelser, der er fastlagt i leasingaftalen.

Leasingforpligtelsen skal måles til nutidsværdien af leasingydelse og fremkommer ved at tilbagediskontere leasingydelserne ved anvendelse af den interne rente i leasingaftalen eller virksomhedens alternative lånerente i tilfælde af, at den interne rente ikke kendes.

Leasingydelserne indeholder faste leasingbetalinger, variable leasingydelser, garanterede restværdier, udnyttelse af en købsoption og gebyr ved ophævelse af leasingaftalen.

Efterfølgende måling

Leasingtager skal som udgangspunkt anvende kostprismodellen ved efterfølgende måling af "right-of-use" aktivet. Hvis leasingtager anvender omvurderingsmodellen på en kategori af materielle anlægsaktiver, kan leasingtager vælge at anvende omvurderingsmodellen ved efterfølgende måling af alle materielle anlægsaktiver, der relaterer sig hertil. Ved anvendelse af kostprismodellen skal leasingtager måle "right-of-use" aktivet til kostpris fratrukket alle akkumulerede afskrivninger og akkumulerede værdiforringelsestab samt justere for efterfølgende måling af leasingforpligtelsen⁹⁰. Leasingtager skal afskrive brugsretten til det leasede aktiv i overensstemmelse med bestemmelserne i IAS 16 om materielle anlægsaktiver.

Leasingforpligtelse skal efterfølgende måles ved brug af den interne rentes metode, således at den bogførte leasingforpligtelse måles til amortiseret kostpris. Leasingydelserne består af en rentedel og en afdragsdel, hvor rentekomkostningerne føres i resultatopgørelsen, mens afdragsdelen fragår leasingforpligtelsen⁹¹. Det er et krav, at leasingtager revurderer leasingforpligtelsen som følge af ændringer i den anvendte rentesats eller ved ændringer af den forventede brugstid af leasingaktivet⁹².

5.5 Præsentation

Leasingtager skal i balancen præsentere leasingaktivet, som leasingtager har brugsretten til, adskilt fra andre aktiver i balancen. Såfremt leasingtager ikke præsenterer leasingaftaler adskilt i balancen, skal leasingtager noteoplyse, hvilke linjer i balancen der indeholder leasingaftaler⁹³. På samme måde skal leasingforpligtelserne præsenteres i balancen⁹⁴. Leasingtager skal adskille

⁹⁰ IFRS 16, punkt 30

⁹¹ IFRS 16, punkt 36

⁹² IFRS 16, punkt 40

⁹³ IFRS 16, punkt 47 (a)

⁹⁴ IFRS 16, punkt 47(b)

leasingforpligtelsen fra de øvrige forpligtigelser, eller hvis leasingtager vælger ikke at præsentere leasingforpligtelsen adskilt i balancen, skal leasingtager oplyse, hvilke linjer i balancen der indeholder leasingforpligtelser.

Det er et krav, at renteomkostninger fra leasingforpligtelsen præsenteres adskilt fra afskrivninger på "right-of-use" aktivet i resultatopgørelsen og i anden totalindkomst⁹⁵.

5.6 Oplysningskrav

IFRS 16 stiller krav til de oplysninger, som virksomheder skal offentliggøre i deres regnskab omkring deres leasingaktiviteter. Formålet med oplysningskravene for leasingaftaler er at sikre, at oplysningerne i regnskabet giver regnskabsbrugerne den information, der er nødvendig, for at regnskabsbrugerne kan vurdere den effekt leasing har på den finansielle stilling, den finansielle performance og pengestrømme fra leasingaftaler⁹⁶. I bilag 5 fremgår en oversigt over de påkrævet oplysningskrav for leasingkontrakter iht. IFRS 16, som er sammenlignet med oplysningskravene ifølge IAS 17⁹⁷. Leasingtager er ikke kun forpligtet til at oplyse om de oplistede kvantitative krav i bilag 5 men skal oplyse om en række kvalitative og kvantitative informationer omkring leasingkontrakterne, såfremt dette bidrager til at kunne opfylde oplysningskravenes formål, om at forsyne regnskabsbrugerne med et fyldestgørende informationsgrundlag⁹⁸. Dette kan omfatte fremtidige pengeudstrømninger i form af variable leasingbetalinger og optionsmuligheder og øvrige forhold, som leasingtager er eksponeret overfor, men som ikke er afspejlet i regnskabet.

5.7 Overgangsregler

I IFRS 16 fremgår en række overgangsbestemmelser, der skal vejlede regnskabsaflæggerne i, hvordan reglerne i IFRS 16 skal implementeres ved førstegangsaflæggelse. Leasingtager kan ved overgangen til anvendelse af reglerne i IFRS 16 vælge at gøre brug af en fuldkommen retrospektiv tilgang eller en modificeret retrospektiv tilgang, der skal anvendes konsekvent på hele porteføljen af tidligere indgåede leasingkontrakter⁹⁹.

Såfremt virksomheden vælger at anvende en fuldkommen retrospektiv tilgang, skal leasingkontrakter, der tidligere har været klassificeret som operationelle leasingkontrakter regnskabsmæssigt behandles som om, at reglerne i IFRS 16 altid har været anvendt, hvor

⁹⁵ IFRS 16, punkt 49

⁹⁶ IFRS 16, punkt 51

⁹⁷ Se bilag 5

⁹⁸ IFRS 16, punkt 51

⁹⁹ IFRS 16, C5

sammenligningstallene skal rettes. Endvidere skal det vurderes, om de indgåede leasingkontrakter opfylder definitionen på en leasingkontrakt i overensstemmelse med IFRS 16.

Ved anvendelse af den modificeret retrospektive tilgang, skal de fremtidige leasingydelser fra operationelle leasingkontrakter indregnes som en leasingforpligtelse i leasingtagers årsregnskab, svarende til nutidsværdien af de resterende leasingydelser, hvor virksomhedens alternative lånerente skal anvendes ved tilbagediskontering¹⁰⁰. Leasingtager er ikke forpligtet til at ændre sammenligningstallene samt vurderer om samtlige leasingkontrakter opfylder definitionen af en leasingkontrakt iht. IFRS 16 ved anvendelse af en modificeret retrospektiv tilgang ved implementering af IFRS 16¹⁰¹.

”Right-of-use” aktivet opgøres uden tillæg af direkte startomkostninger og kan opgøres ud fra to metoder. Den ene metode er, at leasingtager antager, at IFRS 16 altid har været anvendt ved den regnskabsmæssige behandling af de tidligere indgåede operationelle leasingkontrakter¹⁰². Den anden metode er, at indregne ”right-of-use” aktivet til samme værdi som den tilhørende leasingforpligtelse reguleret for evt. forudbetalte eller periodiserede leasingydelser. Anvendelse af den ene metode udelukker ikke anvendelse af den anden.

6 . Analyse af effekten ved vedtagelse af IFRS 16

Dette kapitel har til formål at analysere forskelle i den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter i leasingtagers regnskab iht. IAS 17 og IFRS 16. IASB har udarbejdet en effektanalyse af IFRS 16, hvor deres begrundelser og overvejelser samt hovedkonklusioner for ændringerne i IFRS 16 er fremført. Dette afsnit vil ligeledes bidrage med de hovedkonklusioner, som IASB har analyseret sig frem til, og sammenholde disse med interessenternes holdninger, der består PwC, Deloitte, KPMG, EY og EFRAG. Herudover vil konklusioner fra IASB’s effektanalyse danne grundlag for den efterfølgende detaljerede analyse af DSV A/S i nærværende afhandling.

6.1 Anvendelsesområde

Der er ikke foretaget store ændringer i anvendelsesområdet for IFRS 16 ift. IAS 17. Den primære forskel er, at leasingtager ikke behøver at anvende regnskabsreglerne i IFRS 16 for samtlige immaterielle anlægsaktiver.

¹⁰⁰ IFRS 16, C8

¹⁰¹ IFRS 16, C7

¹⁰² IFRS 16, C8 (b)

Til trods for at der ikke er foretaget de store ændringer i anvendelsesområdet, har IASB indført nogle lempelsesregler, hvad angår kortfristede leasingaftaler og leasingkontrakter med lav værdi, hvis primære formål er, at lette implementeringen af IFRS 16 for regnskabsaflæggerne og minimerer omkostningerne forbundet hermed¹⁰³.

Lempelsesregler

IFRS 16 indeholder lempelsesregler, hvad angår kortfristede leasingaftaler, som er aftaler, der løber maksimalt 12 måneder og leasingaktiver med en lav værdi. Disse aktiver kan indregnes i lighed med de aftaler IAS 17 klassificerer som operationelle leasingkontrakter. Årsagen til at IASB indførte lempelsesregler for kortfristede leasingaftaler og leasingaktiver med en lav værdi, skyldtes at en række regnskabsaflæggere i deres kommentarbreve til IASB havde udtrykt bekymringer omkring omkostningerne forbundet med at skulle leve op til kravene for indregning og måling samt oplysningskravene i IFRS 16 for disse typer af leasingkontrakter¹⁰⁴.

Dette skyldtes, at regnskabsaflæggerne var af den opfattelse, at anvendelse af kravene i IFRS 16 for kortfristede leasingaktiver og leasingaktiver med lav værdi ville indebære en betydelig mængde tid og kræfter uden en tilsvarende fordel i form af effekten på regnskabsbrugernes informationsværdi¹⁰⁵. I IASB's effektanalyse fremgår det, at IASB har foretaget en global undersøgelse, for at undersøge mængden af leasingaktiver med lav værdi, kontraktens størrelser, leasingydelserne og leasingperioderne, hvor halvdelen af respondenterne, som var leasingtagere oplyste, at alle deres identificerede leasingaktiver med lav værdi ville være uvæsentlige for regnskabet aggregeret set¹⁰⁶.

IASB har på baggrund heraf vurderet, at fordelene ved at indregne kortfristede leasingaktiver og leasingaktiver med lav værdi ikke overstiger omkostningerne forbundet med indregningen¹⁰⁷.

Ved fastlæggelse af lempelsesreglerne for kortfristede leasingaftaler har IASB overvejet risikoen for, at leasingaftaler kunne blive struktureret, således at disse opfylder undtagelseskravene for kortfristede leasingaftaler. IASB har konkluderet, at denne risiko er lav, grundet de økonomiske konsekvenser kortvarige leasingaftaler har for leasinggiver¹⁰⁸. Leasinggiver vil ofte ikke have et

¹⁰³ IASB (2016): "Effects Analysis – IFRS 16 Leases", side 40

¹⁰⁴ IASB (2016): "Effects Analysis – IFRS 16 Leases", side 38

¹⁰⁵ IASB (2016): "Effects Analysis – IFRS 16 Leases", side 38

¹⁰⁶ IASB (2016): "Effects Analysis – IFRS 16 Leases", side 59

¹⁰⁷ IFRS 16, BC 87

¹⁰⁸ IFRS 16, BC 94

økonomisk incitament til at indgå kortfristet leasingaftaler, da kortfristede leasingaftaler vil øge risikoen forbundet med en leasinggivers resterende kapitalværdi i det underliggende aktiv¹⁰⁹. Leasinggiver vil enten efterspørge en større leasingydelse fra leasingtager, for at kompensere for den øget risiko for leasinggiver, forbundet med at indgå en kortfristet leasingaftale, eller nægte at forkorte den uopsigelige periode af leasingaftalen.

6.1.1 Interessenternes holdninger

Lempelsesreglerne i IFRS 16 for leasingaktiver med en kortfristet leasingperiode og leasingaktiver med lav værdi er gældende, selvom disse kontrakter aggregeret set er væsentlige, hvilket er en svaghed ved IFRS 16¹¹⁰. Leasingaktiver med lav værdi, som har en høj volumen, kan ifølge KPMG potentielt set være væsentligt for regnskabet som helhed¹¹¹. Det kan eksempelvis være tilfældet i en professionel servicevirksomhed, der leaser IT-udstyr til medarbejdere¹¹². Ifølge Deloitte vil det i praksis være udfordrende for regnskabsaflæggerne at vurdere, hvornår der er tale om leasingaktiver med lav værdi, da der er en begrænset vejledning omkring bestemmelsen for, hvornår et leasingaktiv er et leasingaktiv med lav værdi¹¹³. Leasingaktiver med en værdi på USD 5.000 kan i nogle henseender vurderes som værende et leasingaktiv med lav værdi, og i andre tilfælde kan det vurderes anderledes. Deloitte vurderer, at nogle regnskabsaflæggere vil have større fokus på arten af leasingaktiver med lav værdi i form af computere, telefoner, kontorudstyr som nævnes i IFRS 16, fremfor den beløbsmæssige størrelse, da dette er uklart¹¹⁴.

EFRAG vurderer, at der foreligger en trade-off effekt mellem regnskabsbrugernes informationsbehov og regnskabsaflæggernes omkostninger forbundet med rapportering af kortfristede leasingaktiver og leasingaktiver med lav værdi¹¹⁵. Lempelsesreglerne i IFRS 16 for leasingaktiver med lav værdi og kortfristede aktiver har til formål at reducere omkostningerne forbundet med at skulle implementere IFRS 16 for regnskabsaflæggerne, men resulterer i at sammenligneligheden og relevant information for regnskabsbrugerne reduceres. Dette skyldes, at det er muligt at gøre brug af lempelsesreglerne, såfremt virksomhederne vælger at implementere IFRS 16 efter en modificeret retrospektiv tilgang, hvor det ikke er påkrævet at ændre sammenligningstallene, samtidig med at regnskabsaflæggerne undgår praktiske udfordringer i form

¹⁰⁹ IFRS 16, BC 94

¹¹⁰ PwC (2016): "IFRS 16 – A new era of lease accounting: PwC In depth INT2016-01", side 9

¹¹¹ KPMG (2016): "First Impressions – IFRS 16 Leases", side 14

¹¹² KPMG (2016): "First Impressions – IFRS 16 Leases", side 14

¹¹³ Deloitte (2016): "A guide to IFRS 16", side 45

¹¹⁴ Deloitte (2016): "A guide to IFRS 16", side 45

¹¹⁵ EFRAG (2016): "Preliminary Consultation Document regarding the endorsement of IFRS 16 Leases", side 19

af indhentelse af relevante oplysninger om leasingkontrakterne forbundet med overholdelse af definitionen på leasingkontrakter¹¹⁶.

6.2 Definition

IFRS 16 operer videre med definitionen på en leasingkontrakt iht. IAS 17, men har ændret vejledning og beskrivelse af, hvornår en aftale indeholder et leasingelement, når aftalen umiddelbart ikke ligner en leasingaftale.

Den primære forskel vedrører ”kontrol” begrebet i definitionen, da IFRS 16 fastlægger hvorvidt der er tale om en leasingkontrakt, ud fra en vurdering af, om en aftale overfører retten til at *kontrollere* brugen af et identificerbart aktiv for en given periode. Er denne betingelse ikke opfyldt, er der tale om en serviceaftale. Årsagen til at IASB ved brug af kontrolbegrebet præciserer at IFRS 16 ikke finder anvendelse på servicekontrakter, er for at adskille leasingkontrakter fra serviceaftaler, da disse regnskabsmæssigt skal behandles forskelligt efter implementeringen af IFRS 16¹¹⁷.

På nuværende tidspunkt undlader mange virksomheder, der indgår kontrakter, som både indeholder et operationelt leasingelement og en serviceaftale at adskille disse to typer af aftaler, da disse regnskabsmæssigt behandles ens i form af, at de ikke indregnes i balancen, men omkostningsføres i resultatopgørelsen over leasingperioden¹¹⁸.

Vurderingen af om en kontrakt skal klassificeres som en serviceaftale eller en leasingaftale, er hovedsageligt et vurderingsspørgsmål af, om definitionen på en leasingkontrakt er opfyldt. Det er PwC's opfattelse, at der i fremtiden vil være større fokus på, hvorvidt en kontrakt er eller indeholder et leasingelement, da alle leasingkontrakter ifølge IFRS 16 skal indregnes i balancen med undtagelse kortfristede leasingaktiver og leasingaktiver med lav værdi¹¹⁹.

IASB har ved udstedelsen af IFRS 16 valgt at operere med en ”single lessee accounting model”, hvilket betyder, at der ikke længere skelnes mellem finansielle og operationelle leasingkontrakter, som var tilfældet i IAS 17. IASB har herved flyttet definitionsspørgsmålet fra, om hvorvidt alle eller ingen risici overdrages til leasingtager gældende for hhv. finansiell og operationel leasing til, hvorvidt leasingtager får overdraget kontrollen over brugsretten samt de økonomiske fordele og

¹¹⁶ KPMG (2016): ”First Impressions – IFRS 16 Leases”, side 53

¹¹⁷ IASB (2016): ”Effects Analysis – IFRS 16 Leases”, side 11

¹¹⁸ PwC (2016): ”IFRS 16 – A new era of lease accounting: PwC In depth INT2016-01”, side 2

¹¹⁹ PwC (2016): ”IFRS 16 – A new era of lease accounting: PwC In depth INT2016-01”, side 2

risici af et identificeret aktiv. Ændringen i definitionen af en leasingkontrakt flytter hermed fokus fra udelukkende at omhandle overdragelsen af risikoen for et aktiv, til at handle om at modtage økonomiske fordele, forbundne risici og kontrollen over brugsretten over det leasede aktiv¹²⁰.

IASB's formål med ændringerne i definition ift. kontrolbegrebet og de supplerende vejledninger og beskrivelser af, hvornår der er tale om en leasingkontrakt, er at gøre det nemmere for leasingtager at vurdere om en aftale indeholder et leasingelement. Dette vurderes at være essentielt for at reducere risikoen for forskellig regnskabsmæssig behandling af leasingaftaler på tværs af virksomheder, samt øge ensartetheden i den regnskabsmæssig behandling af leasing og dermed sammenligneligheden i årsregnskaberne på tværs af brancher.

6.2.1 Interessenternes holdninger

Det er PwC's opfattelse, at der ved vurderingen af kontrolbegrebet kan være en høj grad af kompleksitet og subjektivitet forbundet i tilfælde af at beslutningen om, hvad aktivet skal anvendes til i brugsperioden, er forudbestemt før indgåelse af leasingkontrakten¹²¹. Deloitte er enige i, at der kan være en betydelig subjektiv vurdering forbundet med opfyldelse af kontrolbegrebet i nogle situationer, hvor beslutningen, om hvad et leaset aktiv skal anvendes til er forudbestemt, selvom IFRS 16 indeholder vejledning omkring dette¹²².

Dette skyldes, at såfremt beslutningen om hvad aktivet skal anvendes til i leasingperioden, er forudbestemt ved forhandling, så kan leasingparterne som udgangspunkt ikke ændre, hvordan og hvad leasingaktivet skal anvendes til¹²³. Det er IASB's forventning, at dette forhold kun vil opstå i et begrænset omfang. I de tilfælde hvor anvendelsen af et aktiv er forudbestemt, er det et krav, at leasingtager skal være i stand til at bestemme over brugen af aktivet uden leasinggivers involvering, eller har designet aktivet, så det er specialiseret til dennes anvendelse, hvilket baseres på en vurdering af de aftalte forhold i den enkelte leasingkontrakt.

Implementering af den nye definition på leasingkontrakter vil i praksis være et af de største udfordringer ifølge KPMG¹²⁴. Dette skyldes, at ændringen i definitionen vedrørende kontrolbegrebet medføre, at kontrakter, der tidligere blev klassificeret som leasingkontrakter, falder uden for definitionen, da det efter IFRS 16 er et krav, at leasingtager kontrollere brugen af det

¹²⁰ Se bilag 4

¹²¹ PwC (2016): "IFRS 16 – A new era of lease accounting: PwC In depth INT2016-01", side 4

¹²² Deloitte (2016) "Leases – A guide to IFRS 16", side 22

¹²³ Deloitte (2016) "Leases – A guide to IFRS 16", side 24

¹²⁴ KPMG (2016): "First Impressions – IFRS 16 Leases", side 14

underliggende aktiv¹²⁵. Det kunne være i tilfælde af at en virksomhed har leaset en produktionsmaskine og opnår alle økonomiske fordele i form af slutproduktet som maskinen producerer, mens såfremt virksomheden ikke besidder retten til at kontrollere brugen af aktivet, vil aktivet falde udenfor definitionen af et leasingaktiv¹²⁶.

Der er væsentlige omkostninger forbundet med at skulle vurdere hver enkelt leasingkontrakt iht. definitionen efter IFRS 16, hvorfor IASB har muliggjort nogle praktiske lempelsesregler ved overgangen til IFRS 16, hvor leasingtager har mulighed for at implementere en modificeret retrospektiv tilgang¹²⁷. Dette betyder, at leasingtager ikke behøver at revurdere om samtlige leasingkontrakter opfylder definitionen på et aktiv, da det er muligt at implementere IFRS 16 på kontrakter, der tidligere er blevet klassificeret som leasingkontrakter efter IAS17 og IFRIC4.

EFRAG deler IASB's synspunkt om, at en virksomhed kun skal indregne et aktiv, såfremt virksomheden besidder kontrollen over brugen af aktivet i leasingperioden¹²⁸. EFRAG anerkender, at der vil opstå visse situationer, hvor der vil blive foretaget en væsentlig subjektiv vurdering af, om en virksomhed besidder kontrollen over et identificeret aktiv, men udtaler, at sådanne vurderinger ikke er forskellig fra de vurderinger, der kræves efter andre IFRS-standarder¹²⁹. Der er desuden udgivet anvendelsesvejledning i IFRS 16, som har til formål at hjælpe regnskabsaflæggerne med at foretage disse vurderinger¹³⁰. Det er EY's vurdering, at leasingkontrakter, der opfylder definitionen på en leasingkontrakt iht. IAS 17, generelt set også vil opfylde definition på en leasingkontrakt iht. IFRS 16, selvom der kan være væsentlige forudsætninger forbundet med at skulle leve op til kontrolbegrebet¹³¹.

Det vurderes, at opfyldelse af definitionen på en leasingaftale vil være baseret på væsentlige vurderinger, hvor relevant information ift. rettigheder over brugsretten over aktivet skal fastsættes, for at regnskabsaflæggerne kan vurdere, om leasingkontrakten opfylder kontrol-elementet i definitionen. Leasingkontrakter, der tidligere blev identificeret som leasingkontrakter efter IAS 17, kan falde uden for definitionen af leasingkontrakter efter IFRS 16, såfremt kontrol-elementet ikke er opfyldt, hvorfor anvendelsesområdet for leasingkontrakter efter IFRS 16 reduceres.

¹²⁵ KPMG (2016): *"First Impressions – IFRS 16 Leases"*, side 14

¹²⁶ KPMG (2016): *"First Impressions – IFRS 16 Leases"*, side 6

¹²⁷ IASB (2016): *"Effects Analysis – IFRS 16 Leases"*, side 40

¹²⁸ EFRAG (2016) *"Preliminary Consultation Document regarding the endorsement of IFRS 16 Leases"*, side 17

¹²⁹ EFRAG (2016) *"Preliminary Consultation Document regarding the endorsement of IFRS 16 Leases"*, side 17

¹³⁰ EFRAG (2016): *"Preliminary Consultation Document regarding the endorsement of IFRS 16 Leases"*, side 17

¹³¹ EY (2016): *"IASB issues new leases standard"*, side 2

6.3 Leasingperiode

Definitionen af en leasingperiode er udvidet i IFRS 16 til ift. IAS 17 til også at omhandle perioden, hvor leasingtager har mulighed for at opsige leasingaftalen før det aftalte ophørstidspunkt, men hvor det er *rimeligt sikkert*, at leasingtager ikke vil udnytte optionen¹³².

Årsagen til at en mulig opsigelsesoption er inddraget i leasingperioden skyldes, at såfremt det er rimeligt sikkert, og leasingtager har et økonomisk incitament til at opsige leasingaftalen før det aftalte ophørstidspunkt, så skal dette forhold indarbejdes ved fastlæggelse af leasingperioden, hvilket IASB har vurderet, er lige så relevant til brug for den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter ift. en forlængelsesoption¹³³. For at gøre begrebet ”*rimelig sikkert*” mindre subjektivt ved fastlæggelse af leasingperioden, hvor der tages højde for en mulig forlængelsesoption og opsigelsesoption, har IASB udgivet yderligere vejledning i IFRS 16, som har til formål at hjælpe regnskabsaflæggerne med at forstå begrebet, og hvordan dette skal anvendes i praksis ved vurdering af leasingperioden således at regnskabsbrugerne bliver forsynet med den mest nyttige informationsværdi.

I anvendelsesvejledningen for IFRS 16 fremgår det, at leasingperioden skal inkludere perioden, hvor leasingtager har en option til at forlænge eller opsige leasingperioden, hvis det ved kontraktindgåelsen er *rimeligt sikkert*, at leasingtager har et *væsentligt økonomisk incitament* til at benytte sådan en option. Årsagen til at IASB har inddraget begrebet ”væsentligt økonomisk incitament” i anvendelsesvejledningen, skyldes et ønske om at reducere muligheden for, at vurderingen udelukkende baseres på ledelsens subjektive vurderinger¹³⁴.

Ifølge IFRS 16 bør en virksomhed overveje alle relevante forhold og omstændigheder, der skaber et økonomisk incitament for leasingtager til at udnytte en forlængelses- eller opsigelsesoption.

Vejledningen indeholder forhold omkring, hvilke fakta og forhold en virksomhed skal overveje ved fastlæggelse af leasingperioden, som skal hjælpe regnskabsaflæggerne med at identificere relevante faktorer, som ikke er begrænset til de kontraktlige leasingydelser i leasingperioden¹³⁵. Eksempelvis skal regnskabsaflæggerne ved leasing af fast ejendom tage relevante faktorer i betragtning i form af,

¹³² IFRS 16, punkt 18

¹³³ IFRS 16, B36

¹³⁴ IFRS 16, BC 157

¹³⁵ IFRS 16, punkt 19

omkostningerne ved at finde en ny beliggenhed ved ophør af den uopsigelige periode, flytteomkostninger og den beliggenhedsmæssige betydning for leasingtager.

6.3.1 Interessenternes holdninger

Vurderingen af leasingperioden er et væsentligt estimat og et nøgleinput til fastlæggelse af størrelsen på leasingforpligtelsen, da leasingperioden afgør, hvilke leasingydelser der skal medtages ved målingen af leasingforpligtelsen¹³⁶. Dette er årsagen til, at definitionen af leasingperioden har været et omdiskuteret punkt inden udgivelsen af IFRS 16. Der har været forskellige holdninger, om hvorvidt mulige forlængelsesperioder og opsigelsesmuligheder skal være inkluderet som en del af leasingperioden, som virksomhederne fastlægger.

Nogle interessenter er af den opfattelse, at udbetalinger i optionsperioderne ikke opfylder definitionen på en forpligtelse for leasingtager, indtil disse optioner udnyttes¹³⁷. Dette skyldes, at før udnyttelsestidspunktet kan leasingtager undgå at foretage fremtidige leasingbetalinger, såfremt en opsigelsesoption udnyttes, eller at leasingtager vælger ikke at udnytte en forlængelsesoption. Disse interessenter foreslog at begrænse leasingperioden til den kontraktligt forpligtede periode, som er den uopsigelige periode¹³⁸.

Omvendt mener mange interessenter, at optioner, som giver leasingtager muligheden for at forlænge eller opsig en leasingaftale, vil have en økonomisk effekt på den regnskabsmæssige behandling af en leasingkontrakt, hvorfor der er behov for at inkludere optioner ved fastsættelsen af leasingperioden¹³⁹. Hvis leasingtager forventer at udnytte en option til at forlænge leasingperioden, mener nogle interessenter, at dette skal afspejles i målingen af ”right-of-use aktivet” og leasingforpligtelsen, da dette ville give et mere troværdigt og repræsentativt billede af den økonomiske effekt af leasingaftalen¹⁴⁰.

IASB er af den opfattelse, at en leasingperiode bør afspejle en virksomheds rimelige forventninger til den periode, hvor det underliggende aktiv skal anvendes, fordi denne tilgang giver den mest nyttige informationsværdi i form af relevant information, hvilket EFRAG ligeledes er enige i¹⁴¹.

¹³⁶ KPMG (2016): ”First Impressions – IFRS 16 Leases”, side 21

¹³⁷ IFRS 16, BC154

¹³⁸ IFRS 16, BC154

¹³⁹ IFRS 16, BC155

¹⁴⁰ IFRS 16, BC155

¹⁴¹ EFRAG (2016): ”Preliminary Consultation Document regarding the endorsement of IFRS 16 Leases”, side 20

IASB har derfor besluttet, at der i den nye definition af leasingperioden både tages højde for en virksomheds økonomiske incitament til udnyttelse af forlængelsesoptioner og opsigelsesoptioner.

Det er EFRAGs opfattelse, at inddragelse af optionsmuligheder ift. forlængelse og ophør også bør indgå i leasingperioden, da det vil give et mere retvisende billede af virksomhedernes leasingaktiviteter¹⁴². Dette vil minimere risikoen for, at leasingtager undlader at indregne leasingforpligtelser i balancen ved eksempelvis at undlade at indregne leasingydelser i optionsperioder, hvor leasingtager har et klart økonomisk incitament til at gøre brug af sine optionsmuligheder. EFRAG udtrykker i deres analyse af IFRS 16, at der kan opstå tilfælde, hvor manglende indregning af optionsmuligheder, der med stor sandsynlighed vil udøves, kan fordreje det retvisende billede af en virksomheds leasingaktiviteter¹⁴³. Dette kunne fx være i tilfælde af at, betingelser omkring udnyttelse af en forlængelsesoption er fordelagtig for leasingtager, hvor værdien af optionen med sandsynlighed er indregnet i leasingydelserne i den uopsigelige leasingperiode, som vil være højere ift. leasingbetalinger i en optionsperiode. Ekskludering af leasingbetalingerne i optionsperioden vil resultere i indregning af højere leasingydelser i den uopsigelige leasingperiode, hvilket vil resultere i mangelfuld relevant information¹⁴⁴.

6.4 Indregning og måling

IASB har ændret indregningskriteriet for leasingkontrakter, da der i IFRS 16 ikke skelnes mellem operationelle- og finansielle leasingkontrakter, hvilket betyder, at alle leasingkontrakter skal indregnes i balancen ud over kortfristede leasingaktiver og aktiver med lav værdi. Den regnskabsmæssige behandling af operationelle leasingkontrakter er væsentligt ændret i IFRS 16, da disse skal indregnes i balancen og kommer til at have stor betydning for virksomheder, der har væsentlige operationelle leasingkontrakter¹⁴⁵.

IASB har på baggrund af en stikprøve på 1.022 børsnoterede virksomheder fundet frem til, at indgåelse af operationelle leasingkontrakter er koncentreret i nogle bestemte brancher samt virksomheder¹⁴⁶. Det er især flybranchen, detailhandler samt transportbranchen, hvor mængden og værdien af operationelle leasingkontrakter er størst, hvilket vil betyde, at disse brancher vil være

¹⁴² EFRAG (2016): "Preliminary Consultation Document regarding the endorsement of IFRS 16 Leases", side 20

¹⁴³ EFRAG (2016): "Preliminary Consultation Document regarding the endorsement of IFRS 16 Leases", side 20

¹⁴⁴ EFRAG (2016): "Preliminary Consultation Document regarding the endorsement of IFRS 16 Leases", side 20

¹⁴⁵ IASB (2016): "Effects Analysis – IFRS 16 Leases", side 12

¹⁴⁶ IASB (2016): "Effects Analysis – IFRS 16 Leases", side 15

hårdere ramt end andre¹⁴⁷. Årsagen til at leasingaktiviteten er størst i disse brancher kan hænge sammen med at leasingaktiverne i form af fly, skibe, biler er aktiver som er mindre specifikke i deres anvendelse og er let omsættelige, hvorfor der eksisterer et større leasingmarked for disse typer af aktiver¹⁴⁸.

IASB har udover ændring af indregningskriteriet også ændret formuleringen af de elementer i en leasingkontrakt, der skal indregnes i balancen.

”Right-of-use” aktivet og leasingforpligtelsen:

Ifølge IAS 17 skal finansielt leasede aktiver indregnes til dagsværdien af de leasede aktiver i balancen, eller nutidsværdien af de kontraktuelle minimumsleasingydelser, hvis dette beløb er lavere end dagsværdien. De leasede aktiver tillægges eventuelle direkte startomkostninger, som kan identificeres som værende direkte tilknyttet til de aktiviteter, leasingtager har udført vedrørende forhandling og indgåelse af leasingkontrakten. I henhold til IFRS 16 måles ”right-of-use” aktivet ved første indregning til kostpris i balancen. Aktivets kostpris er en opgjort værdi af brugsretten over aktivet, der indgår i leasingaftalen, hvor direkte startomkostninger inkluderes i målingen af ”right-of-use”aktivet.

Leasingforpligtelsen for finansielt leasede aktiver indregnes til dagsværdien af de leasede aktiver ifølge IAS 17, eller nutidsværdien af de kontraktuelle minimumsleasingydelser, hvis dette beløb er lavere end dagsværdien. Ifølge IFRS 16 indregnes en leasingforpligtelse i balancen samt eventuelle direkte omkostninger ved anskaffelse og bortskaffelse af det underliggende aktiv iht. de vilkår og betingelser, der er fastlagt i leasingaftalen¹⁴⁹. Leasingforpligtelsen skal indregnes til kostpris og måles til nutidsværdien af leasingydelserne, og fremkommer ved at tilbagediskontere leasingydelserne ved anvendelse af den interne rente i leasingaftalen eller virksomheden alternative lånerente i tilfælde af, at den interne rente ikke kendes.

IASB har ved udstedelsen af IFRS 16 besluttet at inkludere et estimat for omkostninger til nedrivning og bortskaffelse af aktivet ved leasingperiodens udløb som skal indregnes som en del af leasingforpligtelsen, såfremt der påhviler en forpligtelse på dette. Årsagen til, at omkostninger ved

¹⁴⁷ IASB (2016): ”Effects Analysis – IFRS 16 Leases”, side 16

¹⁴⁸ Se afsnit 2.5 for detaljeret redegørelse

¹⁴⁹ IFRS 16, punkt 27

anskaffelse og bortskaffelse af det underliggende aktiv skal indregnes i leasingforpligtelsen, skyldes at de udgør omkostninger, som er uundgåelige for leasingtager.

En anden væsentlig forskel mellem indregning af leasingaktiver og leasingforpligtelser iht. IAS 17 og IFRS 16 er, at IASB har besluttet at anvende kostprisen som måleattribut i IFRS 16 ved første indregning af ”right-of-use” aktivet og leasingforpligtelsen. Årsagen til at måleattributten for indregning af leasingaktiver og leasingforpligtelser er ændret fra dagsværdi til kostpris skyldes, at den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter vil være mere konsistent ved første indregning og måling af andre transaktioner, såsom materielle anlægsaktiver¹⁵⁰. Dertil er kostprismetoden mindre kompleks og mindre omkostningstung for virksomheder sammenlignet med dagsværdi, da der ofte ikke vil være et aktivt marked for ”right-of-use”-aktiver¹⁵¹. Dagsværdi som måleattribut giver mere relevant information om økonomiske fordele, der stammer fra brugen af aktivet ift. kostpris¹⁵². IASB har dog vurderet, at måling af leasede aktiver og leasingforpligtelser til kostpris giver regnskabsbrugerne den mest nyttige informationsværdi.

Leasingydelserne:

IAS 17 definerer leasingydelser, som de betalinger, leasingtager er, eller kan blive forpligtet til at betale leasinggiver i leasingperioden, hvor omkostninger til service, skatter og afgifter der skal afholdes af leasinggiver og skal tilbagebetales af leasingtager, er inkluderet¹⁵³.

Hvis leasingtager har en option til at købe aktivet til en pris, som forventes at være tilstrækkeligt lavere end dagsværdien på tidspunktet, hvor retten kan udnyttes, og at det ved aftalens indgåelse er overvejende sandsynligt, at køboptionen bliver udnyttet, skal minimumsydelserne omfatte den minimumslejebydelse, der skal betales over leasingperioden indtil den forventede dato for udnyttelse af købsretten, samt ydelsen der kræves for at udnytte købsretten. Variable leasingydelser medtages ikke i minimumsleasingydelserne, men omkostningsføres i resultatopgørelsen i den regnskabsperiode, hvor omkostningerne indtræffer.

Ifølge IFRS 16 omfatter leasingydelserne faste leasingbetalinger, variable leasingbetalinger, garanterede restværdier, udnyttelse af en køboption samt et fee for ophævelse af leasingaftalen. Årsagen til, at IFRS 16 inkluderer variable leasingbetalinger ved opgørelse af leasingydelserne i

¹⁵⁰ IFRS 16, BC148

¹⁵¹ IFRS 16, BC148

¹⁵² IFRS 16, BC148

¹⁵³ IAS 17, punkt 4

leasingperioden i modsætning til IAS 17, skyldes at nogle ydelser, som betegnes variable leasingydelser i realiteten er faste, fordi de er uundgåelige for leasingtager¹⁵⁴.

IFRS 16 indeholder også eksempler på, hvilke typer af betalinger der anses for at være faste i deres substans i anvendelsesvejledningen for at hjælpe regnskabsaflæggerne med at leve op til kravet. Af samme årsag valgte IASB ved udstedelsen af IFRS 16 at inkludere variable leasingydelser, som er afhængige af en rente eller et indeks, fx betalinger som afhænger af udviklingen i et forbrugerprisindeks eller en referencerente fx CIBOR¹⁵⁵. Øvrige variable leasingydelser er ikke omfattet.

6.5 Efterfølgende måling

Right-of-use aktivet og leasingforpligtelsen:

Den primære forskel til IAS 17 ved efterfølgende måling er, at der reelt ikke foretages en efterfølgende måling af leasingaktiver og leasingforpligtelser for operationelle leasingkontrakter, da disse hverken indregnes eller måles i balancen. For operationelle leasingkontrakter fremgår en noteoplysning i årsrapporten, hvor de restforpligtelsen er oplyst på baggrund af leasingforpligtelsens amortisering, hvilket ofte i praksis foregår ved, at leasinggiver har vedlagt en tabel i kontrakten over betalingsmønstret. Dette betyder, at virksomhederne ikke længere kan basere sig på en amortiseringstabel, for at kunne opgøre den resterende leasingforpligtelse for hver regnskabsperiode for operationelle leasingkontrakter¹⁵⁶.

En anden væsentlig forskel er, at IAS 17 ikke kræver, at leasingforpligtelsen skal revurderes i hvert regnskabsår. Det er et krav, at virksomhederne revurdere deres væsentlige skøn og forudsætninger for at overveje, om den opgjorte leasingforpligtelse skal modificeres i balancen. Revurdering af leasingforpligtelsen over leasingperioden giver regnskabsbrugerne relevant information, men det kan også forårsage, at der skabes volatilitet i de rapporterede aktiver og forpligtelser, hvilket kan medføre, at det kan blive sværere at forudsige virksomhedernes fremtidige finansielle resultater¹⁵⁷. Dette vil desuden medføre, at regnskabsaflæggerne har bruge yderligere ressourcer til at vurdere leasingkontrakterne for hver regnskabsperiode. Herudover vil disse vurderinger basere sig på væsentlige skøn for at kunne vurdere, om der er en ændring i relevante faktorer, såsom forlængelsesoptioner.

¹⁵⁴ IFRS 16, punkt 27

¹⁵⁵ PwC (2016): "Hvad betyder den nye leasingstandard, IFRS 16 for din virksomhed", side 8

¹⁵⁶ KPMG (2016): "First Impressions – IFRS 16 Leases", side 29

¹⁵⁷ KPMG (2016): "First Impressions – IFRS 16 Leases", side 29

Afskrivninger og renteomkostninger:

Præsentationskravene i form af klassificering af leasingydelsen for operationelle leasingkontrakter i resultatopgørelsen er ændret i IFRS 16 ift. IAS 17. Leasingtager skal adskille leasingydelsen, som består af en rentedel og en afdragsdel i resultatopgørelsen iht. IFRS 16¹⁵⁸. Renteomkostningerne skal indregnes i resultatopgørelsen under finansielle omkostninger, mens afdragsdelen føres som en reduktion af leasingforpligtelsen under passiver. Leasingtager skal desuden indregne afskrivninger på leasingaktiver under regnskabsposten for afskrivninger.

Reklassifikationen i resultatopgørelsen vil alt andet lige betyde, at virksomhedens EBITDA og EBIT vil blive forbedret¹⁵⁹. Leasingydelser fra operationelle leasingkontrakter har hidtil været indregnet under virksomhedens andre eksterne omkostninger eller under en af virksomhedens funktionsopdelte resultatkonti, herunder produktions-, distributions- eller administrationsomkostninger.

6.5.1 Interessenternes vurderinger af effekten ved ændret indregningsmetode

De fire store revisionshuse PwC, Deloitte, EY og KPMG har alle vurderet, at den ændret indregningsmetode, hvor IFRS 16 ikke skelner mellem operationelle og finansielle leasingkontrakter, kommer til at have en væsentlig effekt på virksomheder, der har væsentlige operationelle leasingkontrakter. Som konsekvens heraf vil virksomhederne fremstå som værende rige på aktiver, men ligeledes højt gearret¹⁶⁰.

Positive elementer ved IFRS 16

Et af de positive elementer i IFRS 16, som fremhæves af EY består i, at regnskabsaflæggerne ikke længere behøver at skelne mellem operationelle og finansielle leasingkontrakter, hvilket betyder at sammenligneligheden mellem virksomheder, der køber eller leaser deres aktiver, bliver større¹⁶¹.

Det er positivt for virksomhederne, at deres nøgletal i form af EBIT og EBITDA stiger. Herudover behøver investorer og aktieanalytikere ikke længere at justere virksomhedernes balancer for operationelle leasingkontrakter, da disse skal indregnes i balancen i overensstemmelse med IFRS 16¹⁶². Virksomhedernes årsregnskaber vil blive mere transparente grundet øget oplysningskrav vedrørende virksomhedernes leasingkontrakter, samt mere sammenlignelige i form af at alle

¹⁵⁸ IFRS 16, punkt 49

¹⁵⁹ PwC (2016): "IFRS 16 – A new era of lease accounting: PwC In depth INT2016-01", side 23

¹⁶⁰ KPMG (2016): "First Impressions – IFRS 16 Leases", side 29

¹⁶¹ EY (2016) "Ny regnskabsstandard medfører milliardgæld på virksomhedernes balancer"

¹⁶² KPMG (2016): "First Impressions – IFRS 16 Leases", side 1

leasingkontrakter indregnes i balancen, hvilket udelukker struktureringsmuligheder baseret på subjektive vurderinger samt muligheden for at undlade at indregne leasingkontrakter.

Negative elementer ved IFRS 16

En af de negative konsekvenser for virksomhederne, som følge af at alle leasingkontrakter skal indregnes i balancen, er at der indregnes mere gæld i balancen, som går ud over virksomhedernes soliditet, da disse fremstår mere gearret¹⁶³. Dette kan have en negativ konsekvens som følge af, at ændringerne kan give anledning til, at allerede indgåede aftaler om låneklausuler ved finansiering skal genforhandles, da ændringerne vil have indflydelse på virksomhedernes nøgletal¹⁶⁴. I nogle virksomheder bliver ledelsen bonus aflønnet ift. fastsatte mål for virksomhedens nøgletal, hvor ændringerne kan betyde at disse bonusaftaler skal genforhandles.

En analyse udarbejdet af EY viser, at særligt danske virksomheder inden for transportsektoren (fly, shipping og landtransport) samt detailhandel ofte har indgået væsentlige operationelle leasingkontrakter, hvorfor IFRS 16 vil have en relativ stor negativ effekt på virksomhedernes soliditet og resultater¹⁶⁵.

Den ændrede indregning af leasingaftaler vil også typisk betyde en "front-loading" af omkostningsforløbet, da renteomkostningerne er højere i starten af aftalens løbetid, hvilket vil have en negativ resultateffekt¹⁶⁶. Front-loading af omkostningsforløbet kan udligne resultateffekterne på en leasingportefølje i en stor stabil virksomhed, men kan aggregeret set have en stor betydning for vækstvirksomheder eller virksomheder, der skal fortage en større omstrukturering af deres portefølje af leasingaktiver. Revisionshusene anbefaler virksomhederne at de allerede nu rent strategisk skal overveje, om det rent forretningsmæssigt og økonomisk fremover bedre kan betale sig at købe aktiver frem for at lease, nu hvor den regnskabsmæssige behandling af køb og leje af aktiver bliver ens.

De 4 store revisionshuse påpeger alle, at der foreligger store administrative byrder som følge af implementeringen af IFRS 16. Dette skyldes, at den regnskabsmæssige behandling af operationelle leasingkontrakter har været forholdsvis nem, men bliver afløst af et behov for at registrere alle

¹⁶³ PwC (2016): "IFRS 16 – A new era of lease accounting: PwC In depth INT2016-01", side 23

¹⁶⁴ EY (2016) "Ny regnskabsstandard medfører milliardgæld på virksomhedernes balancer"

¹⁶⁵ EY (2016) "Ny regnskabsstandard medfører milliardgæld på virksomhedernes balancer"

¹⁶⁶ KPMG (2016): "First Impressions – IFRS 16 Leases", side 1

virksomhedens leasingaftaler i et anlægskartotek, hvor det er et krav, at der løbende foretages revurdering af restløbetider, sandsynlighed for udnyttelse af købsoptioner mv.

Nye systemer og processer vil måske være påkrævet hos virksomhederne for at opsamle de nødvendige oplysninger om de indgåede leasingkontrakter, og for at imødekomme de nye indregningskrav og oplysningskrav¹⁶⁷. Der vil være en del omkostninger forbundet med at skulle vurdere, hvilke leasingkontrakter der indeholder en leasingaftale og hvilke overgangsregler virksomhederne skal anvende samt ved analyse af den fremtidige effekt ved implementering af IFRS 16.

6.6 Effekter på regnskabet som følge af ændret indregningsmetode

Ved implementering af IFRS 16 skal alle leasingkontrakter indregnes i balancen med undtagelse af kortfristede leasingaftaler og leasingaktiver med lav værdi. Dette vil resultere i følgende effekter i årsregnskabet¹⁶⁸:

Effekter på balancen

- Stigning i leasingaktiver
- Stigning i finansielle forpligtelser
- Fald i egenkapitalen

Effekter på resultatopgørelsen

- Stigning i resultat før afskrivninger og finansielle poster
- Stigning i resultat af primær drift og finansielle omkostninger
- Uændret resultat før skat

Ovenstående effekter på årsregnskabet vil i kapitel 7, som består af en effektanalyse på DSV A/S årsregnskab blive præciseret yderligere, således at der kan knyttes egne beregnede eksempler på ovenstående iagttagelser fra IASB.

6.7 Effekter på nøgletal som følge af ændret indregningsmetode

Som en afledt effekt af de ændrede regnskabsmæssige oplysninger, som følge af ændret indregningsmetode, vil dette få en direkte effekt på de underliggende nøgletal.

¹⁶⁷ EY (2016) "Ny regnskabsstandard medfører milliardgæld på virksomhedernes balancer"

¹⁶⁸ IASB (2016): "Effects Analysis – IFRS 16 Leases", side 42

IASB har udarbejdet nedenstående matrix over ændringer på nøgletal som følge af den ændrede indregningsmetode, hvor operationelle leasingkontrakter skal indregnes i balancen¹⁶⁹.

Figur 6: Effekter på nøgletal ved implementering af IFRS 16

Metric	What it measures	Common method of calculation	Expected effect of IFRS 16	Explanation
Leverage (gearing)	Long-term solvency	Liabilities / Equity	⬆ Increase	Increase because financial liabilities increase (and equity is expected to decrease).
Current ratio	Liquidity	Current assets / Current liabilities	⬇ Decrease	Decrease because current lease liabilities increase while current assets do not.
Asset turnover	Profitability	Sales / Total assets	⬇ Decrease	Decrease because lease assets will be recognised as part of total assets.
Interest cover	Long-term solvency	EBITDA / Interest expense	Depends	EBITDA will increase applying IFRS 16 as will interest expense. The change in the ratio will depend on the characteristics of the lease portfolio.
EBIT / Operating profit	Profitability	Various methods—Profit that does not consider earnings from investments and the effects of interest and taxes	⬆ Increase	Increase because the depreciation charge added is lower than the expense for off balance sheet leases excluded.
EBITDA	Profitability	Profit before interest, tax, depreciation and amortisation	⬆ Increase	Increase because expenses for off balance sheet leases are excluded.
EBITDAR	Profitability	Profit before interest, tax, depreciation, amortisation and rent	↔ No change	No change because all lease-related expenses are excluded.
Profit or loss	Profitability	As reported applying IFRS	Depends	Depends on the characteristics of the lease portfolio and the tax rate.
EPS	Profitability	Profit or loss / Number of shares in issue	Depends	Depends on the effect on profit or loss, which depends on the characteristics of the lease portfolio and the effects on tax.
ROCE	Profitability	EBIT / Equity plus financial liabilities	Depends	EBIT will increase applying IFRS 16 as will financial liabilities. The change in the ratio will depend on the characteristics of the lease portfolio.
ROE	Profitability	Profit or loss / Equity	Depends	Depends on the effect on profit or loss, which in turn depends on the lease portfolio—if there is no effect on profit or loss, then the ratio will be higher because reported equity will decrease.
Operating cash flow	Profitability	Various methods—Cash flow from operating activities does not include cash related to equity and borrowings	⬆ Increase	Increase because at least part of the lease payments (those payments relating to the principal) will be moved to the financing section of the cash flow statement.
Net cash flow	Profitability and liquidity	Difference between cash inflows and cash outflows	↔ No change	No change because cash will not be affected.

Kilde: IASB (2016): ”Effects Analysis – IFRS 16 Leases”

Ovenstående model viser de regnskabsmæssige effekter på nøgletallene som følge af ændret indregningsmetode for operationelle leasingkontrakter. Ovenstående forhold vil i det analyseafsnit 7.3 præciseres yderligere, således at der kan knyttes egne beregnede eksempler på ovenstående iagttagelser fra IASB.

6.8 Præsentation og oplysningskrav

IFRS 16 stiller skærpede oplysningskrav samt præsentationskrav til leasingtagers regnskab sammenlignet med IAS 17. IFRS 16 kræver, at årsregnskabet bliver forsynet med yderligere

¹⁶⁹ IASB (2016): ”Effects Analysis – IFRS 16 Leases”, side 54

oplysninger omkring de enkelte virksomheders leasingaktiviteter for at øge regnskabsbrugernes informationsværdi.

For at skabe et overblik over de påkrævede og oplysningskrav, er der i bilag 5 opstillet en tabeloversigt over kravene ifølge IFRS 16 og IAS 17. De øgede oplysningskrav til noterne har til formål at forsyne regnskabsbrugere med relevant information og gennemskueliggøre virksomhedernes indgåede leasingkontrakter for at øge deres nytteværdi ved økonomiske beslutninger. Regnskabsbrugere vil få gavn af de øgede oplysningskrav, da de giver et større informationsgrundlag og adgang til yderligere analyser. Et væsentligt punkt at bemærke er, at det ikke er et krav at oplyse restforpligtelsen for leasingaktiver med lav værdi.

I praksis kan de øgede oplysningskrav til noterne være en udfordring at implementere, da virksomheder med større leasingporteføljer, såsom DSV, vil være tilbøjelige til ikke at oplyse, om alle specielle vilkår for samtlige grupper af leasingaktiver, da dette vil medføre en omfattende note på flere sider. Regnskabsaflæggerne skal derfor i højere grad vurdere, hvilke informationer der er relevante at oplyse i årsregnskabet.

6.9 Delkonklusion

IFRS 16 indeholder væsentlige ændringer i forhold til den nuværende leasingstandard IAS 17 for at imødekomme kritikken af IAS 17. IFRS 16 sonderer ikke mellem operationelle og finansielle leasingkontrakter, da indregningsmetoden for leasingkontrakter er blevet ensartet. Alle leasingkontrakter skal indregnes i leasingtagers balance med undtagelse af kortfristet leasingaktiver og leasingaktiver med lav værdi. Dette vil betyde, at størstedelen af alle leasingkontrakter vil blive indregnet i leasingtagers balance, hvilket vil medføre at sammenligneligheden mellem virksomheder der leaser eller køber sine aktiver stiger. Undtagelsesreglerne kan medføre at virksomheder der besidder væsentlige kortfristet leasingaktiver og leasingaktiver med lav værdi, som aggregeret set er væsentlige for regnskabet udelades, hvilket vil medføre at sammenligneligheden reduceres i et begrænset omfang.

IFRS 16 operer videre med definitionen af hvornår der er tale om leasingkontrakt, men har indført kontrol-elementet i definitionen som afviger fra definitionen af en leasingkontrakt iht. IAS 17. I nogle situationer vil opfyldelse af kontrol-elementet være behæftet med væsentlige forudsætninger. Indførelsen af kontrol-elementet i definitionen kan medføre at leasingkontrakter der tidligere blev klassificeret som leasingkontrakter iht. IAS 17 falder uden for anvendelsesområdet ved implementering af IFRS 16.

IFRS 16 afviger væsentligt fra IAS 17 ved fastlæggelse af leasingperioden, da leasingtager både skal tage højde for opsigelsesoptioner og forlængelsesoptioner ved fastsættelse af leasingperioden samt løbende revurderer ændringer af den forventede brugstid af leasingaktiver, der kan have betydning for opgørelsen af leasingforpligtelserne. Løbende revurderinger af leasingforpligtelsen er forbundet med usikkerhed og skøn, der kan skabe volatilitet i de opgjorte leasingforpligtelser.

Leasingforpligtelsen skal ifølge IFRS 16 indeholde variable leasingydelse, der i sin substans kan karakteriseres som at være faste leasingbetalinger. Variable leasingydelse har ikke været opgjort som en del af leasingforpligtelsen i IAS 17. Årsagen til at variable leasingydelse som i sin substans er faste skal indregnes i leasingforpligtelsen skyldes at de er uundgåelige for leasingtager, hvilket vurderes mere retvisende.

Oplysningskravene i IAS 17 er blevet kritiseret for at være mangelfulde, hvilket har resulteret i at IASB har indført flere note- og oplysningskrav for leasingkontrakter. De forøgede note- og oplysningskrav har til formål at forsyne regnskabsbrugerne med fyldestgørende information der kan understøtte deres vurderingsgrundlag af virksomhederne.

Den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter ifølge IFRS 16 er ændret på en række punkter, men indeholder regnskabsregler der ifølge de 4 store revisionshuse kræver væsentlige skøn og vurderinger. Disse områder relaterer sig til definitionen af en leasingkontrakt, opgørelse af leasingforpligtelsen, revurdering af leasingforpligtelsen og indregning af variable leasingydelse der er faste i sin substans.

7. Effektanalyse af IFRS 16 ud fra DSV's årsrapport

For at kunne belyse og analysere den regnskabsmæssige effekt på en årsrapport efter IFRS 16 er DSV A/S udvalgt som case virksomhed.

DSV A/S leverer transport- og logistikløsninger i mere end 80 lande, og er en global transportvirksomhed¹⁷⁰. På nuværende tidspunkt er DSV børsnoteret på Nasdaq OMX Copenhagen, og ligger i C20 indekset, som en af de mest aktive handlede aktier og aflægger regnskab efter IFRS. Transportbranchen er benævnt i IASB's effektanalyse som værende en af de brancher, hvor virksomhederne vil være hårdest ramt, da mange virksomheder som DSV, DFDS, A.P. Møller

¹⁷⁰ <http://www.dk.dsv.com/om-dsv>

Mærsk, SAS mfl. lever af at lease biler, skibe, fly m.m. og har haft en interesse i at indgå operationelle leasingkontrakter.

DSV har i en årrække kørt en asset light-strategi, som er en bevidst strategi for en fleksibel forretningsmodel, hvor der ikke investeres i omkostningstunge anlægsaktiver. Dette indebærer, at DSV ikke selv ejer deres transportmidler i form af skibe og fly, men benytter sig af underleverandører til udførelse af den fysiske transport og investerer kun i begrænset omfang i anlægsaktiver. Dermed kan deres kapital allokeres til fx opkøb af virksomheder eller aktietilbagekøb. DSV's terminaler og lagerbygninger er enten leaset eller købt. Leasingaktiverne i DSV som består af terminaler, bygninger og biler kan karakteriseres som at være leasingaktiver der ikke er specifikke i deres anvendelse, hvorfor de er let omsættelige og kan være med til at forklare hvorfor DSV leaser disse typer af aktiver.

Dette eksempel vil illustrere, hvordan årsregnskab for DSV A/S vil se ud, såfremt virksomheden anvender en retrospektiv tilgang ved implementering af IFRS 16. Formålet med eksemplet er at illustrere, hvordan et regnskab vil se ud, såfremt leasingkontrakterne er indregnet efter IFRS 16 i eksempelvis år 1 efter implementeringen af standarden og analysere effekten på årsregnskabet samt virksomhedens nøgletal.

Figur 7: Oversigt over DSV's operationelle leasingkontrakter i DKK (mio. kr.)

Virksomhed	Materielle anlægsaktiver (mio.)	Finansielle forpligtelser	Balancesum	Operationelle leasingforpligtelser
DSV A/S	3.568	4.622	27.725	7.793

Kilde: DSV A/S' offentliggjorte årsrapport for år 2015 ¹⁷¹

Ovenstående tabel illustrerer, at DSV både indgår finansielle og operationelle leasingkontrakter, hvoraf hovedparten er operationelle leasingkontrakter og udgør ca. 28 % af den samlede balancesum. De operationelle leasingforpligtelser i DSV er mere end dobbelt så stor som deres materielle anlægsaktiver, hvilket understøtter virksomhedens asset light-strategi.

Som anført i de tidligere afsnit vil der ikke være væsentlige ændringer i forbindelse med indregning af finansielle leasingkontrakter, da indregningen efter IFRS 16 i stor grad minder herom. Der fokuseres derfor på den operationelle leasing i koncernregnskabets note 3.4 i konsekvensanalysen.

¹⁷¹ DSV A/S, Årsrapport 2015, side 47

I henhold til IFRS 16 skal servicekontrakter og operationelle leasingkontrakter adskilles og indregnes særskilt, hvis de kan adskilles fra aktivet. Note 3.4 i DSV's årsrapport vedrører operationelle leasingforpligtelser, hvoraf det ikke er muligt, at skelne mellem servicekontrakter og leasingkontrakter, da der ikke er oplyst tilstrækkelige informationer til at kunne opgøre og måle servicekontrakter separat fra operationelle leasingkontrakter, som er krævet efter IFRS 16¹⁷². Det antages derfor, at alle oplyste operationelle leasingforpligtelser i noten for koncernregnskabet er leasingkontrakter. Der vil på denne baggrund i analysen kun blive foretaget justeringer af operationelle leasingkontrakter, og de indregnede aktiver og forpligtigelser for finansiel leasing vil forblive uændret. Dette kan påvirke, at analysens resultat vil afvige fra en analyse, hvor alle informationer er tilgængelige.

7.1 Reformulering af DSV's koncernregnskab for analyseformål

For at kunne analysere effekten ved implementering af IFRS 16 i DSV's regnskab er følgende oplysninger indhentet fra note 3.4 i DSV's årsrapport for 2015¹⁷³.

Figur 8: Fordeling af operationelle leasingkontrakter på forfaldstidspunkter

	Grunde og bygninger (mio. kr.)	Andre anlæg, driftsmateriel og inventar (mio. kr.)	Operationelle leasingforpligtelser i alt (mio. kr.)
Forfalder indenfor 1 år	1.402	521	1.923
Forfalder mellem 1-5 år	3.198	681	3.879
Forfalder efter 5 år	1.990	1	1.991
I alt	6.590	1.203	7.793

Kilde: DSV A/S' offentliggjorte årsrapport for år 2015

Som det kan ses af ovenstående tabel, vedrører størstedelen af DSV's operationelle leasingkontrakter grunde og bygninger, herunder terminaler, lagerbygninger samt administrationsbygninger. DSV har også indgået operationelle leasingkontrakter vedr. andre anlæg, driftsmateriel og inventar, herunder maskiner, skibe og lastbiler mm. Det er oplyst i koncernregnskabet for 2015 i note 3.4, at løbetiden for leasingaftaler vedr. grunde og bygninger normalt er op til 10 år, mens løbetiden for andre anlæg, driftsmateriel og inventar er op til 5 år¹⁷⁴. Da de nødvendige oplysninger for leasingkontrakterne ikke er oplyst ift. leasingperioden, antages det, at leasingkontrakterne, som forfalder inden for 1 år, indgår i en leasingkontrakt med en leasingperiode, som overstiger 1 år og derfor ikke er et kortfristet leasingaktiv.

¹⁷² DSV A/S, Årsrapport 2015, side 60

¹⁷³ DSV A/S, Årsrapport 2015, side 60

¹⁷⁴ DSV A/S, Årsrapport 2015, side 60

Efter reformuleringen af koncernregnskabet for 2015 efter reglerne i IFRS 16, vil årsregnskabet se således ud:

Figur 9: Regnskabsmæssig effekt ved implementering af IFRS 16

DSV

Årsregnskab 2015

Effekt af IFRS 16

Resultatopgørelse (DKK mio.)	IAS 17 2015	IFRS 16 Adj.	IFRS 16 Revised 2015	Ændring i %
Nettoomsætning	50.869		50.869	0%
Direkte omkostninger	39.668		39.668	0%
Bruttofortjeneste	11.201		11.201	0%
Andre eksterne omkostninger	2.149	(1.917)	232	-89%
Personaleomkostninger	5.477		5.477	0%
Resultat af primær drift før afskrivninger og særlige poster (EBITDA)	3.575	1.917	5.492	54%
Afskrivninger på immaterielle og materielle aktiver	525	884	1.409	168%
Resultat af primær drift før særlige poster (EBIT)	3.050	1.033	4.083	34%
Særlige poster, nettoomkostninger	58		58	0%
Finansielle indtægter	47		47	0%
Finansielle omkostninger	350	227	577	65%
Resultat før skat	2.689	806	3.495	30%
Skat af årets resultat	631		631	0%
Årets resultat	2.058	806	2.864	39%
Balance, aktiver (DKK mio.)				
Immaterielle aktiver	8.996		8.996	0,0%
Materielle aktiver	3.568	7.849	11.417	220,0%
Andre tilgodehavender	119		119	0,0%
Udskudt skatteaktiv	515		515	0,0%
Langfristede aktiver i alt	13.198	7.849	21.047	59,5%
Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser	7.799		7.799	0,0%
Igangværende services	588		588	0,0%
Andre tilgodehavender	1.232		1.232	0,0%
Likvider og likvide reserver	4.908		4.908	0,0%
Kortfristede aktiver i alt	14.527	-	14.527	0,0%
Aktiver i alt	27.725	7.849	35.574	28,3%
Balance, passiver (DKK mio.)				
Aktiekapital	192		192	0,0%
Reserver	11.617	806	12.423	6,9%
Aktionærerne i DSV A/S' andel af egenkapitalen	11.809		12.615	6,8%
Minoritetsinteresser	32		32	0,0%
Egenkapital i alt	11.841	806	12.647	6,8%
Udskudt skat	321		321	0,0%
Pensioner og lignende forpligtelser	1.226		1.226	0,0%
Hensatte forpligtelser	360		360	0,0%
Finansielle forpligtelser	4.309	5.303	9.612	123,1%
Langfristede forpligtelser	6.216	5.303	11.519	85,3%
Hensatte forpligtelser	270		270	0,0%
Finansielle forpligtelser	313	1.740	2.053	555,9%
Leverandørgæld	4.997		4.997	0,0%
Igangværende services	1.451		1.451	0,0%
Anden gæld	2.347		2.347	0,0%
Selskabsskat	290		290	0,0%
Kortfristede forpligtelser i alt	9.668	1.740	11.408	18,0%
Forpligtelser i alt	15.884	7.043	22.927	44,3%
Passiver i alt	27.725	7.849	35.574	28,3%

Kilde: Egen tilvirkning på baggrund af DSV A/S' offentliggjorte årsrapport for år 2015

I det efterfølgende afsnit vil forudsætningerne, antagelserne samt fremgangsmåden, der er anvendt i forbindelse med reformulering af DSV's årsregnskab, blive beskrevet.

Overordnet skal følgende parametre fastlægges for at indregne DSV's operationelle leasingkontrakter i balancen ved reformulering iht. reglerne i IFRS 16:

- Nutidsværdien af minimumsydelserne
- Diskonteringsrenten
- Den tilbageværende leasingperiode

Leasingforpligtelse:

Operationelle leasingforpligtelser skal iht. IFRS 16 indregnes i balancen som nutidsværdien af de fremtidige pengestrømme, som opgøres ved at tilbagediskontere leasingydelserne ved anvendelse af den interne rente i leasingaftalen. Da der i DSV's årsrapport ikke er angivet oplysninger om den interne rente for hver enkelt leasingkontrakt anvendes virksomhedens alternative lånerente. Det generelle renteniveau er historisk lavt, og DSV har oplyst i årsregnskabet, at selskabets vægtede gennemsnitlige effektive rente for lån og kreditter udgør 2,6%, hvorfor denne er anvendt som diskonteringsrente¹⁷⁵. IAS 17 stiller ikke krav om, at specificere leasingydelser, der forfalder efter mere end 5 år fordelt på hvert enkelt år, hvorfor DSV ikke har oplyst fordelingen af leasingforpligtelsen, der forfalder efter år 2020. Det antages, at den tilbageværende leasingperiode ultimo år 2015 for alle leasingkontrakterne vedrørende grunde og bygninger udgør 10 år, som er den normale løbetid kontrakterne har iht. DSV's årsrapport. Tilbagediskontering af leasingydelserne i perioden 2-4 år samt perioden efter 5 år sker på baggrund af en lineær fordeling af restleasingydelserne, da det ikke er muligt at opgøre den nøjagtige leasingforpligtelse i disse år. Hvad angår andre anlæg, driftsmateriel og inventar antages det, at den tilbageværende leasingperiode er 6 år ultimo 2015, da det er oplyst at løbetiden for denne type af leasingkontrakter normalt er 5 år. Årsagen til at den tilbageværende leasingperiode estimeres til at være 6 år er, at leasingforpligtelsen efter 5 år i årsregnskabet for 2015 kun udgør 1 mio. kr., som sandsynligvis senest forfalder i år 6.

Det antages i opgaven, at vi står primo regnskabsåret, da standarden normalt vil skulle implementeres primo regnskabsåret. Dette betyder, at leasingydelserne vedr. grunde og bygninger

¹⁷⁵ DSV A/S, Årsrapport 2015, side 68

samt andre anlæg, driftsmateriel og inventar for 2015 ligeledes skal tilbagediskonteres og indregnes som en del af leasingforpligtelsen, da der er tale om en fremtidig betaling af leasingydelserne. I DSV's koncernregnskab er det oplyst, at der i 2015 er indregnet operationelle leasingydelser på 1.274 mio. kr. i resultatopgørelsen vedrørende grunde og bygninger, mens der er indregnet 643 mio. kr. vedr. andre anlæg, driftsmateriel og inventar¹⁷⁶. Det antages, at der i de driftsførte leasingforpligtelser ikke indgår variable leasingydelser, der afhænger af et indeks eller rente, hvorfor de ikke skal indregnes i leasingforpligtelsen, men løbende omkostningsføres i takt med at de forfalder.

På baggrund af ovenstående forudsætninger kan nutidsværdien af de fremtidige pengestrømme derfor beregnes ud fra følgende formel:

Tilbagediskonteringen af leasingydelserne er foretaget ud fra følgende formel:

$$K_0 = K_n \times (1+r)^{-n}$$

Nedenfor er nutidsværdien af leasingforpligtelsen for grunde og bygninger samt andre anlæg, driftsmateriel og inventar beregnet på baggrund af ovenstående forudsætninger.

Figur 10: Beregnet nutidsværdi af grunde og bygninger samt andre anlæg, driftsmateriel og inventar (DKK mio.)

Grunde og bygninger				Andre anlæg, driftsmateriel og inventar			
Regnskab sår	Beløb (mio.kr.)	Rente	NPV	Regnskab sår	Beløb (mio.kr.)	Rente	NPV
2015	1.274	2,6%	1.242	2015	643	2,6%	627
2016	1.402	2,6%	1.332	2016	521	2,6%	495
2017	800	2,6%	740	2017	170	2,6%	158
2018	800	2,6%	721	2018	170	2,6%	154
2019	800	2,6%	703	2019	170	2,6%	150
2020	800	2,6%	685	2020	170	2,6%	146
2021	398	2,6%	333	2021	1	2,6%	1
2022	398	2,6%	324	I alt		1.846	1.729
2023	398	2,6%	316				
2024	398	2,6%	308				
2025	398	2,6%	300				
I alt	7.864		7.004				

Kilde: Egen tilvirkning

Leasingforpligtelsen for grunde og bygninger udgør 7.004 mio. kr., mens leasingforpligtelsen for andre anlæg, driftsmateriel og inventar udgør 1.729 mio. kr. Dette giver en samlet forøgelse af

¹⁷⁶ DSV A/S, Årsrapport 2015, side 60

DSV's leasingforpligtelser på 8.734 mio. kr. Den kortfristede del af den langfristet gæld er beregnet på baggrund af amortisering af leasingforpligtelsen på 8.734 mio. kr., som udgør 1.740 mio. kr., da denne forfalder til betaling i 2016 til betaling, hvilket er illustreret i nedenstående tabel.

Figur 11: Amortiseringstabel over leasingforpligtelsen (DKK mio.)

Amortiseringstabel					
År	Gæld	IAS 17	Rente	Afdrag	Restgæld
2015	8.734	1.917	227	1.690	7.044
2016		1.923	183	1.740	5.304
2017		970	138	832	4.472
2018		970	116	853	3.619
2019		970	94	876	2.743
2020		970	71	898	1.845
2021		399	48	351	1.494
2022		398	39	359	1.135
2023		398	29	369	766
2024		398	20	378	388
2025		398	10	388	-0
I alt		9.710	976	8.734	

Kilde: Egen tilvirkning

Driftsførte leasingydelser i resultatopgørelsen:

Leasingaktiver skal iht. IFRS 16 afskrives, mens leasingforpligtelsen skal amortiseres og forrentes. Dette betyder, at leasingydelserne ikke længere skal bogføres under direkte omkostninger i driften, men skal præsenteres under resultatposterne afskrivninger og renteomkostninger.

Leasingforpligtelsen er reduceret med 1.917 mio. kr. i figur 9, som vedrører de driftsførte leasingydelser i DSV's regnskab pr. 31. december 2015. De betalte leasingydelser for 2015 skal reklassificeres fra driften, hvor modposten er leasingforpligtelsen, da leasingydelsens nutidsværdi allerede indgår i leasingforpligtelsen.

Renteomkostninger i resultatopgørelsen

Leasingydelsen på 1.917 mio. kr. består af et afdrag og en rente. Renteomkostningerne for DSV er beregnet på baggrund af diskonteringsrenten på 2,6 %, som er den vægtede gennemsnitlige effektive rente for lån og kreditter. Renteomkostningerne er beregnet til 227 mio. kr., hvilket er illustreret i figur 11, som viser amortisering af leasingforpligtelsen med en rente på 2,6 %.

Den samlet leasingforpligtelse udgør herved: $8.734 - 1.917 + 227 = 7.044$ mio. kr. Der vil være usikkerhed forbundet med opgørelsen af leasingforpligtelsen, der skal indregnes i balancen, herunder de tidligere beskrevet forudsætninger om leasingydelsernes størrelse samt leasingperioden. Da det ikke er muligt at beregne de enkelte leasingkontraktens interne rente grundet utilstrækkeligt

datagrundlag, vil der ligeledes være usikkerhed forbundet ved anvendelse af virksomhedens WACC som diskonteringsrente.

Leasingaktiver:

Leasingtager skal indregne "right-of-use" aktiverne til kostpris. Ved første indregning svarer dette til den opgjorte leasingforpligtelse inkl. eventuelle direkte omkostninger ved anskaffelse og bortskaffelse. Det antages, at der ikke er nogle direkte omkostninger ved anskaffelse og bortskaffelse, hvorfor leasingaktiverne ved første indregning svarer til den opgjorte leasingforpligtelse. Grunde og bygninger indregnes til en kostpris på 7.004 mio. kr., mens andre anlæg, driftsmateriel og inventar indregnes til en kostpris på 1.729 mio. kr. under aktiverne i balancen.

Driftsførte afskrivninger

Leasingaktiverne skal afskrives iht. anvendt regnskabspraksis. DSV's anvendte regnskabspraksis for afskrivning af materielle anlægsaktiver er lineære afskrivninger over aktivernes forventede levetid¹⁷⁷. På baggrund af den forventede levetid for grunde og bygninger og andre anlæg, driftsmateriel og inventar er der foretaget lineære afskrivninger af kostprisen på i alt 8.734 mio. kr. Af nedenstående tabel er årets afskrivninger over den forventede levetid samt den bogførte værdi beregnet for hvert regnskabsår, indtil aktiverne er fuldt ud afskrevet.

Figur 12: Beregnet afskrivninger for grunde og bygninger samt andre anlæg, driftsmateriel og inventar (DKK mio.)

Andre anlæg, driftsmateriel og inventar				Grunde og bygninger			
Regnskabsår	Kostpris	Afskrivning	Bogført værdi	Regnskabsår	Kostpris	Afskrivning	Bogført værdi
2015	1.729	247	1.482	2015	7.004	637	6.368
2016		247	1.235	2016		637	5.731
2017		247	988	2017		637	5.094
2018		247	741	2018		637	4.457
2019		247	494	2019		637	3.821
2020		247	247	2020		637	3.184
2021		247	-	2021		637	2.547
I alt	1.729	1.729		2022		637	1.910
				2023		637	1.274
				2024		637	637
				2025		637	-
				I alt	7.004	7.004	

Kilde: Egen tilvirkning

¹⁷⁷ DSV A/S, Årsrapport 2015, side 60

Af ovenstående tabel fremgår det, at årets afskrivninger vedr. leasing af grunde og bygninger samt andre anlæg, driftsmateriel og inventar udgør 884 mio. kr., som er driftsført i resultatopgørelsen og fratrasket kostprisen under de materielle anlægsaktiver, således at kostprisen ultimo året udgør 7.849 mio. kr., hvilket er illustreret i figur 9.

Leasingaktiverne indregnes ved første indregning til værdien af den finansielle forpligtelse, men da afskrivningerne af leasingaktivet sker hurtigere end amortiseringen af den finansielle forpligtelse, vil disse to værdier ved efterfølgende måling ikke være identiske, hvilket er belyst i figur 12 over bogførte værdier samt figur 11, hvor amortisering af leasingforpligtelsen fremgår.

Resultat før skat og egenkapital:

Resultat før skat og egenkapital er i DSV forbedret med 806 mio. kr. ved at aflægge regnskabet efter IFRS 16 fremfor IAS 17. Dette skyldes, at størrelsen på leasingydelseerne der skulle indregnes efter IAS 17, er højere end den beregnet afskrivning og rente, der er indregnet i resultatopgørelsen iht. IFRS 16.

Den positive resultateffekt ved regnskabsaflæggelse efter IFRS 16 vil over tid ændre sig og være upåvirket, således at ændringen alt andet lige ikke har en driftseffekt, hvilket er illustreret i figur 13. Dette skyldes, at leasingydelseerne bliver mindre over tid, mens afskrivningerne er konstante og renten falder. Dette medfører over tid en negativ resultateffekt ved regnskabsaflæggelse efter IFRS 16, men samlet set en uændret resultateffekt over leasingaktivernes løbetid.

Den ændrede indregning af leasingaftaler vil også typisk betyde en "front-loading" af omkostningsforløbet, da renteomkostningerne er højere i starten af aftalens løbetid, hvilket vil have en negativ resultateffekt.

Resultateffekten ved ændring af regnskabsreglerne mellem IAS 17 og IFRS 16 er illustreret i følgende tabel:

Figur 13: Resultateffekt ved ændret indregningsmetode (DKK mio. kr.)

Resultat effekt					
Regnskabsår	Afskrivninger	Rente	IFRS 16	IAS 17	Resultateffekt
2015	884	227	1.111	1.917	806
2016	884	183	1.067	1.923	856
2017	884	138	1.022	970	-52
2018	884	116	1.000	970	-30
2019	884	94	978	970	-8
2020	884	71	955	970	15
2021	884	48	932	399	-533
2022	637	39	676	398	-278
2023	637	29	666	398	-268
2024	637	20	657	398	-259
2025	637	10	647	398	-249
I alt	8.734	976	9.710	9.710	0

Kilde: Egen tilvirkning

7.2 Konsekvensanalyse af ændringerne for koncernregnskabet

Koncernregnskabet er reformuleret på baggrund af ovenstående antagelser og forudsætninger samt DSV's årsrapport for 2015, hvor resultatopgørelsen og balancen er opstillet på baggrund af reglerne i IFRS 16, som fremgår af figur 9.

Balancen:

Aktiverne er steget væsentligt som følge af at de operationelle leasingaktiver skal indregnes i balancen under materielle anlægsaktiver iht. IFRS 16. Dette har medvirket til, at de materielle anlægsaktiver er steget med 220 % efter reducere af årets afskrivninger, og at den samlede balancesum er steget med 28,3 %¹⁷⁸.

Passiverne er ligeledes steget væsentligt, da DSV's gældsforpligtelser stiger pga. de indregning af operationelle leasingforpligtelser. De langfristede gældsforpligtelser er steget med 123,1 %, mens de kortfristede gældsforpligtelser er steget med 555,9 %¹⁷⁹. Den totale effekt på selskabets forpligtelser udgør 44,3 % og kommer til at have betydning for regnskabsbrugernes opfattelse af regnskabet, da gældsforpligtelsen stiger væsentligt. Det antages at have en negativ effekt på regnskabsbrugernes opfattelse af regnskabet, da et forøget gældsniveau indikerer at det er mere risikofyldt at investere i selskabet. Den forøgede gældsforpligtelse vil også ændre en række nøgletal, såsom soliditetsgraden og den finansielle gearing.

¹⁷⁸ Se figur 9

¹⁷⁹ Se figur 9

Resultatopgørelsen

Ved reformulering af årsregnskabet iht. IFRS 16 er den operationelle leasingydelse som tidligere blev bogført som direkte omkostninger, reklassificeret og indregnet under leasingforpligtelsen. Leasingydelsen er herefter fordelt ud på renteomkostninger, mens afdraget er amortiseret under leasingforpligtelsen. Der er ligeledes beregnet afskrivninger iht. anvendt regnskabspraksis, som er posteret i resultatposten for afskrivninger. Leasingydelserne bliver iht. IFRS 16 ikke længere præsenteret som en driftsomkostning under andre eksterne omkostninger, men fordelt ud på renteomkostninger og afskrivninger.

Ændringen i resultatopgørelsen har en effekt på årets resultat før skat på 806 mio. kr., som bliver reguleret over egenkapitalen, hvilket er illustreret i figur 9. Den positive resultateffekt ved regnskabsaflæggelse efter IFRS 16 vil over tid ændre sig og over tid være upåvirket, således at ændringen alt andet lige ikke har en driftseffekt, hvilket fremgår af figur 13.

Reklassifikationen af de operationelle leasingydelser i resultatopgørelsen har medført, at EBITDA og EBIT er forbedret, idet afskrivningerne på aktiverne indregnes i regnskabsposten for afskrivningerne og renteomkostninger på leasinggælden indregnes i finansielle poster. Dette har medvirket til, at EBITDA er forbedret med 54 % og EBIT er steget med 34 %. Ændringerne i EBITDA og EBIT har betydning for en række nøgletal, der beregnes på baggrund af disse resultatberegninger, hvilket er illustreret i figur 6.

7.3 Nøgletalsanalyse

Nøgletallene er en vigtig del af investorernes og långivernes indikation om, hvordan en virksomhed klare sig, og hvor den er på vej hen samt ved værdiansættelse af en given virksomhed. I ovenstående afsnit er det belyst, at det primært vil være EBIT, EBITDA, gældsforpligtelsen, anlægsaktiver og egenkapitalen, der vil være påvirket af, at de operationelle leasingaftaler skal indregnes. Det er derfor relevant at kigge på de nøgletal, hvor ovenstående elementer indgår ved beregning af et nøgletal. IASB har identificeret en række nøgletal som bliver påvirket af ændringerne i den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter, hvilket fremgår af figur 6. På baggrund af nøgletallene i figur 6 og de 4 store revisionshuses udmeldelser omkring effekter på bestemte nøgletal, er der udvalgt nedenstående nøgletal til analyseformål.

Figur 15: Tabel over beregning af udvalgte nøgletal

Nøgletal	IAS 17	IFRS 16	Δ i %
Afkastningsgrad	11,0%	11,5%	4,3%
EBITDA-margin	7,0%	10,8%	53,6%
Aktivernes omsætningshastighed	1,8	1,4	-0,4
Finansiell gearing	0,0	0,5	50%
Soliditetsgrad	42,7%	35,6%	-16,8%

Kilde: DSV's årsrapport for 2015 samt egne beregninger

Afkastningsgraden

Afkastningsgraden viser virksomhedens evne til at skabe overskud i forhold til den investerede kapital¹⁸⁰. Sagt på en anden måde illustrerer dette nøgletal, om virksomheden er en god investering for både ejere såvel som långivere og investorer. Afkastningsgraden beregnes således¹⁸¹:

$$\text{Afkastningsgrad} = \frac{\text{Resultat før finansielle poster (EBIT)}}{\text{Aktiver}} * 100$$

Afkastningsgraden i DSV er højere ved regnskabsaflæggelse efter IFRS 16 ift. IAS 17. Dette skyldes, at EBIT er steget forholdsvis mere end aktiverne. Den stigende afkastningsgrad er et udtryk for, at afkastet for hver investeret krone er større ved regnskabsaflæggelsen efter IFRS 16, selvom brugen af aktivet ikke er steget men, at der blot er tale om en ændring i den regnskabsmæssige behandling. Niveauet for afkastningsgraden vil variere fra branche til branche, og udviklingen vil være forskellig for de enkelte virksomheder alt efter størrelsen og de aftalte vilkår af porteføljen for operationelle leasingkontrakter.

EBITDA-margin

EBITDA-margin viser virksomhedens evne til at genere overskud af den primære drift før afskrivninger på investeringsaktiviteter i forhold til omsætningen. EBITDA-margin beregnes således:

$$\text{EBITDA-margin} = \frac{\text{EBITDA}}{\text{Omsætning}}$$

EBITDA-marginen er steget med 53,6 % ved regnskabsaflæggelse efter IFRS 16 sammenlignet med IAS 17. Nøgletallet påvirkes af, at leasingydelseerne ikke klassificeres som driftsomkostninger under andre eksterne omkostninger, men præsenteres særskilt under regnskabsposterne afskrivninger og rentekomkostninger, som ligger længere nede i resultatopgørelsen. Udviklingen i

¹⁸⁰ Petersen, Chrisian og Plenborg, Thomas (2010): "Financial Statement Analysis", side 125

¹⁸¹ Petersen, Chrisian og Plenborg, Thomas (2010): "Financial Statement Analysis", side 125

EBITDA-marginen er i overensstemmelse med den forventet udvikling i IASB's effektanalyse, hvilket er illustreret i figur 6. EBITDA-marginen stigning er positiv for DSV, da virksomhedens drift fremstår mere overskudsgivende. Dette kan dog være misvisende for regnskabsbrugerne, da omkostningerne ikke forsvinder, men blot reklassificeres til andre regnskabsposter i årsregnskabet.

Aktivernes omsætningshastighed

Aktivernes omsætningshastighed viser virksomhedens evne til at skabe omsætning, ud fra den kapital, der er bundet i virksomhedens aktiver¹⁸². Aktivernes omsætningshastighed beregnes således¹⁸³:

$$\text{Aktivernes omsætningshastighed} = \frac{\text{Omsætning}}{\text{Aktiver}}$$

Aktivernes omsætningshastighed er faldet med 0,4 ved regnskabsaflæggelse efter IFRS 16, da aktiverne er steget væsentligt ved indregning af de operationelle leasingkontrakter, og omsætningen er uændret ved regnskabsaflæggelse efter IFRS 16 og IAS 17. Aktivernes omsætningshastighed har udviklet sig i overensstemmelse med IASB's forventninger til udviklingen i aktivernes omsætningshastighed, hvilket er illustreret i figur 6.

Når aktivernes omsætningshastighed falder er det primært fordi, at virksomheden ikke er i stand til at reducere sine aktiver, i samme grad som omsætningen falder. Aktivernes omsætningshastighed er i realiteten ikke faldet i DSV pga. virksomheden ikke er i stand til at reducere aktiverne i takt med omsætningen, men udviklingen skyldes regnskabsaflæggelse efter to forskellige standarder, hvor brugen af aktiverne er uændret, men indregningsmetoderne er forskellige. Aktivernes omsætningshastighed vurderes derfor at have været kunstigt højere, end hvad den reelt burde være ved regnskabsaflæggelse efter IAS 17, hvilket skyldes at de operationelle leasingkontrakter ikke er indregnet i balancen. Det vurderes at aktivernes omsætningshastighed er mere retvisende efter IFRS 16, da regnskabsbrugerne får et reelt billede af virksomhedens evne til at genere omsætning i forhold til virksomhedens aktiver.

Finansiel gearing

Forholdet mellem gældsforpligtelserne og egenkapitalen kaldes gearing og viser, hvor meget virksomheden investerer for lånte penge. Dette nøgletal beregnes således¹⁸⁴:

¹⁸² Petersen, Chrisian og Plenborg, Thomas (2010): "Financial Statement Analysis", side 140

¹⁸³ Petersen, Chrisian og Plenborg, Thomas (2010): "Financial Statement Analysis", side 140

¹⁸⁴ Petersen, Chrisian og Plenborg, Thomas (2010): "Financial Statement Analysis", side 206

$$\text{Finansiell gearing} = \frac{\text{Nettorentebærende gæld}}{\text{Egenkapital}}$$

Den finansielle gearing ved regnskabsaflæggelse efter IFRS 16 er steget til 0,5, hvilket betyder, at virksomhedens gæld udgør 50 % af virksomhedens egenkapital, hvorimod den nettorentebærende gæld var negativ ved regnskabsaflæggelse efter IAS 17. Denne udvikling skyldes, at indregningen af leasingforpligtigelser fra operationelle leasingkontrakter medfører en væsentlig stigning i den nettorentebærende gæld. Generelt vil en virksomhed med høj gearing være mere sårbar over for økonomiske kriser, hvilket skyldes, at de finansielle omkostninger er højere og påvirker virksomhedens pengestrøm¹⁸⁵. Finansiell gearing forøger virksomhedens finansielle risiko, hvilket er særlig interessant for långivere, da de er interesseret i at vurdere, hvor galt en udlånsforretning kan gå¹⁸⁶. Långivers vurdering af den finansielle risiko vil afspejles i långivers fastsættelse af risikopræmien, som er den pris virksomheden skal betale for at optage et lån.

Soliditetsgrad

Soliditetsgraden giver udtryk for, hvor meget af de samlede aktiver egenkapitalen udgør og viser virksomhedens evne til at modstå tab. En høj soliditetsgrad er et tegn på, at virksomheden er modstandsdygtig over for tab og dermed mindre risikofyldt. Soliditetsgraden beregnes således¹⁸⁷:

$$\text{Soliditetsgrad} = \frac{\text{Egenkapital}}{\text{Aktiver}}$$

Soliditetsgraden er faldet fra 42,7 % til 35,6 % ved regnskabsaflæggelsen efter IFRS 16, hvilket svarer til et fald på 16,8 %. Udviklingen skyldes at aktiverne er steget med 28,3 % efter indregning af de operationelle leasingkontrakter, mens egenkapitalen er steget forholdsvis mindre grundet resultateffekten ved ændring af den regnskabsmæssige behandling. Den faldende soliditetsgrad er et udtryk for, at en mindre andel af selskabets aktiver er finansieret med egenkapitalen, hvorfor DSV fremstår som mindre modstandsdygtig over for tab og som en mere risikofyldt virksomhed. Den stigende soliditetsgrad er desuden et udtryk for, at den finansielle gearing er steget, hvilket kan få långiverne til at hæve renten på eksisterende og fremtidige lån, da mange virksomheders låneaftaler med banker er baseret på overholdelse af nogle ”låneklausuler”, som er en række forskellige fikserede nøgletal, som virksomheden skal overholde¹⁸⁸. PwC anbefaler i denne forbindelse, at konsekvenserne af IFRS 16 på virksomhedernes låneklausuler undersøges, og at der allerede nu

¹⁸⁵ Hedegaard, Ove (2009) ”Strategisk investering og finansiering”, side 228

¹⁸⁶ Hedegaard, Ove (2009) ”Strategisk investering og finansiering”, side 228

¹⁸⁷ Petersen, Chrisian og Plenborg, Thomas (2010): ”Financial Statement Analysis”, side 206

¹⁸⁸ PwC (2016): ”Hvad betyder den nye leasingstandard, IFRS 16 for din virksomhed”, side 3

indgås aftaler med banker og andre långiverne om en eventuel justering af låneklausuler, således at IFRS 16 ikke kommer til at påvirke overholdelsen af låneaftalerne¹⁸⁹.

7.4 Delkonklusion

Effektanalysen af DSV A/S viser, at virksomhedens aktiver og passiver stiger markant, som følge af den ændret indregningsmetode hvor alle operationelle leasingkontrakter skal indregnes i balancen. DSV's balancesum er steget med 28,3 % svarende til 7.849 mio. kr. Resultat før skat er forbedret med 806 mio. kr., da den operationelle leasingydelse, som er indregnet efter IAS 17 på 1.917 mio. kr., er større end driftseffekten ved indregning af afskrivninger og renteomkostninger i resultatopgørelsen for operationelle leasingkontrakter. Det er belyst at resultat før skat vil være uændret over tid, hvilket stemmer overens med IASB's forventninger. Egenkapitalen er steget ved indregning af operationelle leasingkontrakter, der består af den positive resultateffekt på 806 mio. kr. Årsagen til at indregningen af operationelle leasingkontrakter har en så stor effekt på DSV's balancesum skyldes, at virksomheden har en bevidst asset-light strategi, hvor der ikke investeret i omkostningstunge anlægsaktiver. Til trods for at DSV ikke har truffet et bevidst valg om ikke at finansiere sine anlægsaktiver ved at købe aktiverne, kan disse ikke udelades af balancen efter implementering af IFRS 16.

Indregning af operationelle leasingkontrakter vil have væsentlige effekt på virksomhedens nøgletal, som er belyst ved en nøgletalsanalyse af afkastningsgraden, EBITDA-margin, aktivernes omsætningshastighed, virksomhedens finansielle gearing og soliditetsgrad. DSV's EBITDA-margin steg med 53,4 % mens virksomhedens finansielle gearing blev negativt påvirket og steg med 50 %.

8. Vurdering af IFRS 16 ift. problematikker i IAS 17

Ved gennemgang af IAS 17 blev der identificeret væsentlige kritikpunkter af standarden, som IASB har forsøgt at afhjælpe ved udgivelsen af IFRS 16. Nærværende kapitel omhandler en vurdering af, om den nye leasingstandard afhjælper de kritikpunkter, som der er blevet fremsat i "*Discussion Paper/2009/1 – Leases, Preliminary Views*" med udgangspunkt i analyseafsnittet af IFRS 16.

¹⁸⁹ PwC (2016): "*Hvad betyder den nye leasingstandard, IFRS 16 for din virksomhed*", side 3

8.1 Regnskabsbrugernes informationsbehov

Et af kritikpunkterne til IAS 17 er, at standarden ikke opfylder regnskabsbrugernes informationsbehov, da operationelle leasingkontrakter ikke indregnes i balancen. Mange regnskabsbrugere forsøger derfor at indregne de operationelle leasingkontrakter i balancen og justerer resultatopgørelsen for leasingydelserne, således at de afspejler tilpasningen i aktiverne og passiverne. Årsrapporten indeholder ikke tilstrækkelige oplysninger til at kunne foretage sådan en tilpasning, hvorfor effekten af indregningen er upræcis, da den baseres på skøn, estimater og forudsætninger¹⁹⁰.

Dette forhold er afspejlet i effektanalysen af DSV's regnskab, hvor analysen er foretaget på baggrund af forudsætninger, skøn og estimater, da de nødvendige oplysninger ikke er tilgængelige i note 3.4 i årsrapporten. For at kunne indregne virksomhedens operationelle leasingkontrakter iht. IAS 17 er det en forudsætning at have kendskab til den enkelte leasingkontrakts interne rente eller virksomhedens alternative lånerente. I praksis vil det være umuligt for investorer og aktieanalytikere at indregne leasingkontrakterne ved brug af den interne rente, da den ikke oplyses i noteoplysningerne i årsregnskabet, hvilket betyder, at virksomhedens alternative lånerente derfor tages i brug¹⁹¹. Noteoplysningerne i DSV's årsregnskab er utilstrækkelige til at kunne opgøre leasingydelser, der forfalder til betaling hvert år, pålideligt. Dette skyldes, at oplysningskravene for leasingtager er begrænset til kun at omfatte leasingydelser, der forfalder til betaling inden for 1 år, mellem 1-5 år og efter 5 år. Dette gør det vanskeligt for regnskabsbrugere at tilbagediskontere og opgøre leasingydelserne pålideligt og nøjagtigt for hvert regnskabsår i leasingperioden.

Oplysningskravene for operationelle leasingkontrakter giver ikke regnskabsbrugere den nødvendige information vedrørende den resterende leasingperiode for de enkelte leasingkontrakter eller aktivgrupper, hvorfor det ligeledes ikke er muligt at kunne foretage et præcist estimat af leasingperioden for leasingaktiverne. Herudover er den regnskabsmæssige behandling af servicekontrakter identisk med den regnskabsmæssige behandling af operationelle leasingkontrakter i IAS 17, hvorfor det er sandsynligt, at nogle regnskabsaflæggere ikke har haft fokus på at adskille service- og leasingelementer i en indgået kontrakt¹⁹². Det betyder, at der er en risiko for, at de oplyste operationelle leasingydelser i virksomhedernes årsrapport indeholder servicekontrakter. Ved indregning af de operationelle leasingkontrakter i DSV's regnskab steg balancesummen med 28,3

¹⁹⁰ Se afsnit 4.1 for en mere detaljeret gennemgang af kritikpunktet omhandlende regnskabsbrugernes informationsbehov

¹⁹¹ PwC (2002): *"Leasing i leasingtagers årsrapport – årsregnskabsloven og IAS 17"*, side 18

¹⁹² PwC (2016): *"IFRS 16 – A new era of lease accounting: PwC In depth INT2016-01"*, side 2

% svarende til 7.849 mio. kr., hvilket er en væsentlig stigning, som regnskabsbrugerne skal justere for, såfremt de ønsker, at de operationelle leasingkontrakter skal afspejles i balancen og understøtte deres analyse- og beslutningsgrundlag.

IFRS 16 eliminerer klassifikationen mellem operationelle og finansielle leasingkontrakter, da hensigten er at medtage alle leasingkontrakter afspejlet i balancen, da dette vil give et mere retvisende billede af leasingtagers aktiver og passiver i balancen. Ved indregning af de operationelle leasingkontrakter i balancen vil virksomhedens nøgletal i form af afkastningsgrad, aktivernes omsætningshastighed, EBITDA-margin samt finansiell gearing ligeledes ændres, hvilket er belyst i analyseafsnittet 7.3. Det betyder, at virksomheder der indgår operationelle leasingkontrakter, bliver mere sammenlignelige med virksomheder, der køber sine aktiver.

Det betyder, at regnskabsbrugerne ikke længere behøver at foretage manuelle justeringer af virksomhedernes operationelle leasingkontrakter og nøgletal, hvorfor deres analyse og beslutningsgrundlag forbedres. Det kan diskuteres, hvorvidt IFRS 16 afhjælper dette kritikpunkt i al væsentlighed, da det er muligt for leasingtager at undlade at indregne kortfristede leasingaktiver og leasingaktiver med lav værdi. Der foreligger desuden en risiko for, at leasingkontrakter, der i sin substans er leasingkontrakter falder uden for definitionen af en leasingkontrakt, grundet indførelse af kontrolbegrebet i definitionen af en leasingkontrakt. Indførelsen af kontrolbegrebet i definitionen vil kun reducere anvendelsesgrundlaget i et begrænset omfang og afhænger af, hvorvidt virksomhederne anvender en fuldkommen retrospektiv tilgang eller en modificeret retrospektiv tilgang ved implementering af IFRS 16. Det vurderes derfor ikke at have væsentlig påvirkning på afhjælpning af kritikpunktet. Det vurderes, at IFRS 16 afhjælper dette kritikpunkt, da størstedelen af de operationelle leasingkontrakter skal indregnes i balancen ved implementering af standarden. Undtagelsesreglernes effekt på afhjælpning af dette kritikpunkt vil vurderes samlet under afsnit 8.3.

8.2 To forskellige regnskabsmodeller

IAS 17 er blevet kritiseret for at operere med to forskellige regnskabsmodeller for den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter. Klassifikation af leasingkontrakter som operationel eller finansiell leasing er kompleks, da definitionen lægger op til en subjektiv vurdering ved klassifikationen, hvilket regnskabsaflæggere og revisorer finder kompleks at anvende¹⁹³. IAS 17 er desuden blevet kritiseret for at indeholde struktureringsmuligheder af virksomhedernes leasingkontrakter, da operationelle leasingkontrakter kan holdes uden for balancen.

¹⁹³ IASB (2009): Discussion Paper, DP/2009/1 – Leases, Preliminary Views, afsnit 1.12 (b)

Struktureringsmuligheder

I IFRS 16 foreligger der en risiko for, at virksomhederne vælger at strukturere deres leasingkontrakter som servicekontrakter, som derfor ikke skal indregnes i balancen. Denne risiko vurderes at være minimal, da der er stor forskel på de rettigheder, en virksomhed opnår ved at indgå en servicekontrakt kontra en leasingkontrakt. Undtagelsesreglerne omkring kortfristede leasingaktiver indeholder også en risiko for, at virksomhederne i fremtiden i højere grad vælger at indgå kortfristede leasingaftaler for at skulle undgå at indregne leasingkontrakterne i balancen¹⁹⁴.

Denne risiko vurderes som minimal, idet det er dyrere for leasingtager at indgå kortvarige leasingkontrakter, da der er en forøget risiko for leasinggiver ved at indgå sådan en kontrakt, hvilket vil afspejles i leasingydelse i kontrakten¹⁹⁵. Der er desuden en økonomisk administrativ byrde forbundet med at skulle genforhandle samtlige aftaler hvert år, og da kontrakterne er afhængige af hinanden, vil de regnskabsmæssigt skulle behandles som en kontraktkombination og derfor indregnes i balancen. Dette vil revisor for den pågældende virksomhed sandsynligvis også være opmærksom på, såfremt det er væsentligt for regnskabet. Den eneste mulighed for at strukturere leasingkontrakter, således at de ikke skal indregnes i balancen, er på baggrund af undtagelsesreglen omkring leasing af aktiver med lav værdi. Leasingtager har mulighed for at indgå adskillige leasingkontrakter med en lav værdi, som vedrører komponenter til en konstellation. Det er ikke muligt at indgå sådanne kontrakter for at undgå at indregne leasingaktiverne i balancen, da de enkelte komponenter er afhængige af hinanden og derfor ikke er omfattet af undtagelsesbestemmelserne.

På baggrund heraf vurderes struktureringsmulighederne ved anvendelse af undtagelsesbestemmelserne i IFRS 16 og reglerne om adskillelse af serviceelementer fra leasingkontrakten som minimale og anvendt i praksis i et mindre omfang, hvorfor dette vil have en begrænset negativ indvirkning på afhjælpningen af kritikpunktet.

Kompleksitet og inkonsistens

IFRS 16 eliminerer den todelte regnskabsmodel ved behandling af leasingkontrakter ved implementering af ”a single lessee accounting model”. Det betyder, at regnskabsaflæggerne og

¹⁹⁴ IFRS 16, BC 94

¹⁹⁵ IFRS 16, BC 94

revisorer ikke længere skal tage stilling til, om der er tale om en operationel leasingkontrakt eller en finansiell leasingkontrakt, da disse behandles regnskabsmæssigt ens. Dette vurderes at udgøre en væsentlig reduktion i kompleksiteten og inkonsistensen i den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter. IFRS 16 indeholder elementer, der kræver væsentlige vurderinger ved anvendelse af reglerne i standarden, som kan reducere sammenligneligheden grundet kompleksiteten og en inkonsistens fortolkning af standarden. Områder, hvor der kræves vurderinger og fortolkninger af reglerne, vedrører fastlæggelse af leasingperioden, definitionen af en leasingkontrakt, variable leasingydelser og diskonteringsrenten for leasingkontrakter.

Definitionen på en leasingperiode i IFRS 16 er ikke ændret væsentligt fra definitionen på en leasingperiode i IAS 17. Den eneste forskel er, at IFRS 16 kræver, at der også tages højde for opsigelsesoptioner. Hvorvidt en forlængelsesoption eller en opsigelsesoption skal afspejles i leasingkontrakten, er et vurderingsspørgsmål, der skal foretages af regnskabsaflæggerne som ligeledes skal overbevise revisor herom. IFRS 16 indeholder yderligere vejledning omkring, hvilke fakta og forhold en virksomhed skal overveje ved fastlæggelse af leasingperioden i modsætning til IAS 17, hvorfor det ikke vurderes, at der er en større kompleksitet, som leder til inkonsistente vurderinger af leasingperioden i de fleste tilfælde. IFRS 16 skelner mellem variable leasingydelser, som i deres substans kan anses for at være faste. Vurdering af, hvornår en variabel leasingydelse er variabel, eller i sin natur er en fast omkostning, kan resultere i inkonsistente vurderinger af variable leasingydelser, som reducerer sammenligneligheden på tværs af virksomheder. Dette skyldes, at det kan være svært for regnskabsaflæggerne at tage stilling til hvad der kan klassificeres som faste omkostninger, når de hidtil ikke har skulle indregnes i leasingydelsen. For at hjælpe regnskabsaflæggerne med at tage stilling til dette indeholder IASB anvendelsesvejledning eksempler på variable leasingydelser, som i deres substans er faste. På baggrund heraf vurderes det ikke, at kompleksiteten ved vurdering af, hvornår en variabel leasingydelse i realiteten er fast vil resultere i inkonsistente vurderinger, der resulterer i sammenligneligheden reduceres i et væsentligt omfang.

8.3 IAS 17 harmonerer ikke med reglerne i begrebsrammen

Regnskabsbrugerne har kritiseret IAS 17 for at være begrebsmæssigt fejlbehæftet, da den regnskabsmæssige behandling af operationelle leasingkontrakter modstrider definitionen på et aktiv

og en forpligtelse iht. begrebsrammen og herved ikke sikrer regnskabsbrugerne den største nytteværdi¹⁹⁶.

Alle kontrakter, der opfylder definitionen på en leasingkontrakt i overensstemmelse med IAS 17 og IFRS 16, opfylder ligeledes definitionen på et aktiv og en forpligtelse samt indregningskriterierne i begrebsrammen, hvilket blev gennemgået i afsnit 4.3. Som tidligere nævnt i afhandlingen skal kontrakter, der blev defineret som operationelle leasingkontrakter iht. IAS 17, indregnes i balancen, hvilket er i tråd med begrebsrammen. For at kunne vurdere om dette kritikpunkt er afhjulpet, er det relevant at vurdere, hvorvidt lempelsesreglerne i IFRS 16 harmonerer med reglerne i begrebsrammen, da man kan undlade at indregne disse kontrakter i balance.

Det vurderes, at det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde eller fragå leasingtager ved kontraktindgåelse af kortfristede leasingaktiver og leasingaktiver med lav værdi. Kortfristede leasingaktiver og leasingaktiver med lav værdi kan måles pålideligt i balancen, da det er muligt at beregne nutidsværdien af leasingydelse. Det kan diskuteres, hvorvidt regnskabsbrugernes nytteværdi forøges i form af relevant information omkring kortfristede leasingaktiver og leasingaktiver med lav værdi i en sådan grad, at informationens nytte har væsentlig indflydelse på regnskabsbrugerens beslutningsgrundlag, der overstiger omkostningerne forbundet med indregningen.

Det afgørende for hvorvidt kortfristede leasingaktiver og leasingaktiver med lav værdi understøtter regnskabsbrugernes beslutningsgrundlag med relevant information afhænger af den enkelte regnskabsbrugers vurdering af, hvornår informationen anses for at være relevant.

Kortfristede leasingaktiver

Kortfristede leasingaktiver vil som udgangspunkt indgå i resultatopgørelsen i det regnskabsår, de indgås, da leasingperioden maksimalt må udgøre 12 måneder. IFRS 16 kræver, at både leasingydelse og den resterende leasingforpligtelse for kortfristede leasingaktiver noteoplyses, hvilket betyder, at regnskabsbrugerne vil blive forsynet med relevant information omkring de kortfristede leasingaktiver, som enten vil fremgå i form af leasingydelse omkostningsført i resultatopgørelsen eller i noteoplysningerne, hvor restforpligtelsen fremgår. På baggrund heraf vil det være muligt for regnskabsbrugerne at indregne restleasingforpligtelserne, såfremt de anser dette for at være væsentligt. Omkostningerne forbundet med at skulle indregne kortfristede leasingaktiver

¹⁹⁶ Se afsnit 4.1 for en detaljeret gennemgang

består af administrativt arbejde, hvor regnskabsaflæggerne vil få et behov for at registrere alle virksomhedens leasingaftaler i et anlægskartotek¹⁹⁷. Dette behov vil sandsynligvis opstå i alle virksomheder, der ved implementering af IFRS 16 har indgået et større omfang operationelle leasingkontrakter, hvorfor det kan diskuteres hvorvidt yderligere registrering af kortfristede leasingaktiver vil forøge omkostningerne i en sådan grad, at det ikke kan modsvare regnskabsbrugernes nytteværdi. Registrering af kortfristede leasingaktiver i et anlægskartotek kan ligeledes være nyttigt i de tilfælde, hvor leasingperioden for en kortfristet leasingaftale er skæv i forhold til regnskabsåret, da det er påkrævet for virksomhederne at oplyse restforpligtelsen. Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at opgøre omkostningerne forbundet med at skulle indregne kortfristede leasingaktiver i leasingtagers balance. På baggrund af ovenstående forhold kan det diskuteres, hvorvidt grundlaget for at undlade at indregne kortfristede leasingkontrakter ikke overstiger væsentlighedsbetragtningen for regnskabsbrugerne, hvilket kræver en nærmere undersøgelse der ligger uden for afhandlingens undersøgelsesfelt. Såfremt værdien af kortfristede leasingkontrakter er væsentlige for regnskabsbrugerne og regnskabet som helhed, er der mulighed for, at cost-benefit betragtningen er opfyldt. Dog kan et modargument være, at oplysningskravene vedrørende restforpligtelsen til en vis grad dækker regnskabsbrugernes behov for relevant information.

Leasingaktiver med lav værdi

Leasingaktiver med lav værdi skal regnskabsmæssigt behandles som operationelle leasingkontrakter i IAS 17. IFRS 16 kræver, at leasingydelserne, der er indregnet i leasingtagers resultatopgørelse, noteoplyses i årsrapporten, men der er i modsætning til kortfristede leasingaktiver ikke et krav om, at restforpligtelsen for leasingaktiver med lav værdi noteoplyses. Kravene til noteoplysninger for leasingaktiver med lav værdi er derfor ikke mere specifikke end kravene for operationelle leasingkontrakter i IAS 17, da det er et krav, at leasingtager oplyser restforpligtelsen for operationelle leasingkontrakter iht. IAS 17. Til trods for at IASB vurderer, at leasingaktiver med lav værdi i de fleste tilfælde vil være uvæsentlige for regnskabet som helhed, kan der opstå situationer, hvor leasingaktiver med lav værdi kan have et væsentligt omfang og aggregeret set er væsentlige for regnskabet som helhed¹⁹⁸. Det kan derfor ikke afvises, at undtagelsesreglen vil have en negativ

¹⁹⁷ EY (2016) "Ny regnskabsstandard medfører milliardgæld på virksomhedernes balancer"

¹⁹⁸ PwC (2016): "IFRS 16 – A new era of lease accounting: PwC In depth INT2016-01", side 9

effekt på afhjælpning af kritikpunktet omkring regnskabsbrugernes informationsbehov, da et af kritikpunkterne var, at noteoplysningerne for operationelle leasingkontrakter er utilstrækkelige¹⁹⁹. I de tilfælde hvor leasingaktiver med lav værdi er væsentlige for regnskabet som helhed, kan det resultere i at sammenligneligheden af virksomhederne reduceres, men dette vurderes ikke at være i samme omfang sammenlignet med manglende indregning af operationelle leasingkontrakter i leasingtagers balance. I de tilfælde hvor leasingaktiver med lav værdi, har en stor volumen kan der foreligge en risiko for at den manglende indregning har en væsentlig effekt på regnskabsbrugernes beslutningsgrundlag, der opfylder cost-benefit betragtningen. Omkostningerne forbundet med indregning af leasingaktiver med lav værdi består i, at virksomhederne registrere leasingkontrakterne i et anlægskartotek, hvor de skal opgøre leasingforpligtelsen samt ”right-of use” aktivet, hvilket kan kræve en betydelig mængde tid og ressourcer. For at kunne vurdere, hvorvidt leasingaktiver med lav værdi ikke opfylder indregningskriteriet ud fra en cost-benefit betragtning, kræver det en nærmere analyse af fordelene, omfanget af små leasingkontrakter samt omkostningerne forbundet med indregningen, hvilket er udenfor afhandlingens undersøgelsesfelt. EFRAG har foretaget en cost-benefit analyse af fordelene og omkostningerne forbundet med implementering af IFRS 16, hvor de har identificeret kortfristede leasingaktiver og leasingaktiver med lav værdi som et område der kræver en nærmere undersøgelse ift. cost-benefit betragtningen²⁰⁰. De er på nuværende tidspunkt ikke i stand til at kvantificere fordelene ift. omkostninger forbundet med, at virksomhederne gør brug af undtagelsesreglerne. Dette har medvirket til, at EFRAG har lavet en høringsudsendelse, hvor regnskabsbrugerne og regnskabsaflæggerne blandt andet er bedt om at komme med input til kvantificerbare fordele og ulemper forbundet med undtagelsesreglerne. Det vurderes, at IFRS 16 i højere grad harmonerer med reglerne i begrebsrammen, da operationelle leasingkontrakter indregnes i leasingtagers balance og opfylder indregningskriterierne. Hvorvidt undtagelsesreglerne harmonerer med begrebsrammen, er et vurderingsspørgsmål om hvorvidt fordelene ved indregningen overstiger omkostningerne, som er en undersøgelse, der kræver en mere dyberegående analyse.

På baggrund af analysen og vurdering af hvorvidt IFRS 16 afhjælper kritikpunkterne kan det konkluderes at IFRS 16 generelt forbedrer den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter,

¹⁹⁹ Se afsnit 4.1 for en detaljeret gennemgang

²⁰⁰ EFRAG (2016): “*Preliminary Consultation Document regarding the endorsement of IFRS 16 Leases*”, side 19

da kritikpunkterne af IAS 17 afhjælpes. IFRS 16 indeholder regnskabsregler, hvor der fortsat kræves vurderinger og fortolkninger af reglerne, som vedrører fastlæggelse af leasingperioden, definitionen af en leasingkontrakt, variable leasingydelser og diskonteringsrenten for leasingkontrakter.

9. Konklusion

Den nuværende leasingstandard IAS 17 sonder mellem operationelle og finansielle leasingkontrakter, hvor udelukkende operationelle leasingkontrakter skal indregnes i leasingtagers balance. Finansielle leasingkontrakter skal indregnes i balancen som et leasingaktiv og en tilhørende forpligtelse, som afskrives og amortiseres. Afskrivninger og renteomkostningerne udgiftsføres i resultatopgørelsen, mens afdraget modregnes i leasingforpligtelsen. Leasingydelserne fra operationelle leasingkontrakter skal indregnes lineært i resultatopgørelsen over leasingperioden, mens restforpligtelsen fra operationelle leasingkontrakter skal noteoplyses.

IAS 17 har været genstand for en del kritik fra regnskabsbrugere og regnskabsaflæggerne. Kritikken af IAS 17 vedrører primært manglende opfyldelse af regnskabsbrugernes informationsbehov, en to-delt kompleks regnskabsmodel samt for at være fejlbehæftet i forhold til begrebsrammen.

Mange regnskabsbrugere er af den opfattelse, at operationelle leasingkontrakter bør indregnes i balancen, da virksomhederne er forpligtet til at betale leasingydelser i leasingperioden for at opnå brugsretten over et leasingaktiv. Dette har medvirket til, at flere regnskabsbrugere indregner operationelle leasingkontrakter i virksomhedens balance og justerer leasingydelserne i resultatopgørelsen, således at den afspejler tilpasningen i balancen. Dette kan i praksis være problematisk, da noteoplysningerne er utilstrækkelige til at kunne foretage en nøjagtig indregning. Klassifikationselementet i IAS 17 er desuden blevet kritiseret for at være unødigt kompleks og indeholde struktureringsmuligheder, der resulterer i, at sammenligneligheden af ensartede leasingkontrakter reduceres på tværs af virksomheder. Dette skyldes, at klassifikationselementet kan baseres på regnskabsaflæggers subjektive vurderinger af hvornår en kontrakt skal klassificeres som finansiell eller operationel, hvilket kan medføre at ensartede kontrakter behandles forskelligt. Herudover er IAS 17 blevet kritiseret for ikke at harmonere med begrebsrammen, da operationelle leasingkontrakter bør indregnes i leasingtagers balance, da de opfylder begrebsrammens definitioner på aktiver og passiver samt indregningskriterierne.

Kritikken af IAS 17 resulterede i at IASB i en årrække har arbejdet på at forbedre den finansielle rapportering af leasingkontrakter. IASB har udstedt IFRS 16, som er den nye internationale regnskabsstandard for leasingkontrakter, som træder i kraft den 1. januar 2019.

Den væsentligste forskel mellem IAS 17 og IFRS 16 er, at IFRS 16 ikke skelner mellem den regnskabsmæssige behandling af operationelle og finansielle leasingkontrakter, som IAS 17 gør i dag. Det betyder, at alle leasingkontrakter skal indregnes i leasingtagers balance med undtagelse af kortfristede leasingaktiver og leasingaktiver med lav værdi, hvilket i væsentlig omfang afhjælper kritikken af IAS 17 for at indeholde en unødigt kompleks regnskabsmodel.

IFRS 16 indeholder herudover en række ændringer til den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter ift. IAS 17. IFRS 16 har indført kontrolbegrebet i definitionen af leasingkontrakter, hvilket kan resultere i nogle kontrakter der blev klassificeret som leasingkontrakter iht. IAS 17 ikke vil opfylde definitionen af en leasingkontrakt iht. IFRS 16. Leasingtager skal ifølge IFRS 16 også tage højde for opsigelsesoptioner ved fastlæggelse af leasingperioden. I modsætning til IAS 17 indeholder IFRS 16 præsentationskrav og vejledning om adskillelse af leasingkontrakter der indeholder serviceelementer. IFRS 16 stiller øgede oplysningskrav til noten for operationelle leasingkontrakter, hvor virksomhederne skal angive yderligere oplysninger om arten og omfanget af de indgåede leasingkontrakter.

På baggrund af effektanalysen af DSV A/S blev det illustreret, at ændringerne i IFRS 16 vil have en betydelig effekt på resultatopgørelse, balance og nøgletal for virksomheder med væsentlige operationelle leasingkontrakter. Analysen af DSV A/S viste, at virksomhedens EBIT og EBITDA vil blive forbedret ved regnskabsaflæggelse efter IFRS 16 og virksomhedens resultatpåvirkning vil være positiv det første år, men uændret over tid. DSV A/S' balancesum blev forøget væsentligt ved indregning af operationelle leasingkontrakter. Ændringerne i resultatopgørelsen og balancen resulterer i, at en række nøgletal ændres, hvor det blev belyst at DSV A/S afkastningsgrad, EBITDA-margin blev positivt påvirket, mens den finansielle gearing, soliditetsgraden og aktivernes omsætningshastighed blev negativt påvirket. Den regnskabsmæssige effekt på virksomhedernes nøgletal kan have en væsentlig effekt på virksomhedernes aftalte låneklausuler.

Formålet med udgivelsen af IFRS 16 er at forbedre den finansielle rapportering af leasingkontrakter i årsregnskaberne, herunder sammenligneligheden mellem virksomheder, der leaser og køber sine aktiver, og skabe en mere transparent balance for regnskabsbrugerne, for derved at understøtte

regnskabsbrugernes økonomiske beslutningsgrundlag. IFRS 16 forsøger herved at afhjælpe de kritikpunkter IAS 17 har været genstand for. IFRS 16 imødekommer kritikken fra regnskabsbrugerne omkring manglende indregning af operationelle leasingkontrakter ved at eliminere klassifikationen mellem operationelle og finansielle leasingkontrakter, da hensigten er at medtage alle leasingkontrakter i balancen, da dette vil give et mere retvisende billede af leasingtagers aktiver og passiver i balancen. Det betyder at, regnskabsbrugerne ikke længere behøver at foretage manuelle justeringer af virksomhedernes operationelle leasingkontrakter og nøgletal, hvorfor deres analyse og beslutningsgrundlag forbedres. IFRS 16 begrænser omfanget af kompleksitet, struktureringsmuligheder og risikoen for inkonsistente klassifikationer ved at indføre en ensartet regnskabsmodel for finansielle og operationelle leasingkontrakter. IFRS 16 indeholder dog en række punkter der kræver væsentlige vurderinger som kan være komplekse og resultere i inkonsistente klassifikationer i form af fastsættelse af leasingperioden, revurdering af leasingforpligtelsen, opfyldelse af kontrolbegrebet i definitionen og sondringen mellem variable leasingydelser der er faste i sin substans. Disse regler vurderes ikke at være komplekse i en sådan grad, at de medfører at IFRS 16 ikke afhjælper den fremsatte kritik af IAS 17.

Kritikken af, at IAS 17 ikke harmonerer med definitionerne på aktiver og passiver og indregningskriterier i begrebsrammen, er delvis afhjulpet, hvilket skyldes, at alle leasingkontrakter skal indregnes i virksomhedens balance med undtagelse af kortfristede leasingaktiver og leasingaktiver med lav værdi. Kortfristede leasingaktiver og leasingaktiver med lav værdi opfylder definitionen på aktiver og passiver i begrebsrammen. Hvorvidt disse typer af leasingaktiver opfylder begrebsrammens indregningskriterier, beror sig på en vurdering af om cost-benefit betragtningen er opfyldt. Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at kvantificere omkostningerne forbundet med at skulle indregne kortfristede leasingaktiver og leasingaktiver med lav værdi i leasingtagers balance. På baggrund af dette kan det diskuteres hvorvidt grundlaget for at undlade at indregne kortfristede leasingkontrakter ikke overstiger væsentlighedsbetragtningen for regnskabsbrugerne, hvilket kræver en nærmere undersøgelse, der ligger uden for afhandlingens undersøgelsesfelt.

10. Perspektivering

Afhandlingen undersøger, hvilken effekt implementeringen af IFRS 16 "Leases" vil have på børsnoterede virksomheders årsrapport, der tilhører regnskabsklasse D og aflægger årsrapport i overensstemmelse med IFRS.

Det kunne være interessant at undersøge, hvilken betydning IFRS 16 vil have på ikke-børsnoterede danske virksomheder. Det skyldes, at årsregnskabsloven anvender lovbestemmelserne i IAS 17 "Leases" som fortolkning af lovens rammer. IFRS 16 vil i fremtiden erstatte IAS 17, hvilket kan betyde, at reglerne for den regnskabsmæssige behandling af leasing ifølge årsregnskabsloven ændres og derved også vil gælde for ikke-børsnoterede danske virksomheder. Det kan betyde, at flere danske virksomheder skal indregne deres operationelle leasingkontrakter i balancen. Foreningen for statsautoriseret revisorer har udmeldt, at umiddelbart ikke forventer at IFRS 16 vil få betydning for de danske virksomheder, der aflægger regnskab efter årsregnskabsloven, da der på nuværende tidspunkt ikke er planer om, at reglerne i IFRS 16 skal indføres i den internationale standard for mindre og mellemstore virksomheder²⁰¹.

Afhandlingen har analyseret, hvilken effekt den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter har på leasingtagers regnskab, herunder nøgletal. Det kunne være interessant at foretage empiriske undersøgelser af, hvilken betydning effekten på virksomhedernes nøgletal har for virksomhedens finansielle stilling i en kreditvurdering.

²⁰¹ FSR(2016): "Ny regnskabsstandard om leasing er udsendt"

11. Litteraturliste

Artikler, publikationer og rapporter

Ana Isabel Morais (2013): *Why companies choose to lease instead of buy? Insights from academic literature*

Internetadresse:

<http://www.emeraldinsight.com.esc-web.lib.cbs.dk/doi/pdfplus/10.1108/ARLA-07-2013-0091>

Senest besøgt: 30. november 2016

Elisabetta Barone, Jacqueline Birt og Soledad Moya (2014): *Lease Accounting: A Review of Recent Literature*

Internetadresse:

<http://web.a.ebscohost.com.esc-web.lib.cbs.dk/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=4781a711-7e10-4f91-abc9-e91d4aaee8c1%40sessionmgr4007&vid=1&hid=4114>

Senest besøgt: 30. november 2016

DSV A/S Årsrapport 2015:

Internetadresse:

http://files.shareholder.com/downloads/AMDA-R3OLQ/3169679550x0x875138/31B36D14-0582-4890-8934-1D01627389AE/DSV_2015_Annual_Report.pdf

Senest besøgt: 30. november 2016

PwC (2016): *Hvad betyder den nye leasingstandard IFRS for din virksomhed?*

Internetadresse:

<http://www.pwc.dk/da/artikler/2016/01/hvad-betyder-den-nye-leasingstandard--ifrs-16-for-din-virksomhed.html>

Senest besøgt: 30. november 2016

PwC (2016): *IFRS 16 – A new era of lease accounting: PwC In depth INT2016-01*

Internetadresse:

https://inform.pwc.com/s/IFRS_16_A_new_era_of_lease_accounting_PwC_In_depth_INT2016_01/informContent/1647022702109561/Y/sec#ic_1647022702109561

Senest besøgt: 30. november 2016

IASB staff (2012): *Investor Spotlight - Potential changes to lessee accounting*

Internetadresse:

<http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Leases/Documents/Investor-spotlight-leases.pdf>

Senest besøgt: 30. november 2016

Deloitte (2016): *A guide to IFRS 16*

Internetadresse:

<http://www.iasplus.com/en/standards/ifrs/ifrs-16>

Senest besøgt: 30. november 2016

KPMG (2016): *First Impressions: IFRS 16 Leases*

Internetadresse:

<https://home.kpmg.com/content/dam/kpmg/pdf/2016/01/leases-first-impressions-2016.pdf>

Senest besøgt: 30. november 2016

EY (2016): *Ny regnskabsstandard medfører milliardgæld på virksomhedernes balancer*

Internetadresse:

<http://www.ey.com/dk/da/services/assurance/ey-artikel-20160119-ny-regnskabsstandard-medfoerer-milliardgaeld-paa-virksomhedernes-balancer>

Senest besøgt: 30. november 2016

EY (2016): *Milliardgæld flytter til virksomhedens balancer*

Internetadresse:

<http://www.ey.com/dk/da/newsroom/news-releases/ey-pm-20160113-milliardgaeld-flytter-til-virksomhedernes-balancer>

Senest besøgt: 30. november 2016

EY (2016): *IASB issues new leases standard*

Internetadresse:

[http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-ifs-developments-issue-117-iasb-issues-new-leases-standard/\\$FILE/ey-ifs-developments-issue-117-iasb-issues-new-leases-standard.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-ifs-developments-issue-117-iasb-issues-new-leases-standard/$FILE/ey-ifs-developments-issue-117-iasb-issues-new-leases-standard.pdf)

Senest besøgt: 30. november 2016

FSR (2016): *EFRAG har udarbejdet en analyse af den nye leasingstandard IFRS 16*

Internetadresse:

http://www.fsr.dk/Faglige_informationer/Regnskaber/Internationalt/EFRA/EFRA%20har%20udarbejdet%20en%20analyse%20af%20den%20nye%20leasingstandard%20IFRS%2016

Senest besøgt: 30. november 2016

IASB (2016): *Effects Analysis – IFRS 16 Leases*

Internetadresse:

http://www.ifrs.org/CurrentProjects/IASBProjects/Leases/Documents/IFRS_16_effects_analysis.pdf

Senest besøgt: 30. november 2016

IASB (2009): *Discussion Paper, DP/2009/1 – Leases, Preliminary Views*

Internetadresse:

<http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Leases/DPMar09/Documents/DPLLeasesPreliminaryViews.pdf>

Senest besøgt: 30. november 2016

FSR (2016): *Ny regnskabsstandard om leasing er udsendt*

Internetadresse:

http://www.fsr.dk/Faglige_informationer/Regnskaber/Standarder%20og%20vejledninger/Standarder_faglig%20viden/Ny%20regnskabsstandard%20om%20leasing%20er%20udsendt

Senest besøgt: 30. november 2016

IASB (2010): *The Conceptual Framework for Financial Reporting*. IFRS Foundation

EFRAG (2016): *Preliminary Consultation Document regarding the endorsement of IFRS 16 Leases*

PwC (2002): *Leasing i leasingtagers årsrapport – årsregnskabsloven og IAS 17*. PwC

Bøger:

Elling, Jens O: *Finansiell rapportering – teori og regulering* 2. udgave 2012

Andersen, Ib: *Den skinbarlige virkelighed - vidensproduktion inden for samfundsvidenskaberne*, 4. udgave 2009

Hedegaard, Ove: *Strategisk investering og finansiering*, 2. udgave 2009

Petersen, Christian og Plenborg, Thomas: *Financial Statement Analysis*, 2010

Regnskabsstander:

IAS 17 – Leases

IFRIC 4 – Determining whether an Arrangement contains a Lease

IFRS 16 – Leases

IFRS 16 – Leases, Basis for Conclusion

EY indsigt i årsregnskabsloven:

[http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY_-_Indsigt_i_aarsregnskabsloven_2016-17/\\$FILE/EY-indsigt-i-aarsregnskabsloven-2016-17.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY_-_Indsigt_i_aarsregnskabsloven_2016-17/$FILE/EY-indsigt-i-aarsregnskabsloven-2016-17.pdf)

Internet:

DSV's hjemmeside: <http://www.dk.dsv.com/om-dsv>

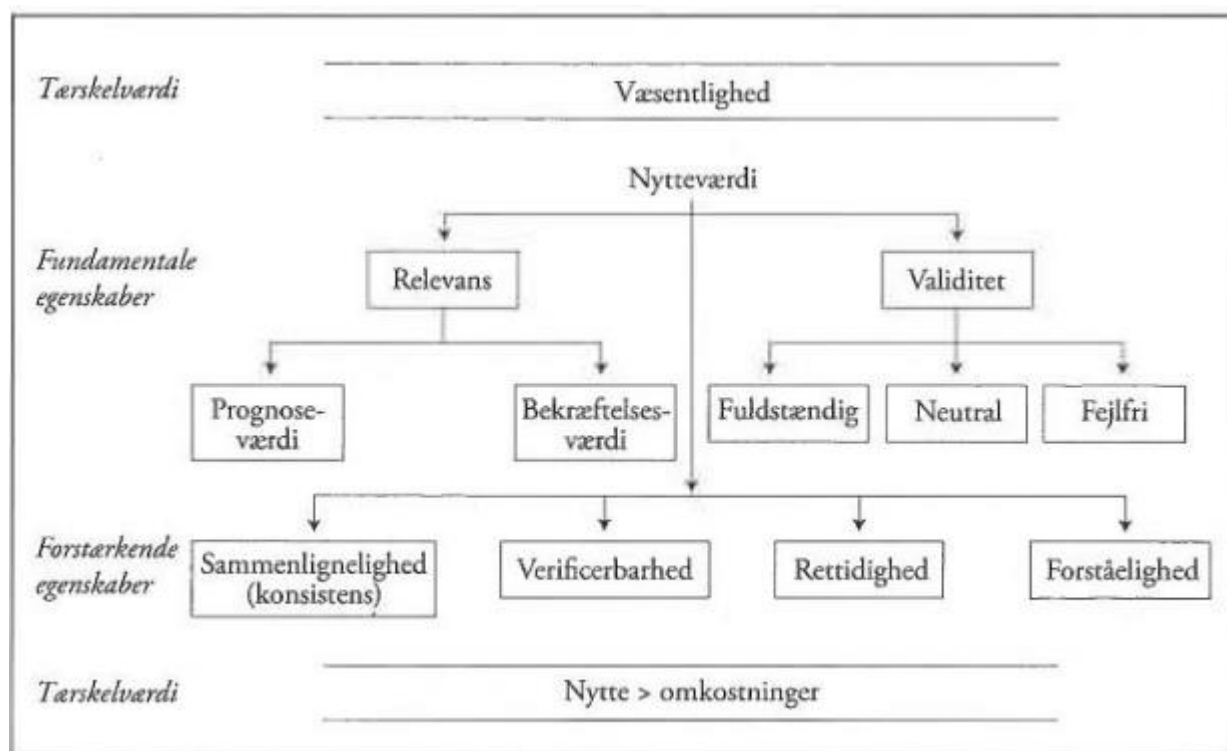
Lease Europe: <http://www.leaseurope.org/index.php?page=rental-leasing-introduction>

12. Bilagsoversigt

Bilag 1 Anvendte forkortelser

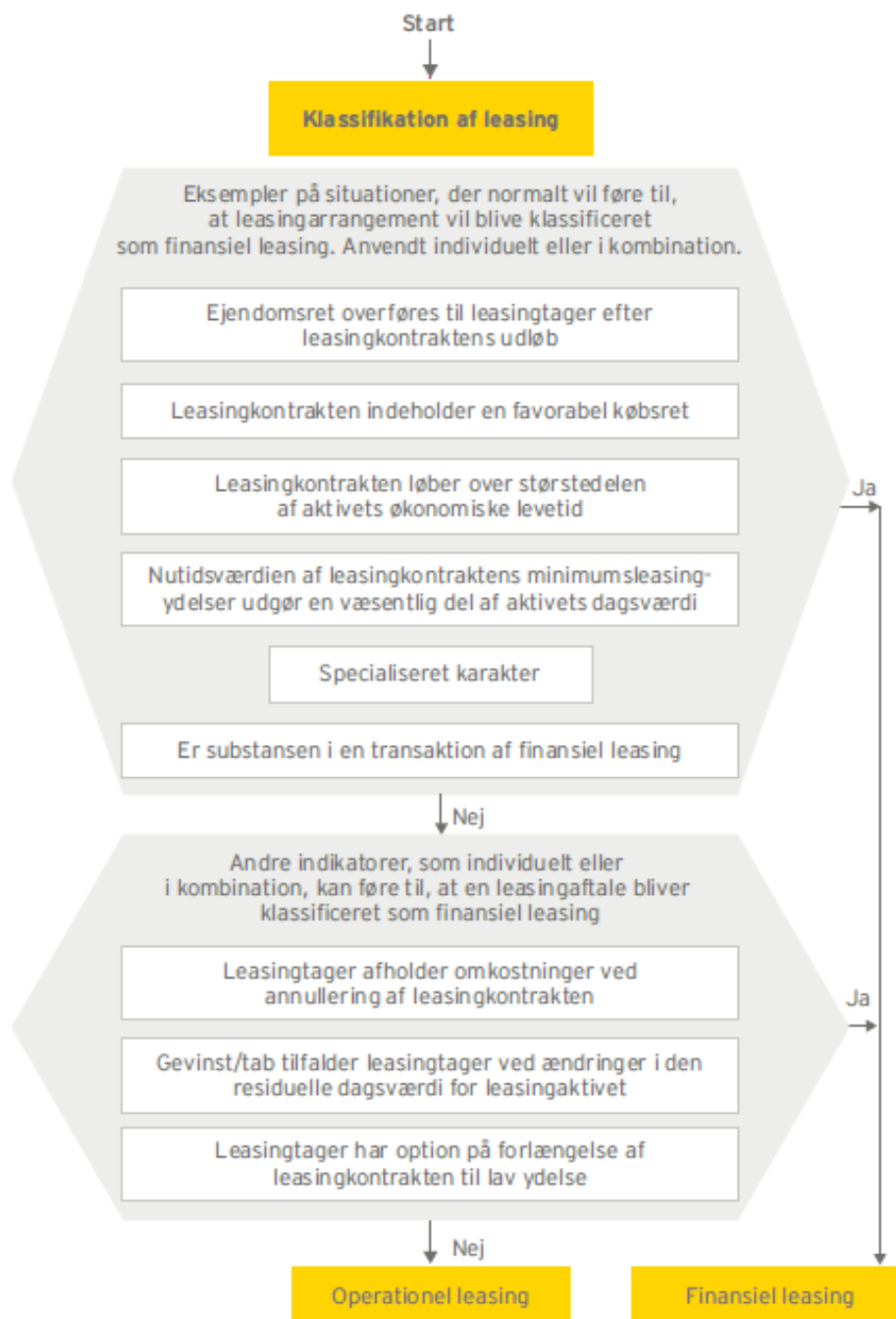
IAS 17:	International Accounting Standard 17 “Leases”
IFRS 16:	International Financial Reporting Standard 16 “Leases”
IFRIC 4:	International Financial Reporting Interpretations Committee 4 “Determining whether an Arrangement contains a Lease”
IASB:	International Accounting Standards Board
FASB:	Financial Accounting Standards Board
EFRAG:	European Financial Reporting Advisory Group
EY:	Ernst & Young P/S
Deloitte:	Deloitte & Touche Statsautoriseret revisionspartnerselskab
PwC:	PricewaterhouseCoopers Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
KPMG:	KPMG P/S

Bilag 2 Nytteværdi

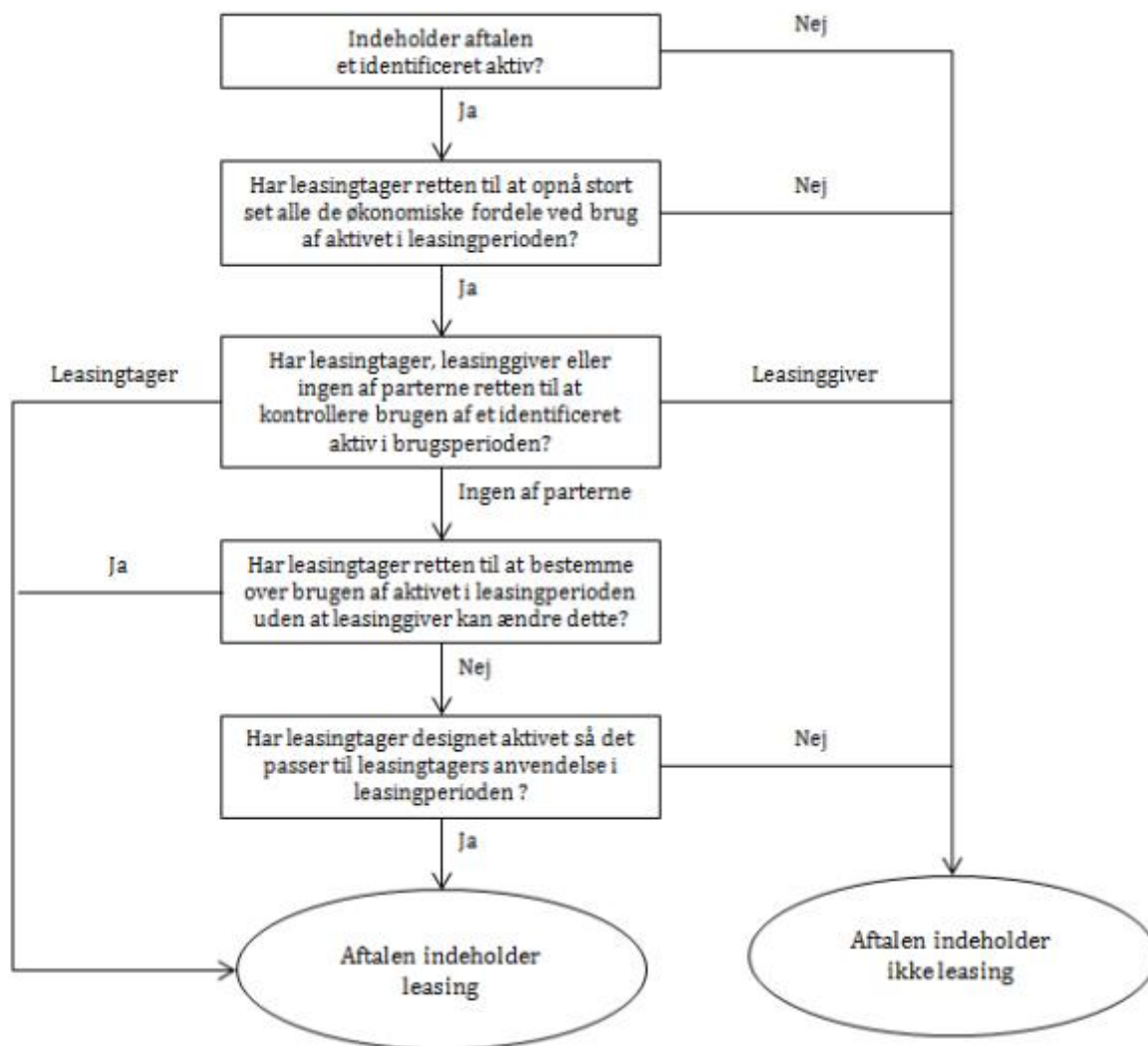
Kilde: Elling, Jens O: Finansiell rapportering – teori og regulering 2. udgave 2012

Bilag 3 Beslutningstræ til klassifikation af leasingkontrakter

Kilde: Indsigt i årsregnskabsloven, 3. udgave 2016/2017 udgivet af EY, side 540

Bilag 4: Identifikation af om en aftale indeholder leasing

Kilde: Egen tilvirkning på baggrund af IFRS 16

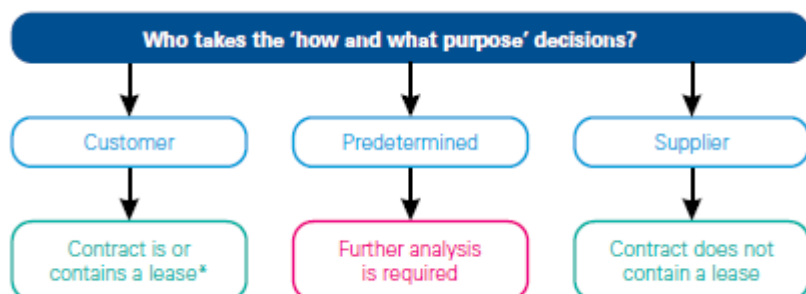
Bilag 5: Sammenligning af oplysningskrav ifølge IFRS 16 og IAS 17

IFRS 16		IAS 17	
Oplysningskrav		Oplysningskrav	
Leasingkontrakter	Operationelle leasingkontrakter	Finansielle leasingkontrakter	
Afskrivningerne på leasingaktiverne opdelt efter aktivgrupper.	Den regnskabsmæssige nettoværdi ved regnskabsårets afslutning for hver kategori af aktiver.	Den regnskabsmæssige nettoværdi ved regnskabsårets afslutning for hver kategori af aktiver.	
Renteomkostninger forbundet med leasingforpligtelsen.	En afstemning af de samlede fremtidige minimumsleasingydelser ved regnskabsårets afslutning og deres nutidsværdi. Desuden skal virksomheden give oplysning om de samlede fremtidige minimumsleasingydelser ved regnskabsårets afslutning og deres nutidsværdi for hver af følgende perioder: inden for 1 år, mellem 1 og 5 år samt senere end 5 år	En afstemning af de samlede fremtidige minimumsleasingydelser ved regnskabsårets afslutning og deres nutidsværdi. Desuden skal virksomheden give oplysning om de samlede fremtidige minimumsleasingydelser ved regnskabsårets afslutning og deres nutidsværdi for hver af følgende perioder: inden for 1 år, mellem 1 og 5 år samt senere end 5 år.	
Omkostninger, der relaterer sig til kortfristede leasingaftaler og leasing af småaktiver med lav værdi, der har en leasingperiode på en måned eller mere.	Variable leasingydelser indregnet som omkostning i regnskabsåret.	Variable leasingydelser indregnet som omkostning i regnskabsåret,	
Omkostninger, der relaterer sig til variable leasingbetalinger som ikke er inkluderet i leasingforpligtelsen.	De samlede fremtidige minimumsfremlejebydelser, som forventes modtaget i henhold til uopsigelige fremlejekontrakter ved regnskabsårets afslutning.	De samlede fremtidige minimumsfremlejebydelser, som forventes modtaget i henhold til uopsigelige fremlejekontrakter ved regnskabsårets afslutning.	

Indkomst fra subleasingaftaler	En generel beskrivelse af leasingtagers væsentlige leasingordninger, herunder blandt andet: - Grundlaget for opgørelsen af betingede lejeydelser, - Tilstedeværelsen af og vilkårene for forlængelse eller købsret og prisstigningsklausuler, og - Begrænsninger i leasingtagers dispositionsmuligheder som følge af indgåede leasingordninger, eksempelvis restriktioner vedrørende udbetaling af udbytte, påtagelse af yderligere forpligtelser eller leasingforpligtelser.	En generel beskrivelse af leasingtagers væsentlige leasingordninger, herunder blandt andet: - Grundlaget for opgørelsen af betingede lejeydelser - Tilstedeværelsen af og vilkårene for forlængelse eller købsret og prisstigningsklausuler, og - Begrænsninger i leasingtagers dispositionsmuligheder som følge af indgåede leasingordninger, eksempelvis restriktioner vedrørende udbetaling af udbytte, påtagelse af yderligere forpligtelser eller leasingforpligtelser.
De udgående pengestrømme vedrørende		
Tillæg til "Right-of-use" aktiver		
Gevinst eller tab hidrørende fra "sale and leaseback" aftaler		
For hver aktivklasse, skal den bogførte værdi ultimo regnskabsåret noteoplyses		
Restforpligtelsen for kortfristede leasingaktiver	En generel beskrivelse af leasingtagers kontrakter herunder: Hvilken type af leasingkontrakter der er indgået Fremtidige oengeudstrømninger, som ikke er oplyst i leasingforpligtelsen Der skal desuden klart oplyses, hvis leasingtager har kortfristede leasingaftaler eller leasingaktiver af lav værdi.	
Leasingforpligtelsens afdrag skal oplyses fordelt på en løbetidsanalyse, der består af leasingydelser der forfalder inden for 1 år, mellem 1 og 5 år og efter 5 år.		

Kilde: Egen tilvirkning på baggrund af oplysningskravene i IAS 17 og IFRS 16

Bilag 6: Retten til at bestemme over brugen af aktivet

* If other criteria are met.

Kilde: KPMG (2016): "First Impressions – IFRS 16 Lease, side 9